

Working Paper

Àrea d'Economia

Joan Trullén
Vittorio Galletto
Marc Figuls
Sandra Aguilera

Impacte de la crisi de la covid-19 en el mercat de treball metropolità de Barcelona

IERMB Working Paper in Economics, n° 20.02, November 2020

IERMB Working Paper in Economics, n° 20.02, November 2020

Impacte de la crisi de la covid-19 en el mercat de treball
metropolità de Barcelona

Autors: Joan Trullén, Vittorio Galletto, Marc Figuls i Sandra
Aguilera

© Joan Trullén, Vittorio Galletto, Marc Figuls i Sandra
Aguilera, 2020

Publicat per:
Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona -
Barcelona Institute of Regional and Metropolitan Studies

Parc de Recerca, Mòdul A
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Cerdanyola del Vallès, Barcelona, Spain.

<https://iermb.uab.cat/>

Impacte de la crisi de la covid-19 en el mercat de treball metropolità de Barcelona¹

Joan Trullén

Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Cerdanyola del Vallès, Barcelona (Spain)
Email: juan.trullen@uab.cat

Vittorio Galletto

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Cerdanyola del Vallès, Barcelona (Spain)
Email: vittorio.galletto@uab.cat

Marc Figuls

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Cerdanyola del Vallès, Barcelona (Spain)
Email: marc.figuls@uab.cat

Sandra Aguilera

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Cerdanyola del Vallès, Barcelona (Spain)
Email: sandra.aguilera@uab.cat

Paraules clau: mercat de treball, covid-19, àrea metropolitana de Barcelona
JEL: E24, J01, R11

¹ Els autors agreixen la col·laboració de Jordi Llobet en el suport de bases de dades i Manel Pons en el suport estadístic.

ÍNDIX

SÍNTESI DEL DOCUMENT	3
1 INTRODUCCIÓ	10
2 IMPACTE DE LA CRISI DEL COVID-19 EN EL CONTEXT INTERNACIONAL I ESPANYOL.....	11
3 IMPACTE DE LA CRISI A L'AMB	20
3.1 Treballadors/ores afiliats a la Seguretat Social	20
3.1.1 Evolució dels treballadors/ores afiliats a la Seguretat Social.....	20
3.1.2 Treballadors/ores afiliats a la seguretat social per sectors d'activitat econòmica.....	23
3.1.3 Evolució dels ERTO a Catalunya i la província de Barcelona.....	32
3.2 Població ocupada	38
3.2.1 Població ocupada per sexe, edat i sector d'activitat econòmica	38
3.2.2 Taxa d'ocupació per sexe i edat.....	45
3.2.3 Població ocupada no estàndard.....	49
3.2.4 Comparació de la caiguda de l'ocupació en els diferents episodis de crisi	59
3.3 Empreses.....	61
3.3.1 Evolució de les empreses	61
3.3.2 Empreses per sectors d'activitat econòmica	64
3.4 Atur registrat	70
3.4.1 Evolució de l'atur registrat.....	70
3.4.2 Atur registrat per sector d'activitat econòmica	73
3.4.3 Atur registrat per sexe i edat.....	77
3.4.4 Taxa d'atur per sexe i edat	81
3.4.5 Comparació entre la taxa d'atur EPA i la taxa d'atur simulada	84
3.5 Contractació	85
3.5.1 Evolució dels contractes	85
3.5.2 Contractes registrats per modalitat i sexe.....	88
4 RESUM I CONCLUSIONS	93
REFERÈNCIES.....	97

SÍNTESI DEL DOCUMENT

Impacte de la crisi del covid-19 en el context internacional i espanyol

La pandèmia covid-19 és una crisi de salut pública mundial sense precedents que en diferents parts del món i en diferent magnitud continua produint una pèrdua de vides i un gran sofriment humà. L'economia global experimenta ara la recessió més profunda des de la Gran Depressió dels anys trenta, amb un descens del PIB a molts països superior al 20% durant els mesos de l'aturada i un fort augment de l'atur (OECD 2020).

Aquesta caiguda en l'activitat més intensa a Catalunya i Espanya que al conjunt de la zona Euro té uns efectes heterogenis en funció de l'activitat. Ha afectat de forma molt important els fluxos de comerç internacional, però encara són més espectaculars les caigudes esperades en els fluxos relacionats amb el turisme internacional.

Aquest fet extraordinari de la pandèmia es tradueix en unes perspectives econòmiques excepcionalment incertes, si bé es pot dir que es registra un cert consens en que l'economia espanyola caigui entre un 11% i un 14,4% el 2020, i que la recuperació posterior el 2021 serà de entre el 5% i un 7,5%.

El fort impacte de la crisi de la covid-19 està tenint ja sobre les economies de tot el món, juntament amb l'elevada incertesa (sobre la durada, la senda de recuperació, els mercats de deute, etc.) permet anticipar que els instruments habituals de l'economia puguin no ser suficients per revertir, almenys a curt termini, la situació de crisi.

Treballadors/ores afiliats a la Seguretat Social

Com a conseqüència de l'aturada de l'activitat s'ha produït una disminució de l'afiliació sense precedents de tal forma que el mes de juny el nombre de treballadors/ores (règim general i autònoms) als municipis de l'AMB ha disminuït en 98.948 persones (-5,7% respecte el mes de febrer). Una disminució de l'ocupació superior a la resta d'àmbits com la RMB i la província de Barcelona (al voltant del 5%) o de Catalunya i Espanya (al voltant d'un 4%). Aquesta disminució de l'ocupació entre el febrer i el juny no s'ha

produït de forma homogènia durant tots els mesos, sinó que la major caiguda s'ha produït de febrer a març (amb disminucions al voltant del 4% a tots els àmbits) i que coincideix amb els mesos de major paràlisi de l'activitat econòmica provocada per l'estat d'alarma.

L'impacte de la crisi de la covid-19 ha estat molt important (més de 91.000 ocupats/desmenys només en els dos primers trimestres de 2020), ja que la pèrdua d'ocupació és semblant a l'impacte de la crisi del 2008 però en molt menys de temps (115.000 ocupats/ades menys només en els dos anys 2007 i 2008). L'AMB, tant Barcelona com la resta de l'AMB són els àmbits on més ha impactat la crisi ja que han perdut un 10% més d'ocupació que en l'anterior crisi. En canvi, a la RMB i a la província de Barcelona, l'impacte ha estat també molt considerable però menor al de la crisi de 2008 (al voltant del 80-85% de pèrdua d'ocupació). En el cas de Catalunya i Espanya la pèrdua d'ocupació encara ha estat més baixa, al voltant del 70% de l'ocupació perduda en crisi anterior.

L'impacte de la crisi ha afectat pràcticament a totes les activitats econòmiques a l'AMB, però especialment a: *educació* (per la finalització del curs escolar); *serveis d'allotjament, menjar i begudes; activitats administratives i serveis auxiliars; activitats artístiques, recreatives i entreteniment i comerç al detall* amb caigudes entre el 5% i el 20%. Aquests cinc sectors concentren el 65% de la destrucció d'ocupació.

Si es relaciona la caiguda de l'ocupació entre febrer i juny de 2020 i els salaris mitjans als municipis de l'AMB, s'observa que l'impacte de la crisi és especialment important en sectors amb salaris baixos com ara l'allotjament, la restauració i les artístiques, de lleure i serveis a les persones (amb caigudes de l'ocupació per sobre del 10%). En canvi sectors amb salaris molt alts (activitats financeres i assegurances), alts (comerç a l'engròs informació i comunicacions, indústria) o mitjans (AAPP, Defensa i SS) han tingut una caiguda de l'ocupació moderadament petita per sota del 3%.

Per fer front a l'impacte de la crisi del covid-19 moltes empreses es van acollir a un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO) arribant a al seu màxim a l'abril. La tornada a l'activitat ha permès una progressiva disminució fins arribar al juny als 310.221 afectats a Barcelona i 381.968 a Catalunya (això significa una reducció entre abril i juny del 41,8% per Barcelona i del 43,7% per Catalunya). També implica que s'ha passat d'un pes sobre el total de treballadors/ores afiliats del 25% a l'abril a un 15% el juny.

Per als autònoms, el Govern central també ha posat en marxa un instrument d'ajust temporal per a l'activitat anomenat prestació extraordinària per cessament d'activitat per la covid-19. Aquestes prestacions han augmentat progressivament fins assolir les 244.602 sol·licituds a Catalunya el juny de 2020 i 180.065 sol·licituds a Barcelona i afecten a un gran nombre de persones ja que representen el 45% del autònoms de Catalunya i la província de Barcelona.

Cal tenir present que si les persones afectades pels ERTOS (o les prestacions per autònoms) es consideressin aturats/ades llavors la caiguda de l'ocupació a Catalunya entre febrer i juny que ha estat del 4% hauria estat molt més gran, concretament del 17,6% respecte febrer (la caiguda en el cas dels autònoms hauria estat del 45,3%). I si es tingués en compte la reducció de les hores treballades aleshores la caiguda efectiva de la l'ocupació i l'increment de l'atur serien encara més elevats.

Les principals activitats econòmiques afectades per un ERTO a Espanya són hostaleria (563.690 persones, 30,8% dels ERTOS) seguit per comerç; reparació de vehicles de motor i motocicletes (349.060; 19,1%) i la indústria manufacturera (192.350; 10,5%). En conjunt aquests tres sectors representen el 60% de tots els ERTOS d'Espanya. També destaquen l'*hostaleria* i les *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment* per ser els sectors en que pràcticament la meitat dels ocupats/ades estan afectats per un ERTO.

Població ocupada

Pel que fa a l'ocupació de la província de Barcelona el juny de 2020 ha caigut en 182.546 persones (-7,1% interanual). Per sexes, els homes han experimentat un caiguda de l'ocupació superior a la de les dones, tant en termes absoluts com en termes percentuals. Tot i la major caiguda de l'ocupació, el nombre d'homes ocupats és superior al de les dones.

Tots els grups d'edat han disminuït l'ocupació però els grups d'edat més grans, de 45 a 54 anys i els de més de 55 anys, són els que menys han caigut tant en valor absolut com en termes percentuals. En canvi, els grups d'edat més joves, és a dir, els de 16 a 24 anys i els de 25 a 34 anys són dels que més disminueixen sobretot a nivell percentuals (-21,6% i -10,9% respectivament).

La desigual distribució de l'activat per sexes fa que les dones estiguin infrarepresentades en els tres sectors que s'han vist menys afectats per la crisi de la covid-19 com són les activitats de *transport i emmagatzematge; Informació i comunicacions* i la indústria. Per altra banda, dels quatre sectors més feminitzats en tots disminueix l'ocupació i només en un, la *intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius* presenta una de les disminucions d'ocupació més baixes.

La taxa d'ocupació de la província de Barcelona disminueix un 4% interanual el segon trimestre de 2020 fins a situar-se en 51,2%, (un valor molt proper als valors del l'any 2015). Per sexes si bé la reducció és més gran en els homes que en les dones la taxa d'ocupació continua sent superior en els homes. Per grups d'edat el ocupats/ades de 45 a 55 anys, seguits dels de 35 a 45 anys i els de 25 a 34 anys són els que presenten la taxa d'ocupació més gran (78,4%, 78,3% i 71,5% respectivament). En canvi, els ocupats/ades més joves (de 16 a 24 anys) i els més grans (de més de 55 anys) són els que presenten les taxes d'ocupació més baixes (24,8% i 24,6% respectivament).

La taxa d'ocupació recull parcialment la caiguda de l'ocupació provocada per la crisi ja que considera els afectats per ERTO com a treballadors/ores. Si es té en compte els ocupats/ades efectius la taxa d'ocupació seria sensiblement més baixa de 40,7%, és a dir 10,5 punts percentuals per sota de la taxa d'ocupació.

Un total de 887.444 persones (37,2% de la població ocupada total) formen part de la població ocupada no estàndard és a dir, els treballadors/ores a temps parcial, els treballadors/ores autònoms i els treballadors/ores amb contractes temporals. Respecte al quart trimestre de 2019 l'ocupació no estàndard ha tingut un comportament més negatiu (-137.669 persones i -13,4%) que la població ocupada estàndard i a la vegada concentra la major part de la destrucció d'ocupació de la província de Barcelona (75% del total). Tot això posa de manifest un dels greus problemes de mercat de treball, la baixa qualitat de l'ocupació, que de fet ja es produïa abans de la crisi i que aquesta només ha empitjorat.

Per sectors d'activitat els *altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) i la *construcció* presenten els percentatges de població ocupada no estàndard sobre el total dels més elevats: un 59% i el 50% respectivament. La resta

d'activitat de serveis presenten un valor igual o superior al de la població ocupada no estàndard. Només les activitats de *transport i emmagatzematge, informació i comunicacions* (32%) i el conjunt de la indústria manufacturera presenten els valors més baixos (al voltant del 15-20%)

La intensitat i duració d'aquesta reducció de població ocupada ha estat molt intensa en un curt període de temps: en dos trimestres s'ha destruït el 7,1% de l'ocupació que hi havia el quart trimestre de 2019 (no obstant cal tenir en compte que la destrucció podria ser major ja que no es tenen en compte els treballadors en ERTO ni la reducció d'hores de treball). No se sap quant temps pot durar i si la recuperació serà lenta o ràpida però si s'aplica el ritme de creixement de la recent recuperació econòmica de la crisi del 2008 (iniciat el 2014) es trigaran uns 42 mesos (3,5 anys) en recuperar l'ocupació del quart trimestre de 2019.

Empreses

El nombre d'empreses (centres de cotització) dels municipis de l'AMB ha disminuït en 11.253 (-9,5% respecte el febrer de 2020) fins a situar-se en 107.152 empreses de les quals dues tercers parts (68.491) se situen al municipi de Barcelona. L'impacte de la crisi ha afectat a tots els sectors però especialment a cinc sectors que concentren 4.939 empreses i el 44% de la caiguda total: *comerç al detall, excepte vehicles, serveis d'allotjament, menjar i begudes, comerç a l'engròs, no vehicles i consultoria i serveis tècnics i activitats administratives i serveis auxiliars*.

Si es relaciona la dimensió mitjana de les empreses de l'AMB segons els sectors d'activitat amb la caiguda de l'ocupació (RGSS), s'observa que sectors amb una elevada dimensió mitjana (per sobre els 100 treballadors/ores), com la *fabricació de vehicles motor i material de transport, AAPP, Defensa i SS*, es caracteritzen per una menor caiguda de l'ocupació (per sota del 2%) i alguns sectors com *fabricació de productes farmacèutics o captació, potabilització i distribució d'aigua* fins i tot augmenten lleugerament l'ocupació. Per altra banda sectors amb una dimensió mitjana petita com *educació, activitats artístiques, recreatives i entreteniment i serveis d'allotjament, menjar i begudes* són les que estan patint un impacte més fort (per sobre del 15%).

Atur registrat

De febrer a juny el nombre d'aturats/ades als municipis de l'AMB ha augmentat en 42.265 persones, fent que l'atur total assoleixi les 200.320 persones. En termes percentuals representa un increment del 26,7% però dins de l'AMB, el municipi de Barcelona (29,8%) és l'àmbit que més ha augmentat el nombre d'aturats/des.

Els col·lectius que estan patint de manera més forta l'increment de l'atur són els homes (creixement d'aturats homes del 28,7% i del 25,2% en les dones, si bé la xifra absoluta d'aturades és superior dels aturats) i la població menors de 39 anys (creixements de l'atur per sobre el 40%). Per sectors l'atur ha afectat especialment les *activitats administratives i auxiliars, hostaleria; comerç a l'engròs i al detall* i que en conjunt representen el 56% de tot l'increment d'atur.

La taxa d'atur de la província de Barcelona el segon trimestre de 2020 ha incrementat 2 punts percentuals respecte el quart trimestre de 2019 i s'ha situat en el 12,4%. Tant homes com dones se situen al voltant d'aquest valor però per edats els més joves (de 16 a 24 anys) són els que presenten la taxa d'atur més gran (35,6%), 23 punts percentuals per sobre de la taxa d'atur general.

El valor de la taxa d'atur pot no estar reflectint la situació real ja que s'han adoptat mesures de mercat de treball per intentar reduir l'impacte negatiu sobre l'ocupació, que afecten als assalariats (ERTOs), autònoms i les hores treballades efectives. Per aquest motiu, per corregir aquest efecte, es calcula la taxa d'atur simulada que el segon trimestre de 2020 és de 21,5%, gairebé 10 punt percentuals per sobre la taxa d'atur de l'EPA (12,8%).

Contractació

En relació a la contractació, el juny de 2020 es van signar 66.341 contractes als municipis de l'AMB dels quals un 60% es concentren als municipi de Barcelona (39.695). Entre febrer i juny els contractes registrats als municipis de l'AMB han disminuït un 47,8%, que en termes absoluts significa 60.650 contractes menys. La caiguda dels contractes temporals (-47,9%) ha estat un punt superior a la caiguda dels contractes indefinits (-

46,8%). Pel que fa als contractes per sexe les dones han registrat 31.606 contractes menys i els homes 29.044. Per tant, han estat més afectats els treballadors/ores amb contractes temporals i les dones.

1 INTRODUCCIÓ

Aquest treball s'emmarca en la línia de recerca que porta realitzant l'IERMB des del 2017 i que analitza el conjunt d'elements i característiques d'un model de creixement inclusiu de base urbana o metropolitana. Concretament, s'investiga sobre la relació entre la trajectòria de creixement econòmic i la distribució de la renda i, en general, en l'equitat, per tal d'identificar i caracteritzar un model de creixement inclusiu de naturalesa urbana.

El nou context econòmic i social determinat per la crisi de la covid-19, ha fet necessari adaptar els objectius del projecte original i per aquest motiu l'objectiu del present treball és d'abordar l'anàlisi de la crisi des de una doble perspectiva: per una banda, quantitativa, amb la construcció d'indicadors específics per l'escala metropolitana i actualitzats de manera dinàmica donada la rapidesa en que evolucionen, per permetre el seguiment de la crisi. I per altra banda, amb perspectiva de mig i llarg termini, plantejar escenaris de política econòmica que puguin configurar la base per establir acords d'actuació des de les institucions públiques i els governs locals.

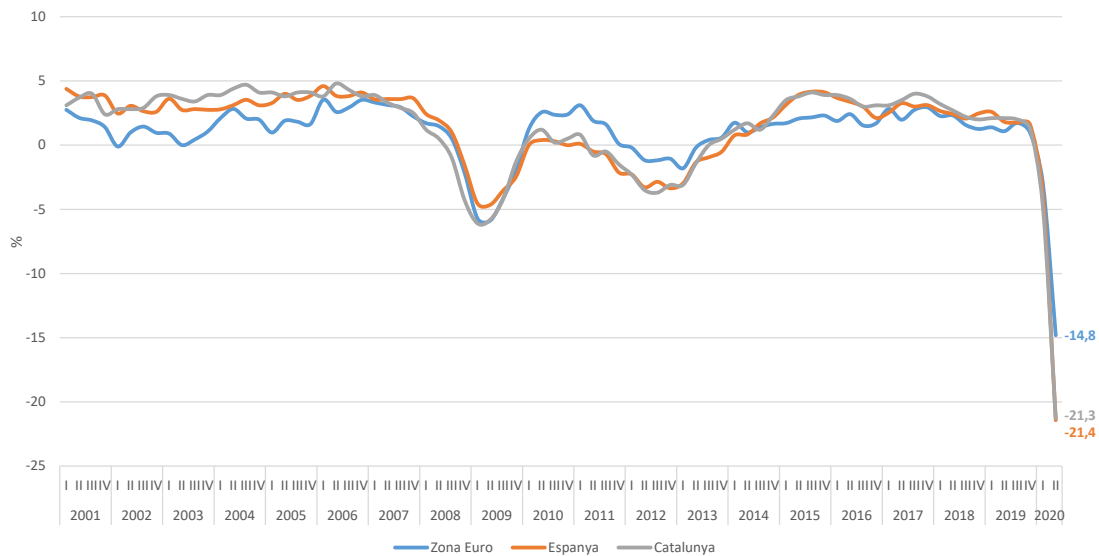
El treball es divideix en 5 apartats. Després d'aquesta introducció, en el segon epígraf es presenta una breu síntesi sobre l'impacte de la covid-19 en el context internacional i espanyol. En el tercer epígraf s'analitza l'impacte d'aquesta crisi en el territori de l'AMB així com altres àmbits d'interès (com la RMB, la província de Barcelona, Catalunya i Espanya) a partir de cinc indicadors del mercat de treball: afiliats a la Seguretat Social, les dades d'ocupació de l'EPA, les empreses o centres de cotització, l'atur registrat i els contractes registrats. Finalment, en el quart i últim epígraf es realitza una breu discussió dels resultats i es presenten les conclusions.

2 IMPACTE DE LA CRISI DEL COVID-19 EN EL CONTEXT INTERNACIONAL I ESPANYOL

La pandèmia covid-19 és una crisi de salut pública mundial sense precedents que en diferents parts del món i en diferent magnitud continua produint una pèrdua de vides i un gran sofriment humà. Com és conegut, per contenir la propagació del virus i salvar vides, la majoria dels governs del món van imposar mesures de contenció estrictes. L'activitat en molts sectors es va tancar completament i els desplaçaments i la mobilitat es van reduir. Aquestes mesures necessàries han aconseguit disminuir la propagació de les infeccions i reduir el nombre de morts, però han suposat grans pertorbacions econòmiques a curt termini i pèrdues de llocs de treball, que es compliquen per la disminució de la confiança i unes condicions financeres més estrictes. L'economia global experimenta ara la recessió més profunda des de la Gran Depressió dels anys trenta, amb un descens del PIB a molts països superior al 20% durant els mesos de l'aturada i un fort augment de l'atur (OECD 2020).

En el Gràfic 1 es mostra l'evolució del PIB (en termes reals) a Catalunya, Espanya i al conjunt de països de la zona Euro, on destaca la fortíssima caiguda que es produeix en els dos primers trimestres de l'any 2020, especialment a Catalunya i Espanya i en menor mesura, a la zona Euro. Al gràfic també es veu l'impacte de l'anterior crisi, en forma de W, com també va ser més forta (sobretot la segona caiguda) a Catalunya i Espanya.

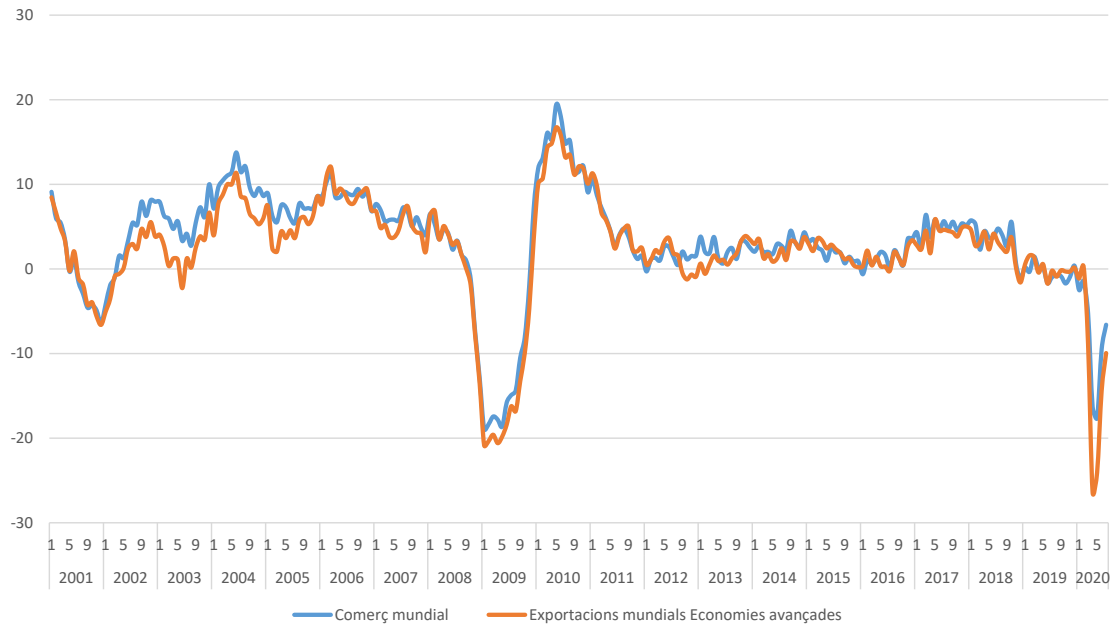
Gràfic 1. Producte interior brut, variació interanual en volum %, Catalunya, Espanya i zona Euro, 2000-2020 (2T) (dades corregides d'estacionalitat)

Font: Idescat, Eurostat i INE.

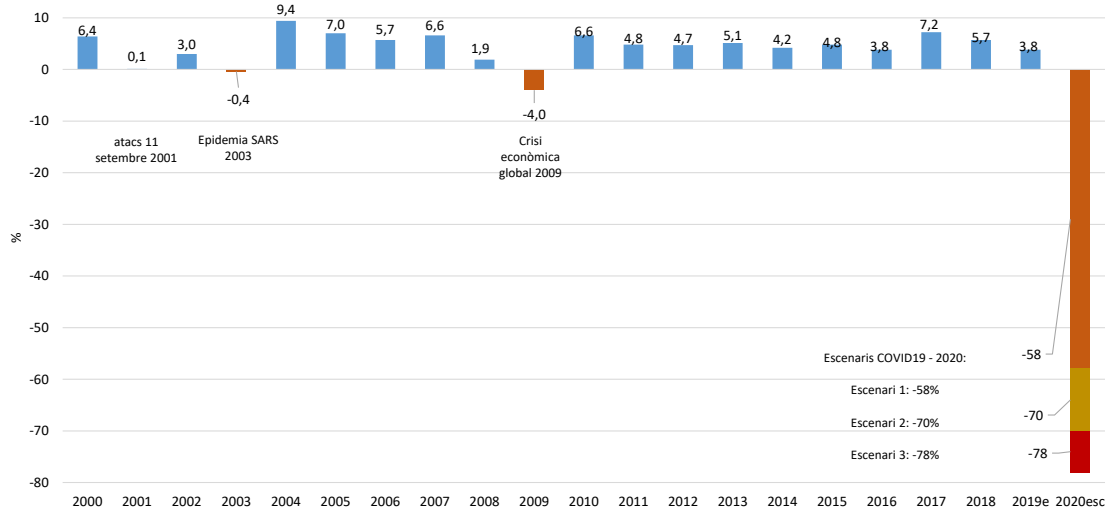
L'actual crisi econòmica té un origen que la fa diferent de crisis anteriors, per la seva intensitat, com acabem de veure, però també pels seus efectes, molt heterogenis en funció de l'activitat. Al gràfic següent es presenta l'evolució del comerç de mercaderies en el món i de les exportacions dels països avançats. S'observa clarament la caiguda actual i la incipient recuperació, així com la magnitud de la crisi que és semblant a la crisi del 2008 (Gràfic 2). La diferència està en el impacte sobre les activitats que requereixen d'interacció social, com per exemple en les activitats relacionades amb el turisme. Segons les estimacions de la Organització Mundial del Turisme del mes de maig (UNWTO 2020), les arribades de turistes internacionals poden arribar a caure en proporcions mai vistes anteriorment, d'entre un 58% i un 78% en funció de si la obertura de les fronteres es produeix al juliol, al setembre o al desembre (Gràfic 3). De forma semblant, els ingressos derivats del turisme internacional caurien entre un 62% i un 79% l'any 2020 (Gràfic 4). Les dades més recents publicades per l'INE, l'entrada de turistes a Espanya s'ha reduït un 75% i la despesa d'aquests s'ha reduït un 80% (INE), és a dir, encara pitjor que les pitjors estimacions d'abans de l'estiu.

Gràfic 2. Evolució del comerç mundial de mercaderies, creixement interanual en volum (%) Volums, desestacionalitzats., 2001-2020 (juliol)

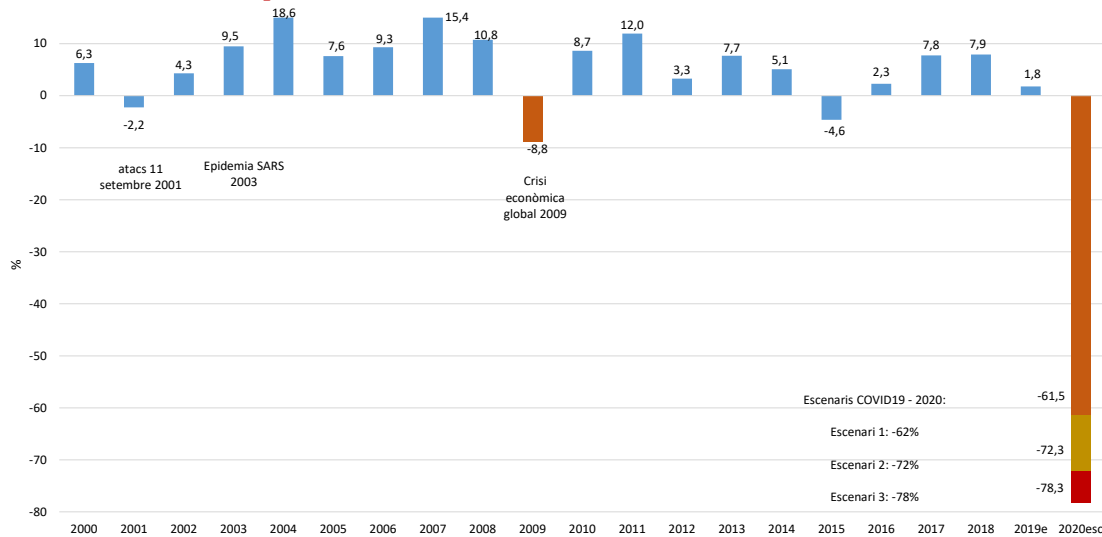
Font: CPB World Trade Monitor.

Gràfic 3. Arribades de turistes internacionals, creixement en %, 2000-2019 i escenaris per 2020

Font: UNWTO 2020.

Gràfic 4. Ingressos derivats del turisme internacional, creixement en % (\$ nominals), 2000-2019 i escenaris per 2020

Font: UNWTO 2020.

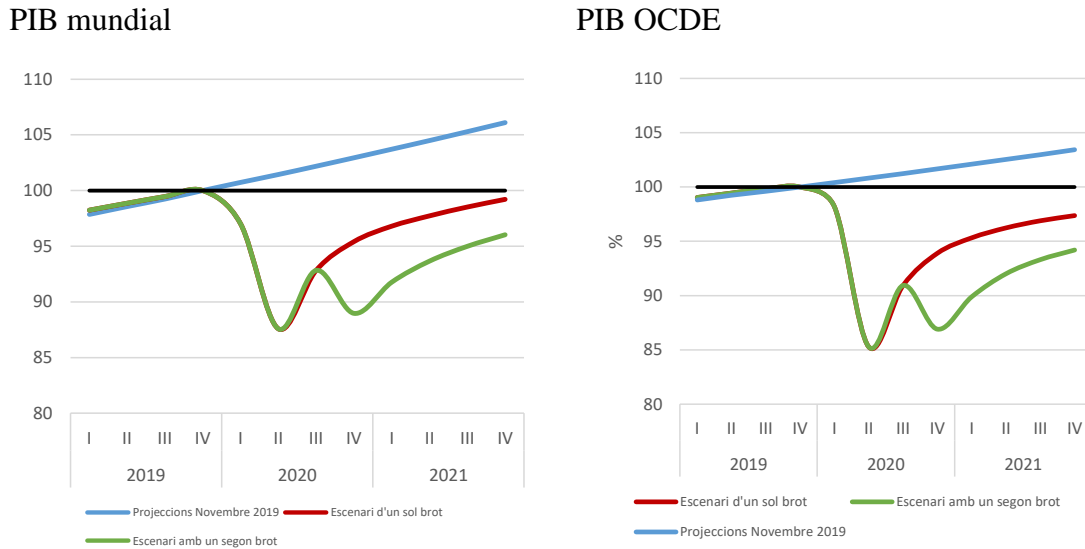
Aquest fet extraordinari de la pandèmia es tradueix en unes perspectives econòmiques excepcionalment incertes. Amb la reducció de l'emergència sanitària, les mesures de confinament s'estan reduint gradualment. El retorn a l'activitat permet reiniciar les activitats productives, tot i que algunes mesures de contenció, com el tancament de moltes fronteres internacionals, es mantindran durant un temps, afectant de manera diversa a les diferents activitats econòmiques, amb efectes desbordament entre activitats que són difícils d'anticipar. En tot cas, és probable que la recuperació sigui vacil·lant i es pugui interrompre amb un altre brot de coronavirus. Així doncs, aquesta elevada incertesa fa molt difícil anticipar com serà l'evolució futura propera.

De fet, l'OCDE en el seu darrer informe de perspectives econòmiques del mes de juny (OCDE 2020) presenta dos escenaris, que considera "igualmente probables" per a cada país i economia: un escenari en què es produeix un segon esclat a totes les economies cap a finals d'aquest any i un escenari alternatiu on s'evita el segon brot.

En l'escenari de "doble impacte", es preveu que el PIB global disminuirà un 7,6% enguany i restarà encara molt lluny del seu nivell pre-crisi a finals del 2021. En l'escenari "d'impacte únic", el PIB mundial disminuirà un 6% aquest any, però gairebé hauria recuperat el nivell pre-crisi a finals del 2021. Aquestes caigudes pels països de la OCDE són encara més grans, del 9,3% en el cas de doble impacte, i del 7,5% en el cas d'un únic

impacte. En tot cas, com es pot apreciar en el Gràfic 5, els valors del PIB a finals de l'any 2021 encara estarien per sota del valor pre-crisi (quart trimestre 2019), especialment en el cas de que es produís un rebrot a finals de 2020.

Gràfic 5. Evolució del PIB mundial i de la OCDE en els dos escenaris, 2019-2020

Font: Economic Outlook 2020, OECD.

Malauradament, en el cas concret d'Espanya es preveu un impacte més sever que en el conjunt de països de la OCDE. El PIB real va caure un 5,2% el primer trimestre del 2020, impulsat pel col·lapse de la demanda interna. S'estima que l'activitat econòmica ha caigut al voltant d'un 30% durant el confinament, respecte un període normal, donada l'elevat pes en l'economia d'activitats com l'hoteleria, la restauració i el comerç a l'engròs i al detall. A més, la confiança dels consumidors i les noves matriculacions de vehicles privats van disminuir durant els mesos de març i abril. El nombre de turistes internacionals va caure un 64% el març, en comparació amb un any abans, i va ser zero a l'abril a causa del tancament de fronteres. El comerç al detall va registrar el mes de març el més gran descens de la història.

És de preveure que l'impacte sigui més fort en aquelles activitats amb major component d'interacció social, com el turisme i l'activitat comercial presencial. Es tracta de sectors, sobretot el primer, molt importants en l'economia de Barcelona (especialment en el municipi de Barcelona), que en anteriors períodes de crisi han tingut un paper essencial a l'hora de reduir l'impacte negatiu sobre l'activitat econòmica local. És a dir, el "comodí"

del turisme aquest cop no estarà disponible. Recordem que el turisme és un sector amb un pes del 12% del PIB i del 13% de l'ocupació tant a Catalunya com Espanya (2018). Experts del sector utilitzen les expressions de “cataclisme” (a curt termini) i “canvi de paradigma” (a mig i llarg termini) (Gutiérrez 2020).

Com és conegut, el turisme i l'activitat comercial presencial són activitats que es caracteritzen per una relativa baixa productivitat, salaris baixos i temporalitat elevada a més de ser molt intensius en l'ús d'infraestructures de transport com l'aeroport, el port i el tren (sobretot el turisme). El fet que la productivitat sigui baixa també explica que siguin sectors molt intensius en mà d'obra. Per tant, és de preveure que un impacte negatiu sobre aquests sectors crearà un elevat nombre d'aturats/ades, amb nivells de protecció social baixos (impacte en la desigualtat, risc de pobresa i exclusió social).

Actualment, comencen a aparèixer alguns indicadors inicials de rebot econòmic a mesura que es van suavitzant les mesures de confinament però encara queda un llarg camí per recórrer. El nombre de treballadors/ores afiliats a la Seguretat social va disminuir en 740.986 entre el març i finals de juny, però d'abril a maig va augmentar i de maig a juny es va estancar el creixement de l'ocupació.

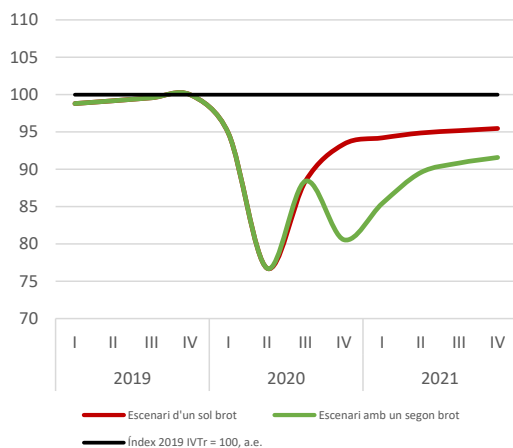
En relació a l'evolució futura, l'OCDE preveu que l'economia espanyola caigui un 14,4% el 2020 en el cas d'un escenari amb un segon brot de virus, i un 11,1% en un escenari d'un únic brot, en que la pandèmia es redueix a l'estiu. La recuperació posterior el 2021 serà més lenta en el primer cas, del 5% enfront del repunt del 7,5% en l'escenari d'impacte únic, atès els efectes més persistents sobre els mercats laborals i la situació financera de les empreses i les llars (Gràfic 6). En ambdós escenaris, la caiguda de la demanda interna, a causa de la destrucció de llocs de treball i l'aturada de l'activitat, és el factor clau que explica la contracció. La caiguda de la demanda externa, especialment en els serveis turístics, també pesarà molt fort en l'economia durant l'any 2020.

L'impacte en el mercat de treball també serà molt notable, com no podia ser d'altra manera. En l'escenari més optimista, d'un únic brot, l'OCDE estima que a Espanya la taxa d'atur arribarà al 22% al 3r i 4rt trimestres d'enguany, per després reduir-se si bé a finals de 2021 encara estarà en un 17%. En canvi, en l'escenari pitjor, de doble impacte, l'atur podria superar el 25% a finals d'any i no baixar del 20% encara a finals del proper

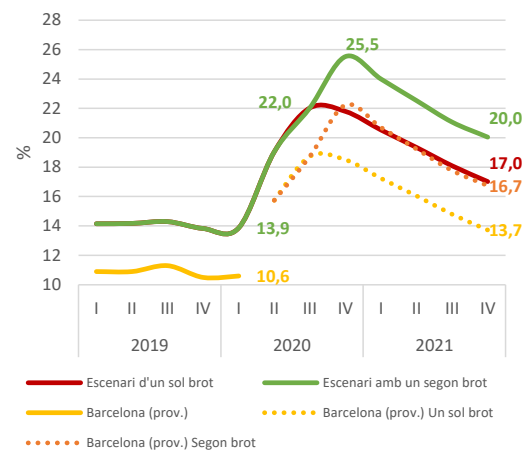
any (Gràfic 6). No hi ha previsió per l'evolució de l'economia metropolitana de Barcelona però no es pot esperar un comportament molt diferent al descrit per Espanya. En el cas de l'atur, com es pot observar en el gràfic, la taxa de la província de Barcelona està uns 3 punt per sota de l'espanyola; si aquesta diferència es manté, implica que la taxa d'atur a Barcelona arribarà a finals d'any al 19% o el 23%, en funció de l'escenari, i que a finals del 2021 encara se situarà en el 14% o el 17%. En conclusió, apareix un perfil d'una crisi molt important (a Espanya i arreu), amb una recuperació lenta i amb efectes duradors, afectant desproporcionadament les persones més vulnerables.

Gràfic 6. Evolució del PIB mundial i de la OCDE en els dos escenaris, 2019-2020

Evolució PIB real, Espanya

Taxa d'atur, Espanya i província de Barcelona

Font: Economic Outlook 2020, OECD, i EPA INE.

En l'informe de la OCDE es considera que el govern espanyol, de manera similar als governs d'altres països europeus, ha pres mesures importants per donar suport a l'ocupació i proporcionar liquiditat a l'economia. L'expansió de les capacitats hospitalàries i de realització de proves i la ràpida identificació de les persones infectades seran crucials per evitar nous brots. Segons el darrer informe de la OCDE, a mesura que comenci la recuperació, l'ús de programes temporals de suport al treball (ERTO) s'haurà d'afinar i reemplaçar-se progressivament per polítiques del mercat de treball que ajudin a les empreses i els treballadors/ores dels sectors més negativament afectats per evolucionar cap a activitats amb millors perspectives a mitjà termini. El fet que l'OCDE consideri necessari aquest canvi estructural en el mercat de treball, és indicatiu de les dificultats que anticipa per la recuperació de l'ocupació i l'economia en general del país.

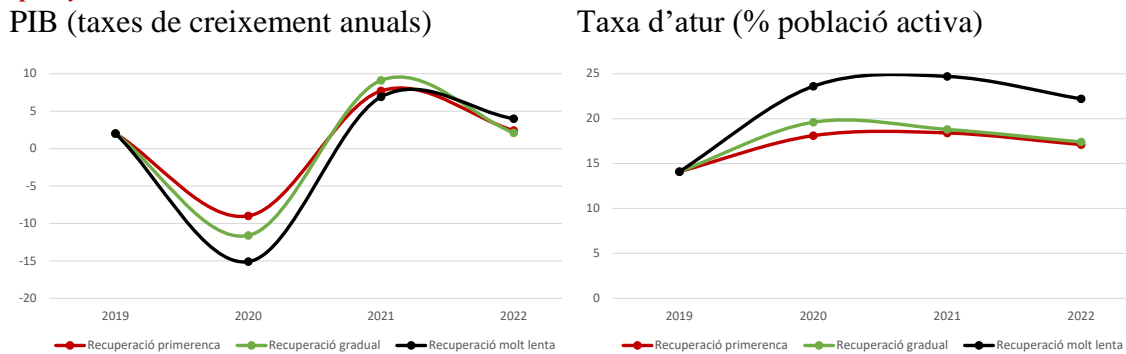
D'altra banda, també es considera que els programes de suport a la liquiditat s'han d'adreçar a les empreses solvents però amb problemes de fluxos d'efectiu, especialment en sectors on es retarda la finalització de l'aturada (OECD 2020).

Contemporàniament a la publicació de les previsions de la OCDE, van aparèixer les realitzades pel Banc d'Espanya en el marc de les projeccions macroeconòmiques de l'Eurosistema del Banc Central Europeu (Banco de España 2020). En aquestes també es parteix constatant que, d'acord a totes les previsions disponibles, aquest any es produiran les caigudes del PIB més grans que s'han registrat en temps de pau: només en el segon trimestre d'aquest any 2020, en l'escenari més negatiu, es preveu una caiguda del PIB del 22% (15% pel conjunt del 2020). D'altra banda es destaca l'elevat grau d'incertesa respecte a les perspectives econòmiques tant espanyoles com de l'àrea euro. Si bé, després de la "hibernació" causada pel confinament, l'economia inicia un lent procés de reactivació, aquest encara està amenaçat per una elevada incertesa que pot afectar el consum, el risc de nous rebrots que exigeixen mantenir algunes limitacions a l'activitat i els possibles danys de tipus més estructural que poden afectar a determinats sectors econòmics o grups de població, amb evidents efectes a llarg termini.

En conseqüència es presenten per l'economia espanyola, no un escenari central, com és habitual, sinó tres escenaris fruit de la combinació de dos fonts d'incertesa. En primer lloc, de manera semblant a la OCDE, del desenvolupament de la malaltia i de la possibilitat de l'aparició d'altres rebrots. En segon lloc, i aquí es diferencia de l'OCDE, la possibilitat de que la millora sanitària no vagi acompanyada d'una normalització econòmica, derivat de que les mesures de suport a l'activitat econòmica no són suficients per protegir el teixit empresarial, fent més intensa la crisi econòmica. El resultat és el plantejament de tres escenaris (sense indicar, a diferència de la OCDE, la probabilitat de que es produeixin): el de recuperació primerenca (sense altres brots i èxit de les mesures econòmiques), el de recuperació gradual (possibles brots i impactes sectorials més severes), i el de recuperació molt lenta (nous brots i mesures econòmiques insuficients). En la figura següent es presenten les projeccions de les taxes de creixement del PIB i les taxes d'atur per l'economia espanyola en els tres escenaris. Com es pot observar (Gràfic

7), les projeccions mostren que encara l'any 2022 no s'haurà revertit plenament l'impacte negatiu de la present crisi².

Gràfic 7. Projeccions del Banc d'Espanya del PIB i de la taxa d'atur, economia espanyola, 2020-2022

* Mitjana anual

Font: Banc d'Espanya 2020.

Respecte a les polítiques, si bé es recolza l'ús d'instruments de suport a l'ingrés dels treballadors/ores com els ERTO, també s'indica, en línia amb l'OCDE, la necessitat d'ajustar aquests instruments a l'evolució de l'economia i a evitar un suport prolongat que podria desincentivar el necessari ajust en l'estructura productiva del país.

Finalment, es podria afegir que el fort impacte de la crisi de la covid-19 està tenint ja sobre les economies de tot el món, juntament amb l'elevada incertesa (sobre la durada, la senda de recuperació, els mercats de deute, etc.) permet anticipar que els instruments habituals de l'economia puguin no ser suficients per revertir, almenys a curt termini, la situació de crisi. Per la qual cosa caldrà per una banda fer un seguiment "al dia" de l'evolució econòmica local (amb les poques fonts de dades disponibles), i d'altra banda, caldrà estar obert a introduir noves polítiques i mesures econòmiques i socials, amb l'objectiu també de no deixar ningú enrere.

² A finals del mes de juny es va publicar l'Actualització de les perspectives de l'economia mundial del Fons Monetari Internacional (IMF 2020). En aquesta publicació es preveu una caiguda del PIB d'Espanya per l'any 2020 del 12,8% i un rebot del 6,3% el 2021, en línia amb les prediccions dels escenaris centrals de l'OCDE i del Banc d'Espanya.

3 IMPACTE DE LA CRISI A L'AMB

Per tal de preservar la salut pública el govern es va veure obligat a adoptar fortes mesures de confinament³ que han tingut un fort impacte en l'economia provocant una crisi econòmica sense precedents. En aquest apartat s'analitza l'impacte d'aquesta crisi en el territori de l'AMB així com altres àmbits d'interès (com la RMB, la província de Barcelona, Catalunya i Espanya) a partir de cinc indicadors del mercat de treball. En primer lloc s'analitza l'ocupació a partir de les dades dels afiliats a la Seguretat Social, seguit, per un anàlisi de les dades l'ocupació a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA). S'utilitza aquesta font de dades perquè aporta informació complementària dels ocupats (com el sexe, l'edat, el tipus de contracte, etc.) que amb les dades d'afiliats a la Seguretat Social no es pot obtenir. En tercer lloc, s'estudia quin ha estat l'impacte de la crisi en les empreses i finalment, es presta atenció a l'evolució dels aturats registrats i la contractació. L'objectiu final és tenir una visió global de quins són les característiques de les persones més afectades per aquesta crisi econòmica.

3.1 Treballadors/ores afiliats a la Seguretat Social

En aquest apartat s'analitzen tres aspectes dels treballadors/ores afiliats a la Seguretat Social: en primer terme l'evolució dels treballadors/ores afiliats pels diferents àmbits territorials, en segon terme els sectors d'activitat més afectats per la crisi i en tercer terme com els ERTO i les ajudes als autònoms han permès que l'impacte sobre el mercat de treball no sigui tan accentuat.

3.1.1 Evolució dels treballadors/ores afiliats a la Seguretat Social

El juny de 2020 els municipis de l'AMB acumulaven un total de 1.640.557 treballadors/ores dels quals més d'un milió es localitzen al municipi de Barcelona. Com a conseqüència de l'aturada de l'activitat s'ha produït una disminució de l'afiliació sense

³ En concret, el ràpid augment de el nombre de contagis va conduir a la declaració de l'estat d'alarma el dia 14 de març per un termini de dues setmanes amb l'obligació de confinament de les persones i el tancament de diverses activitats econòmiques (restauració i hoteleria, comerç minorista de productes no essencials, sistema educatiu), de manera que els moviments de les persones es limitessin a allò imprescindible. Les limitacions a la mobilitat van ser reforçades entre el 30 de març i el 9 d'abril, amb la suspensió de tota activitat econòmica no essencial. L'evolució més favorable en les dades de casos diagnosticats, morts i hospitalitzacions han conduït a que es torni a permetre les activitats productives no essencials a partir del 13 d'abril, amb mesures de protecció i de distància social per als treballadors al centre de treball.

precedents. Concretament, el mes de juny el nombre de treballadors/ores (règim general i autònoms) als municipis de l'AMB ha disminuït en 98.948 persones, el que representa una caiguda del 5,7% respecte el mes de febrer. Barcelona com la resta de l'AMB, així com la RMB, i el conjunt de la província de Barcelona són els àmbits que més ha disminuït més (per sobre del 5%). En canvi, a la resta de la RMB, Catalunya i Espanya la caiguda de l'ocupació és menor (al voltant d'un 4%) (vegeu Taula 1).

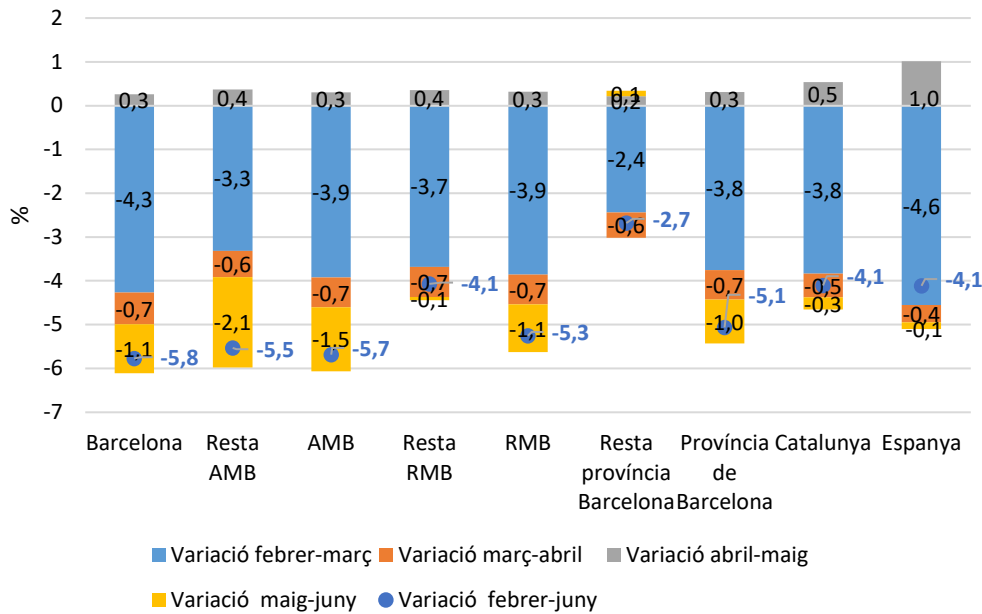
Taula 1. Treballadors/ores totals (RGSS+autònoms) per diferents àmbits, variació intermensual, febrer 2020 i juny 2020

	Febrer 2020	Juny 2020	Variació treballadors/ores	Variació treballadors/ores en %
Barcelona	1.113.148	1.048.842	-64.306	-5,8
Resta AMB	626.357	591.715	-34.642	-5,5
AMB	1.739.505	1.640.557	-98.948	-5,7
Resta RMB	637.701	611.725	-25.976	-4,1
RMB	2.377.206	2.252.282	-124.924	-5,3
Resta província Barcelona	186.188	181.203	-4.985	-2,7
Província de Barcel·ona	2.563.394	2.433.485	-129.909	-5,1
Catalunya	3.338.028	3.200.891	-137.137	-4,1
Espanya	18.016.084	17.275.098	-740.986	-4,1

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

Cal tenir en compte que la disminució de l'ocupació entre el febrer i el juny no s'ha produït de forma homogènia durant tots els mesos, sinó que la major caiguda s'ha produït de febrer a març (amb disminucions al voltant del 4% a tots els àmbits i que coincideix amb els mesos de major paràlisi de l'activitat econòmica provocada per l'estat d'alarma). Durant els mesos següents la disminució de l'ocupació cada vegada és menor (caigudes de menys de l'1%) i fins i tot d'abril a maig es comença a recuperar l'ocupació (creixements menor de l'1%). No obstant, de maig a juny l'ocupació torna a disminuir (en especial a la resta de l'AMB) (vegeu Gràfic 8).

Gràfic 8. Variació intermensual dels treballadors/ores, en %, febrer 2020-juny 2020

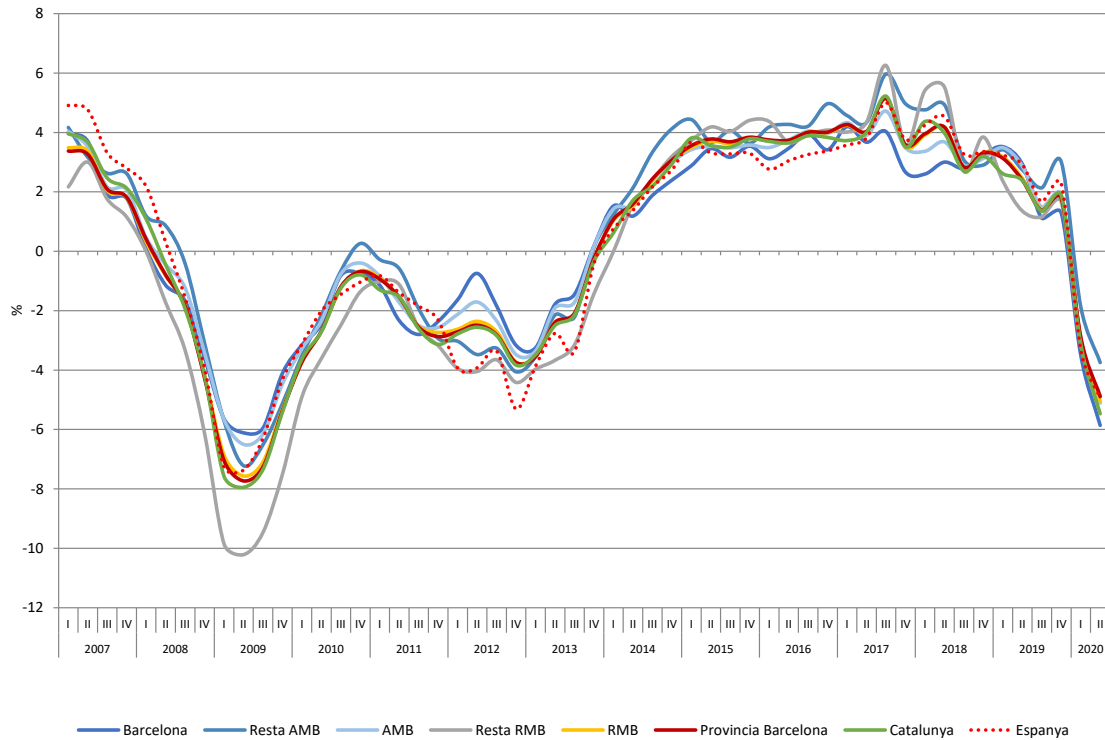

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

En termes interanuals, l’afiliació als municipis de l’AMB, que creixia abans de la crisi, passa a caure un 5,1 % el juny (88.2986 afiliacions menys que un any abans). A l’interior de l’AMB el descens interanual de l’afiliació a la Seguretat Social més gran ha estat a Barcelona (-5,9 %) que a la resta de l’AMB (-3,7%). Pel que fa a la resta d’àmbits com la RMB, la província de Barcelona, Catalunya i Espanya la caiguda de l’ocupació també s’ha situat al voltant del 5% (vegeu Gràfic 9).

L’impacte de la crisi de la covid-19 ha estat molt important, ja que la pèrdua d’ocupació és semblant a l’impacte de la crisi del 2008 però en molt menys de temps. Concretament, en el cas de l’AMB, la pèrdua d’ocupació des del quart trimestre de 2019 al segon trimestre de 2020 (dos trimestres) ha estat de 91.356 persones. Aquesta és una xifra semblant a la l’impacte de la crisi de 2008 que entre el segon trimestre de 2007 i el segon trimestre de 2009 (vuit trimestres) van reduir l’ocupació en 114.841 persones.

Gràfic 9. Treballadors/ores totals (RGSS+autònoms) per diferents àmbits, taxes de creixement interanuals, 1T 2007-2T 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

3.1.2 Treballadors/ores afiliats a la seguretat social per sectors d'activitat econòmica

La caiguda de l'ocupació entre febrer i juny ha afectat pràcticament a totes les activitats econòmiques a l'AMB, però especialment a cinc sectors que concentren 63.848 treballadors/ores i el 65% de la caiguda total: *educació*⁴ (caiguda de 19.428 treballadors/ores i del 20% de la caiguda total); *serveis d'allotjament, menjar i begudes* (17.822 i 18%); *activitats administratives i serveis auxiliars* (15.714 i 16%); *activitats artístiques, recreatives i entreteniment* (6.171 i 6%) i *comerç al detall* (4.713 i 5%). La resta d'activitats han disminuït l'ocupació en menys de 5.000 persones i només quatre activitats (*captació, potabilització i distribució d'aigua, agricultura, ramaderia i pesca, fabricació de productes farmacèutics i subministrament energia elèctrica, gas, vapor*)

⁴ La gran caiguda de l'ocupació del sector de l'educació s'explica per la suma de dos factors: la crisi actual i per la finalització del curs escolar (moment en que molts centres educatius rescindeixen els contractes dels seus treballadors però que després tornen a contractar passades les vacances d'estiu).

han augmentat el nombre d'ocupats/ades, si bé ho han fet en menys de 100 persones (vegeu Taula 2).

En termes percentuals les activitats més afectades per la destrucció d'ocupació entre febrer i juny a l'AMB són l'*educació* (17,4%); les *activitats artístiques i d'entreteniment* (15%) i el serveis d'allotjament, menjar i begudes (13,7%). També sobresurten les *activitats administratives i auxiliars i les activitats de serveis socials* amb disminucions del 8% (vegeu Gràfic 10).

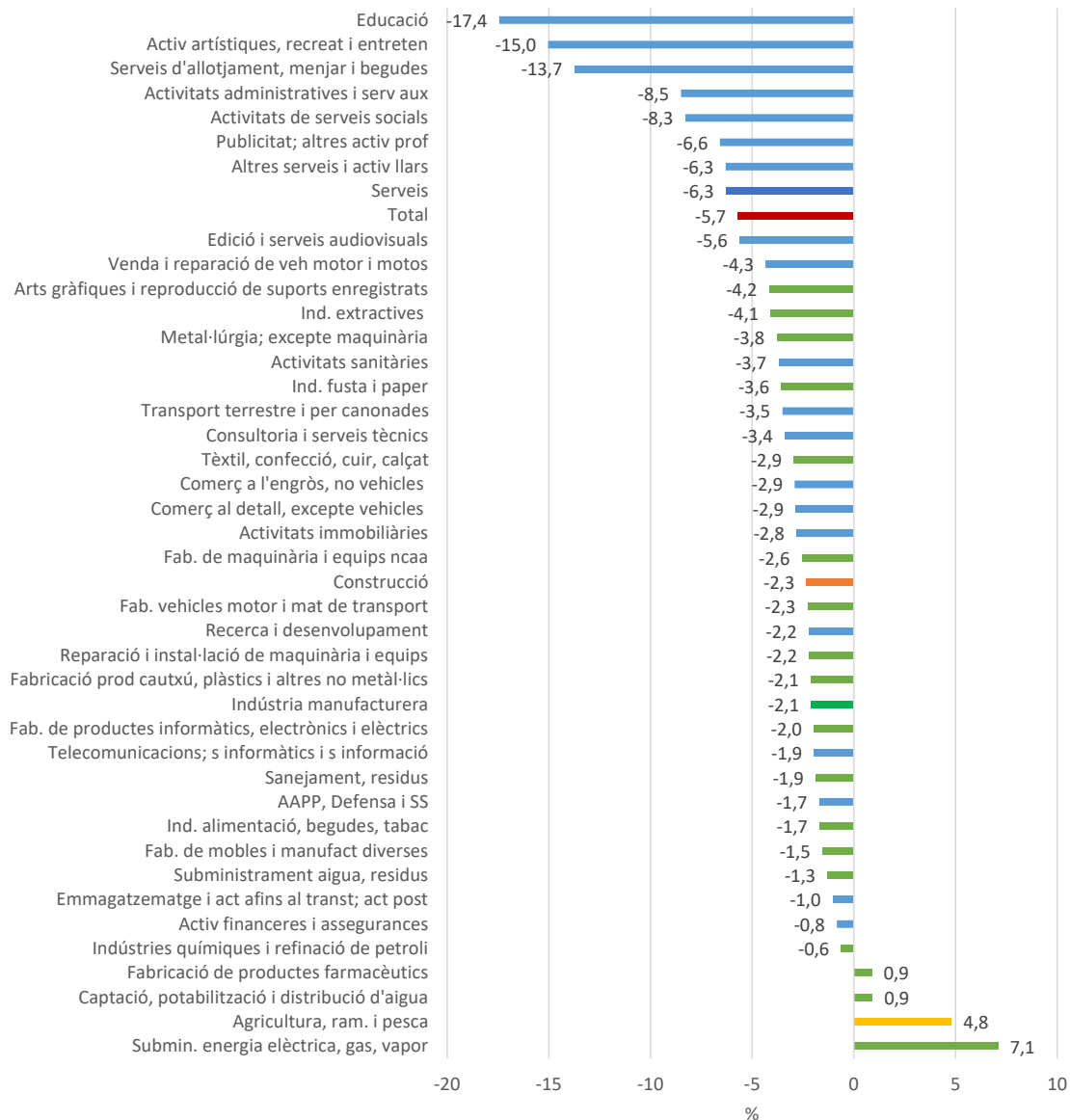
Cal destacar que les activitats de serveis en el seu conjunt (caiguda del -6,3%) són les més afectades per la destrucció d'ocupació, mentre que la gran majoria d'activitats industrials disminueixen al voltant del 2% o menys (se situen per sobre d'aquest valor el *tèxtil, confecció, cuir, calçat, la indústria fusta i paper, metal·lúrgia; excepte maquinària, indústries extractives i arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats*). Per altra banda, les úniques activitats que han augmentat l'ocupació són: el *subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor* (creixement del 7%), *agricultura, ram. i pesca* (4,8%) la *captació, potabilització i distribució d'aigua* i la *fabricació de productes farmacèutics* (0,9% totes dues activitats).

Taula 2. Treballadors/ores per sector d'activitat a l'AMB, febrer 2020-juny 2020

Activitat econòmica	Febrer 2020	Juny 2020	Variació treballadors total	En % sobre la variació total de treballadors
Agricultura, ram. i pesca	978	1.025	47	0,0
Ind. extractives	245	235	-10	0,0
Ind. alimentació, begudes, tabac	16.529	16.252	-277	0,3
Tèxtil, confecció, cuir, calçat	8.177	7.936	-241	0,2
Ind. fusta i paper	4.606	4.442	-164	0,2
Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	9.784	9.377	-407	0,4
Indústries químiques i refinació de petroli	12.256	12.180	-76	0,1
Fab. de productes farmacèutics	13.899	14.022	123	-0,1
Fab. Prod. cautxú, plàstics i altres no metàl·lics	8.960	8.771	-189	0,2
Metal·lúrgia; excepte maquinària	17.261	16.606	-655	0,7
Fab. de prod. informàtics, electrònics i elèctrics	8.418	8.253	-165	0,2
Fab. de maquinària i equips ncaa	8.405	8.190	-215	0,2
Fab. vehicles motor i material de transport	23.593	23.060	-533	0,5
Fab. de mobles i manufactures diverses	5.773	5.684	-89	0,1
Reparació i instal·lació de maquinària i equips	7.222	7.064	-158	0,2
Submin. energia elèctrica, gas, vapor	2.019	2.162	143	-0,1
Captació, potabilització i distribució d'aigua	2.857	2.883	26	0,0
Sanejament, residus	10.796	10.594	-202	0,2
Construcció	81.430	79.540	-1.890	1,9
Venda i reparació de vehicles motor i motos	19.495	18.651	-844	0,9
Comerç a l'engròs, excepte vehicles	109.274	106.096	-3.178	3,2
Comerç al detall, excepte vehicles	164.853	160.140	-4.713	4,8
Transport terrestre i per canonades	53.837	51.948	-1.889	1,9
Emmagatzematge i act. afins al trans.; act. postals	46.712	46.228	-484	0,5
Serveis d'allotjament, menjar i begudes	129.698	111.876	-17.822	18,0
Edició i serveis audiovisuals	20.027	18.904	-1.123	1,1
Telecomunicacions.; informàtica i serveis infor.	78.136	76.616	-1.520	1,5
Activitats financeres i assegurances	44.156	43.789	-367	0,4
Activitats immobiliàries	21.069	20.475	-594	0,6
Consultoria i serveis tècnics	88.434	85.438	-2.996	3,0
Recerca i desenvolupament	16.832	16.460	-372	0,4
Publicitat; altres act. professionals i veterinària	48.469	45.277	-3.192	3,2
Activitats administratives i serveis auxiliars	184.973	169.259	-15.714	15,9
AAPP, Defensa i SS	100.890	99.176	-1.714	1,7
Educació	111.457	92.029	-19.428	19,6
Activitats sanitàries	108.493	104.481	-4.012	4,1
Activitats de serveis socials	53.148	48.745	-4.403	4,4
Activitats artístiques, recreatives i entreteniment	41.066	34.895	-6.171	6,2
Altres serveis i activitats llars	55.278	51.798	-3.480	3,5
Total	1.739.505	1.640.557	-98.948	100,0

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

Gràfic 10. Treballadors/ores per sector d'activitat, variació intermensual en %, AMB, febrer 2020-juny 2020

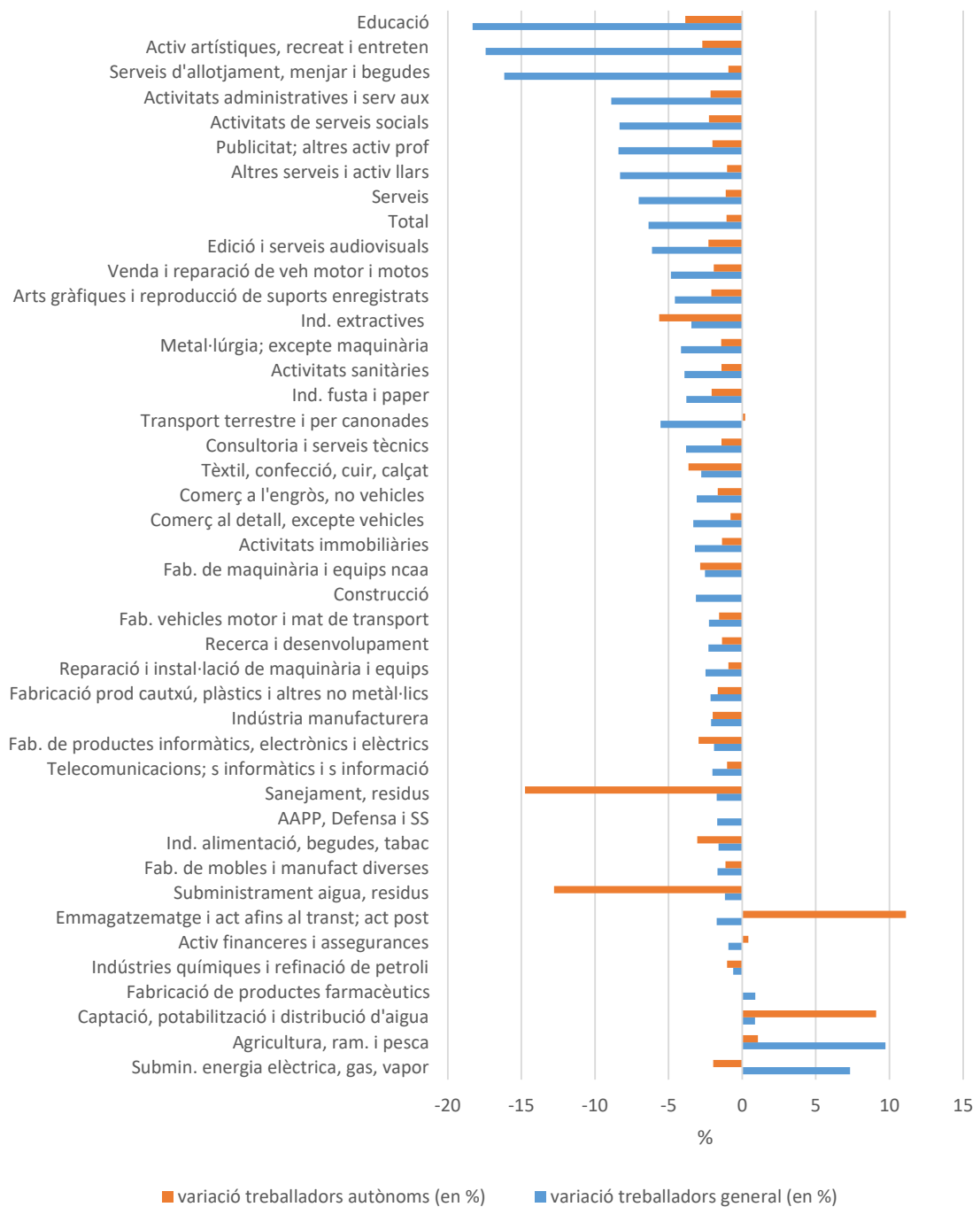

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

La reducció de l'ocupació entre febrer i juny als municipis de l'AMB ha estat de 98.948 persones (-5,7% en termes percentuals) però si es tenen en compte els diferents règims d'afiliació, la major disminució s'ha concentrat en els treballadors/ores del règim general (que acumulen el 98% de la caiguda de l'ocupació). Concretament els treballadors/ores del règim general han disminuït en 96.604 treballadors/ores (-6,4%), mentre la disminució del autònoms ha estat de 2.344 persones (-1,1%).

En la majoria d'activitats la caiguda de l'ocupació és superior pels treballadors/ores del règim general però només en 6 activitats, totes elles de caràcter industrial (*indústries químiques i refinació de petroli; subministrament aigua, residus; fabricació de productes informàtics, electrònics i elèctrics; fabricació de maquinària i equips ncaa; tèxtil, confecció, cuir, calçat i ind. Extractives*) la disminució dels autònoms és superior a la dels treballadors/ores del règim general (vegeu Gràfic 11).

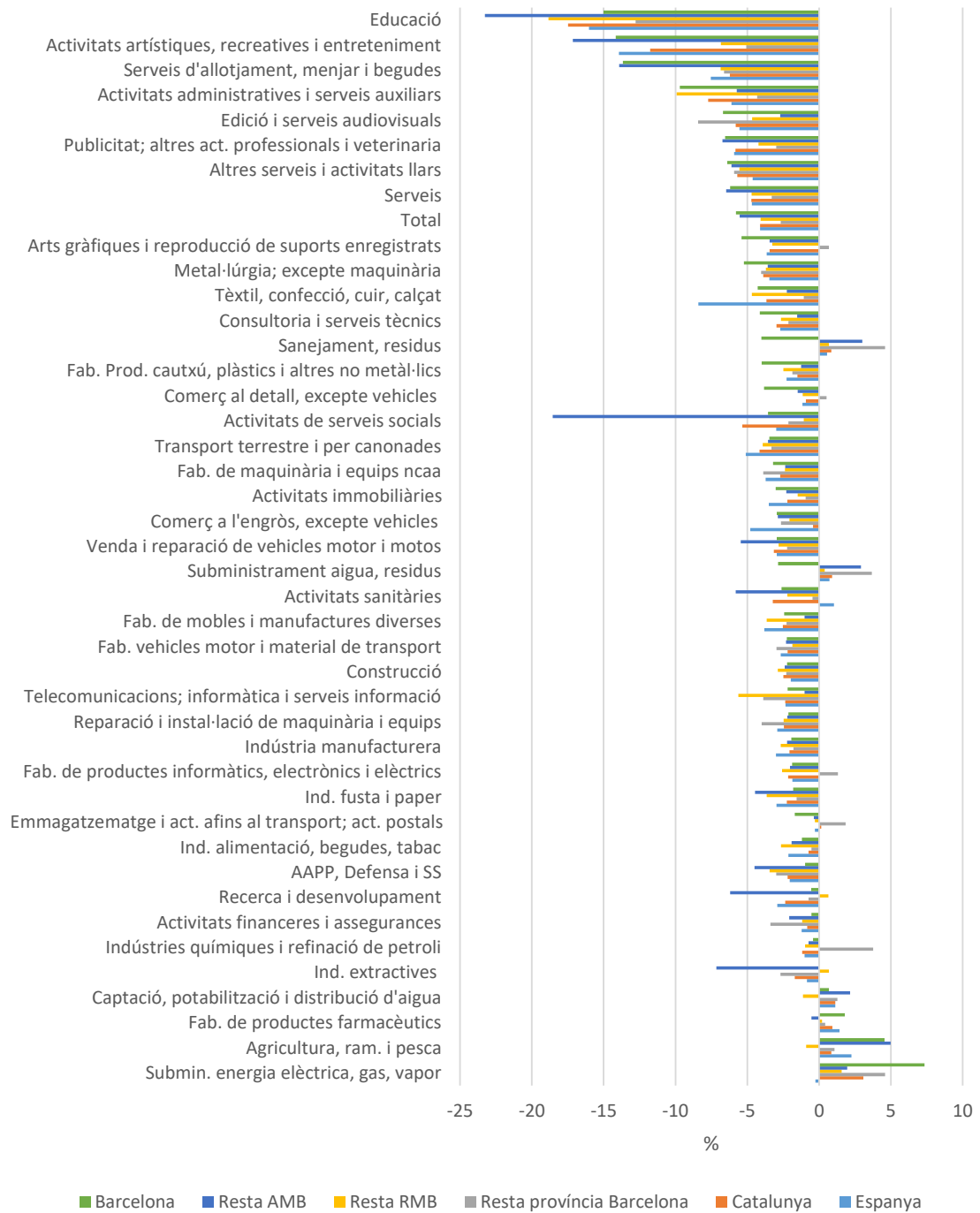
Gràfic 11. Treballadors/ores per sector d'activitat i règim, variació intermensual en %, AMB, febrer 2020-juny 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

En general, la variació de l'ocupació que s'observa a l'AMB no és gaire diferent a la resta d'àmbits si bé s'observen algunes diferències. En tots els casos les activitats que més disminueixen l'ocupació són: l'*educació* (amb caigudes superiors al 15% en la majoria d'àmbits), *activitats artístiques, recreatives i entreteniment* (en especial a Barcelona i la resta de l'AMB); *serveis d'allotjament, menjar i begudes* (novament en especial a l'AMB); *activitats administratives i serveis auxiliars* (sobretot a Barcelona i la resta de la RMB). També cal destacar la reducció d'ocupació de determinats sectors en uns pocs àmbits com les *activitats de serveis socials* a la resta de l'AMB o *tèxtil, confecció, cuir, calçat* al conjunt d'Espanya. Per altra banda, les úniques activitats que creixen a la majoria d'àmbits, si bé amb poca intensitat, són el *subministrament, energia elèctrica, gas, vapor, agricultura, ram. i pesca; subministrament aigua, residus; i la fabricació de productes farmacèutics* (vegeu Gràfic 12).

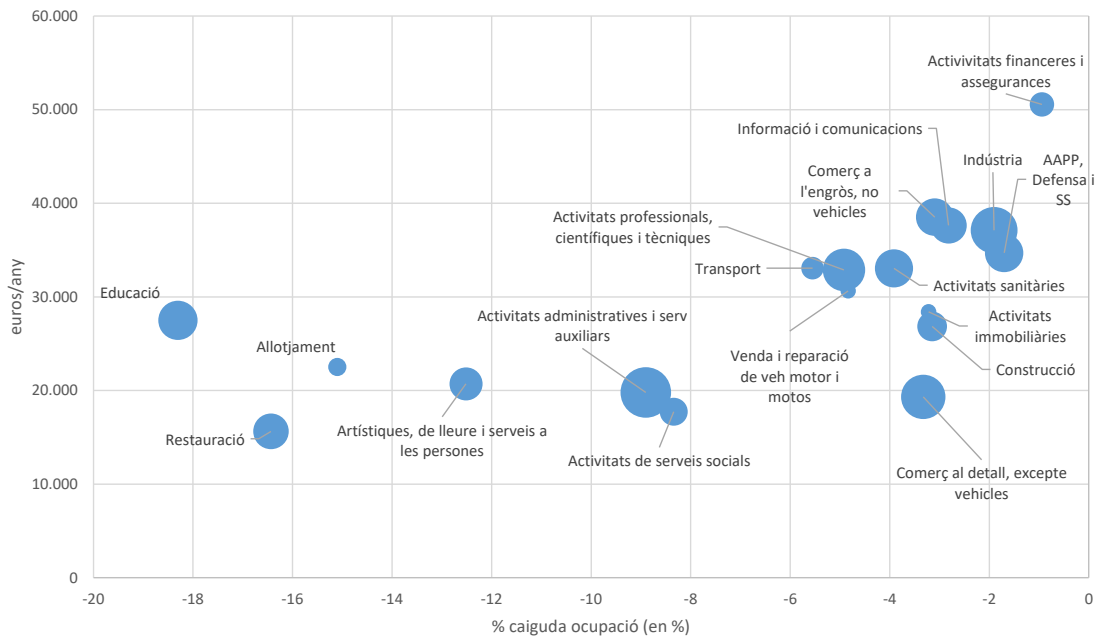
Gràfic 12. Treballadors/ores per sector d'activitat en diferents àmbits, variació intermensual en %, AMB, febrer 2020-juny 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

Si es relaciona la caiguda de l'ocupació entre febrer i juny de 2020 i els salaris mitjans dels principals sectors econòmics per l'any 2018⁵ pels municipis de l'AMB, s'observa que l'impacte de la crisi és especialment important en els sectors amb salaris baixos, com ara *l'allotjament, la restauració i les artístiques, de lleure i serveis a les persones* (amb caigudes de l'ocupació per sobre del 10%). En canvi, els sectors amb salaris molt alts (*activitats financeres i assegurances*), alts (*comerç a l'engròs informació i comunicacions, indústria*) o mitjans (*AAPP, Defensa i SS*) han tingut una caiguda de l'ocupació moderadament petita, per sota del 3% (vegeu Gràfic 13). Per tant, els efectes de la crisi sobre la desigualtat i sobre els nivells de pobresa, poden ser molt significatius.

Gràfic 13. Relació entre la caiguda de l'ocupació (febrer-juny 2020), en % i els nivells salarials 2018 (euros/any), municipis AMB

Font: IERMB a partir Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones i Oficina de dades, Ajuntament de Barcelona i IERMB, MCVL

⁵ Darrera dada disponible.

3.1.3 Evolució dels ERTO a Catalunya i la província de Barcelona

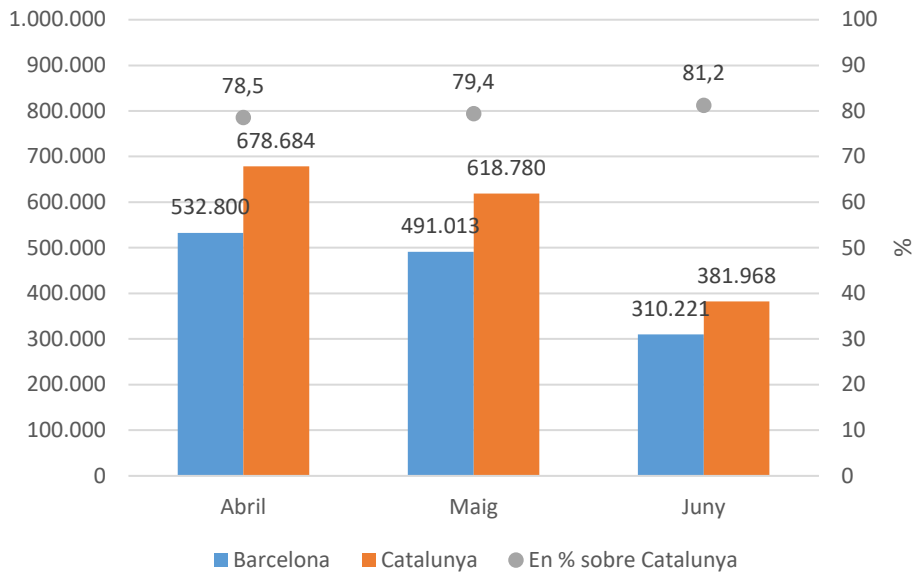
Una de les mesures que han pres moltes empreses per fer front a l'impacte de la crisi del covid-19 és acollir-se a un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO), que poden ser de suspensió de jornada o de reducció de jornada. Aquesta figura permet que les empreses mantinguin en plantilla als treballadors/ores inclosos a l'ERTO sense haver d'eliminar aquests llocs de treball durant un temps excepcional de caiguda de l'activitat empresarial. Els treballadors/ores inclosos perceben una prestació d'atur durant aquest període, mantenen la vinculació amb l'empresa i segueixen afiliats a la Seguretat Social. Aquest fet és important destacar-lo perquè representa que els treballadors afectats operativament no estan treballant, però oficialment tampoc estan registrats com a aturats, de manera que les xifres oficials d'atur no representen completament la situació d'atur real⁶.

L'evolució dels treballadors/ores afectats per un ERTO⁷ permet veure com el màxim de persones afectades es produeix el mes d'abril: 532.800 a Barcelona i 678.684 a Catalunya. Progressivament, els treballadors/ores afectats han disminuït fins arribar al juny als 310.221 afectats a Barcelona i 381.968 a Catalunya (vegeu Gràfic 14). Això significa una reducció entre abril i juny dels treballadors/ores afectats per un ERTO del 41,8% per Barcelona i del 43,7% per Catalunya. També implica que s'ha passat d'un pes sobre el total de treballadors/ores afiliats del 25% a l'abril a un 15% el juny. Finalment, cal tenir present que si bé la província de Barcelona concentra de forma estable en el temps al voltant del 77-78% dels treballadors afiliats de Catalunya, els ERTO s'hi han anat concentrat progressivament fins a representar el 81,2% del total de Catalunya el juny de 2020.

⁶ Veure l'apartat 4.4.5 més endavant on es presenta una aproximació a la taxa d'atur tenint en compte la caiguda real del PIB (i per tant, l'efecte dels ERTO i de la reducció d'hores efectivament treballades).

⁷ Malauradament només es disposen de dades per la província de Barcelona i Catalunya a partir del mes d'abril tot i que a finals de març ja es va començar a activar aquestes eines.

Gràfic 14. Treballadors/ores afectats per un ERTO a Catalunya, abril-juny 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

A Catalunya, la caiguda dels afiliats del règim general de febrer a juny ha estat de 111.034 persones (-4%). Cal tenir en compte que en aquesta disminució d'ocupació no s'inclouen les persones acollides a un ERTO que, si bé formalment continuen en situació d'alta, no han estat treballant. Si les persones afectades pels ERTOs es consideressin aturats/ades llavors la caiguda de l'ocupació entre febrer i juny seria molt més gran, concretament de 493.002 persones, és a dir, del -17,6% respecte febrer. En el cas de la província de Barcelona, la caiguda és relativament superior, tant si es tenen en compte els ERTO (-4,6%) com si no (-18,9%) (vegeu Taula 3).

Taula 3. Comparació dels afiliats al règim general de la Seguretat Social (RGSS) a Catalunya i província de Barcelona amb ERTO i sense ERTO, febrer 2020 i juny 2020

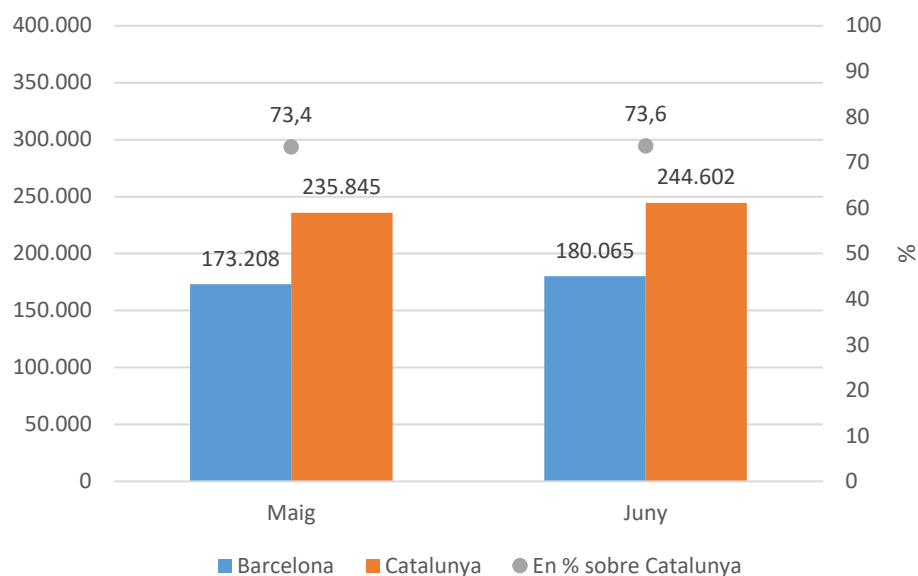
	Febrer 2020	Juny 2020	Variació afiliats	Variació afiliats en %
Catalunya				
Afiliats RGSS comptant ERTO	2.806.818	2.695.784	-111.034	-4,0
Afiliats RGSS sense comptar ERTO	2.806.818	2.313.816	-493.002	-17,6
Província de Barcelona				
Afiliats RGSS comptant ERTO	2.179.267	2.078.064	-101.203	-4,6
Afiliats RGSS sense comptar ERTO	2.179.267	1.767.843	-411.424	-18,9

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

Per als autònoms, el Govern central també ha posat en marxa un instrument d'ajust temporal per a l'activitat anomenat prestació extraordinària per cessament d'activitat per la covid-19 (en aquells sectors directament tancats amb l'estat d'alarma, i per a aquells amb una caiguda de més del 75% de la facturació). A l'igual que en el cas dels treballadors/ores del règim general, els sol·licitants de la prestació continuen en situació d'alta a la Seguretat Social durant aquest període. Segons les dades disponibles de maig i juny, les prestacions per autònoms han augmentat progressivament fins assolir les 244.602 sol·licituds a Catalunya el juny de 2020 i 180.065 sol·licituds a Barcelona (vegeu Gràfic 15). Aquestes prestacions que s'han introduït de forma molt ràpida (en uns dos mesos) afecten a un gran nombre de persones, ja que representen el 45% del autònoms de Catalunya i de la província de Barcelona. Finalment, cal tenir present que si bé la província de Barcelona concentra de forma estable en el temps al voltant del 72% dels autònoms de Catalunya, les prestacions s'hi han anat concentrat progressivament fins a representar el 74% del total de Catalunya el juny de 2020.

La caiguda de l'ocupació que han experimentat el autònoms entre febrer i juny de 2020 no ha estat tan gran com en el cas del afiliats/ades al règim general, ja que han disminuït en unes 3.500 persones (menys del 1%). Però si tots els autònoms que han rebut ajudes es considera que ja no estan ocupats/ades la caiguda de l'ocupació seria molt important, del 46,5% en el cas de Barcelona i del 45,3% a Catalunya (vegeu Taula 4). La raó d'aquesta caiguda tant gran és que les ajudes representen el també de l'ordre del 45-46% del total d'autònoms.

Gràfic 15. Prestació extraordinària de cessament d'activitat per autònoms, darrer dia del mes, maig-juny 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

Taula 4. Comparació dels autònoms a Catalunya i província de Barcelona amb prestacions i sense prestacions, febrer 2020 i juny 2020

	Febrer 2020	Juny 2020	Variació ocupació	Variació ocupació en %
Catalunya				
Autònoms comptant prestació	547.912	544.098	-3.814	-0,7
Autònoms sense comptar prestació	547.912	299.496	-248.416	-45,3
Província de Barcelona				
Autònoms comptant prestació	395.980	392.353	-3.627	-0,9
Autònoms sense comptar prestació	395.980	212.288	-183.692	-46,4

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

A continuació, s'analitza pel conjunt d'Espanya (les úniques dades disponibles) quins han estat els sectors d'activitat mes afectats per un ERTO (a partir de les dades de treballadors/ores afectats per ERTO a 1 de juny de 2020). En concret els tres sectors d'activitat més afectats són la *hostaleria* (563.690 persones, 30,8% dels ERTO) seguit per *comerç; reparació de vehicles de motor i motocicletes* (349.060; 19,1%) i la *indústria manufacturera* (192.350; 10,5%). En conjunt aquests tres sectors representen el 60% de tots els ERTO d'Espanya. En quarta i cinquena posició cal destacar *activitats*

administratives i serveis auxiliars (126.699; 6,9%) i el *transport i emmagatzematge* (110.294; 6%) mentre que la resta de sectors se situen per sota els 100.000 treballadors/ores i un pes sobre el total igual o inferior al 5%.

Però també cal posar l'èmfasi en quina ha estat la magnitud de la reducció de l'ocupació per sectors d'activitat a Espanya (a partir de la variació dels treballadors/ores del règim general de la seguretat social entre febrer i juny de 2020) i quina ha estat la influència dels ERTO en cada un dels sectors (pes dels treballadors/ores afectats per ERTO sobre el total de treballadors/ores afiliats al regim general).

Pel que fa a la reducció d'ocupació cal destacar, en primer lloc, l'*educació* com el sector que s'ha vist més afectat per la crisi ja que ha experimentat una caiguda de 110.082 persones i del 11% en termes percentuals. El segon lloc, l'*hostaleria* amb una reducció del 88.227 persones (-7,1%) però que es caracteritza per que pràcticament la meitat del seus 1,1 milions de treballadors/ores (48,8%) estan afectats per un ERTO. En tercer lloc, destaquen les *activitats administratives i serveis auxiliars* (-80.437; -6,2%), seguit en quart i cinquè lloc pel *comerç; reparació de vehicles de motor i motocicletes* (-80.437; -6,2%), i la *indústria manufacturera* (-77.494; -3,2%). En tots aquests tres casos, el pes dels ERTO sobre el total de treballadors/ores afiliats al regim general se situa en un nivell semblant de la majoria de sectors entre el 10-20%. En sisena posició destaca les *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment* per presentar la disminució de l'ocupació més elevada en termes percentuals (-16,4%) i no tant en termes absoluts (-44.932). A més cal afegir que el 42,5% dels 228.437 treballadors/ores d'aquest sector estan en situació d'ERTO. Finalment, pel que fa a la resta de sectors la majoria han experimentat una caiguda inferior als 50.000 treballadors/ores (vegeu Taula 5).

Taula 5. Persones afectades per un ERTO, juny 2020 i variació d'afiliats/ades al RGSS a Espanya, febrer 2020 i juny 2020

Sector d'activitat	Persones treballadores afectades per un ERTO juny	Pes sobre els ERTO	Afiliats/ades al RGSS juny	Pes dels ERTO sobre afiliats/ades RGSS (en %)	Variació afiliats/ades al RGSS febrer-juny	Variació afiliats/ades al RGSS febrer-juny (en %)
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	2.272	0,1	77.597	2,9	6.690	9,4
Indústries extractives	565	0,0	18.766	3,0	-325	-1,7
Indústria manufacturera	192.350	10,5	1.799.626	10,7	-62.097	-3,3
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	428	0,0	34.049	1,3	-196	-0,6
Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	2.116	0,1	144.984	1,5	2.119	1,5
Construcció	50.153	2,7	842.307	6,0	-36.409	-4,1
Comerç; reparació de vehicles de motor i motocicletes	349.060	19,1	2.358.297	14,8	-77.494	-3,2
Transport i emmagatzematge	110.294	6,0	700.164	15,8	-30.886	-4,2
Hostaleria	563.690	30,8	1.154.453	48,8	-88.227	-7,1
Informació i comunicacions	42.259	2,3	496.732	8,5	-13.119	-2,6
Activitats financeres i d'assegurances	6.932	0,4	317.879	2,2	-3.310	-1,0
Activitats immobiliàries	16.249	0,9	94.073	17,3	-4.373	-4,4
Activitats professionals científiques i tècniques	80.442	4,4	741.672	10,8	-31.481	-4,1
Activitats administratives i serveis auxiliars	126.699	6,9	1.224.338	10,3	-80.437	-6,2
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria	649	0,0	1.095.094	0,1	-17.360	-1,6
Educació	82.077	4,5	891.679	9,2	-110.082	-11,0
Activitats sanitàries i serveis socials	51.155	2,8	1.619.084	3,2	16.929	1,1
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	97.055	5,3	228.437	42,5	-44.932	-16,4
Altres serveis	55.571	3,0	306.793	18,1	-22.318	-6,8
Activitats de les llars com empleadors de personal domèstic i productors de béns i serveis per a ús propi	254	0,0	41.609	0,6	57	0,1
Activitats d'organitzacions i organisme extraterritorials	394	0,0	3.136	12,6	-222	-6,6
Total	1.830.664	100,0	14.190.767	12,9	-597.473	-4,0

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

3.2 Població ocupada

En aquest apartat s'estudia l'impacte de la crisi sobre la població ocupada distingint el sexe, edat i sector d'activitat, tant en termes absoluts com relatius. A continuació, s'analitza l'evolució de la taxa d'ocupació per sexe i edat i es complementa amb indicadors per mesurar les hores de treball efectivament treballades. Tot seguit es presta atenció a la població ocupada no estàndard (format pels treballadors/ores a temps parcial, els treballadors/ores autònoms i els treballadors/ores amb contractes temporals) i com s'ha vist afectada per la crisi. Finalment, es compara quin ha estat l'impacte de les diferents crisis econòmiques sobre la població ocupada de la província de Barcelona.

Per estudiar l'evolució de l'ocupació s'ha fet servir les dades de l'EPA però, a diferència de l'apartat anterior, es mostren els resultats per la província de Barcelona ja que només estan disponibles per aquest àmbit. Sobre les dades de l'EPA també cal tenir en compte que les dades del primer trimestre han captat de manera parcial els efectes del confinament, ja que les mesures de contenció van començar a aplicar-se a partir de la segona meitat del mes de març (és a dir durant una petita part del primer trimestre de 2020). Per aquest motiu⁸ no és fins al segon trimestre de 2020 que es poden apreciar els efectes de la crisi en el resultats de l'enquesta.

3.2.1 Població ocupada per sexe, edat i sector d'activitat econòmica

La població ocupada de la província de Barcelona segons l'EPA ha assolit les 2.387.166 persones el segon trimestre de 2020. Respecte el quart trimestre de 2019, ha disminuït un total de 182.546 persones (el que representa una caiguda en termes percentuals del 7,1%). Cal tenir present que aquesta xifra no inclou els afectats per un ERTO ja que, segons la metodologia de l'Oficina Estadística de la Unió Europea (Eurostat) i de l'Organització Internacional de l' treball (OIT) que s'aplica a l'EPA, es consideren ocupats.

⁸ Concretament les estimacions de l'EPA es calculen com a mitjana de totes les setmanes de cada trimestre. Les entrevistes en què es basa estan repartides uniformement, en aquest cas entre les 13 setmanes del primer trimestre. Els efectes de l'estat d'alarma sobre l'ocupació són apreciables a partir de la setmana 11, en conseqüència, la influència sobre la totalitat del trimestre queda diluïda. També cal tenir en compte que l'enquesta s'ha vist afectada per la impossibilitat de fer entrevistes presencials i la conseqüent reducció en la mostra de les persones que entren per primera vegada a la mostra (les entrevistes posteriors ja no són presencials).

Per sexes, els homes han experimentat un caiguda de l'ocupació superior a la de les dones, tant en termes absoluts (disminució de 103.000 homes vs 79.545 dones) com en termes percentuals (-7,7% vs -6,5%). Tot i la major caiguda de l'ocupació, el nombre d'homes ocupats (1.242.741, 52% del total) és superior al de les dones (1.144.425, 48% del total).

Pel que fa l'evolució de l'ocupació per edat, s'observa que en tots els casos ha caigut l'ocupació, especialment el grup de 25 a 34 anys (-52.752) i els de 35 a 44 anys (-42.947), seguits a poca distància pels de 16 a 24 anys (-35.152). Els grups d'edat de 45 a 54 anys i els de més de 55 anys són els que menys han caigut (-28.560 i -5.185 respectivament). En termes percentuals, s'observa com els grups d'edat més joves, és a dir, els de 16 a 24 anys i els de 25 a 34 anys són els que més disminueixen: -21,6% i -10,9% respectivament. El grup de 35 a 44 anys disminueixen tant com el conjunt de la població ocupada (-7,7%). En canvi, els grups d'edat més grans, de 45 a 54 anys i els de més de 55 anys, són els que menys disminueixen: -4,0% i -1,2% respectivament.

Cal tenir en compte que el joves (de 16 a 24 anys), tot i ser un dels grups d'edat més afectats per la reducció d'ocupació (tant en valor absolut com en termes percentuals), tan sols representen un 5% de l'ocupació total. És a dir, l'impacte sobre els ocupats més joves és brutal. Per altra banda, el grup d'edat amb el major nombre d'ocupats/ades és el de 45 a 54 anys seguit pel de 35 a 44 anys, tots dos per sota de les 700.000 persones i que en conjunt representen el 60% de l'ocupació. Finalment el grup d'edat de 25 a 34 anys té una dimensió semblant al de més 55 anys, és a dir un 450.000 persones (que representa el 20% de l'ocupació total) cada un.

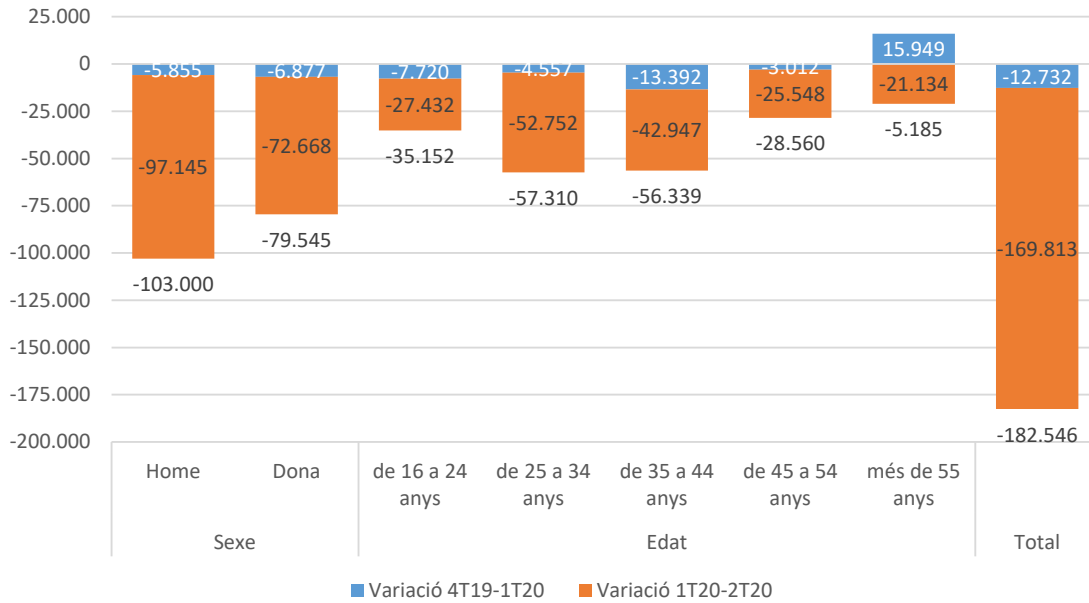
Taula 6. Població ocupada per sexe i edat, província de Barcelona, 4T19-2T20

		4T19	2T20	en % sobre el total	Variació població ocupada	Variació població ocupada (en %)	Variació població ocupada (% sobre var. total)
Sexe	Home	1.345.742	1.242.741	52	-103.000	-7,7	56,4
	Dona	1.223.970	1.144.425	48	-79.545	-6,5	43,6
Edat	de 16 a 24 anys	163.097	127.946	5	-35.152	-21,6	19,3
	de 25 a 34 anys	524.862	467.552	20	-57.310	-10,9	31,4
	de 35 a 44 anys	732.782	676.443	28	-56.339	-7,7	30,9
	de 45 a 54 anys	713.171	684.611	29	-28.560	-4,0	15,6
	més de 55 anys	435.800	430.615	18	-5.185	-1,2	2,8
Total		2.569.712	2.387.166	100	-182.546	-7,1	100

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

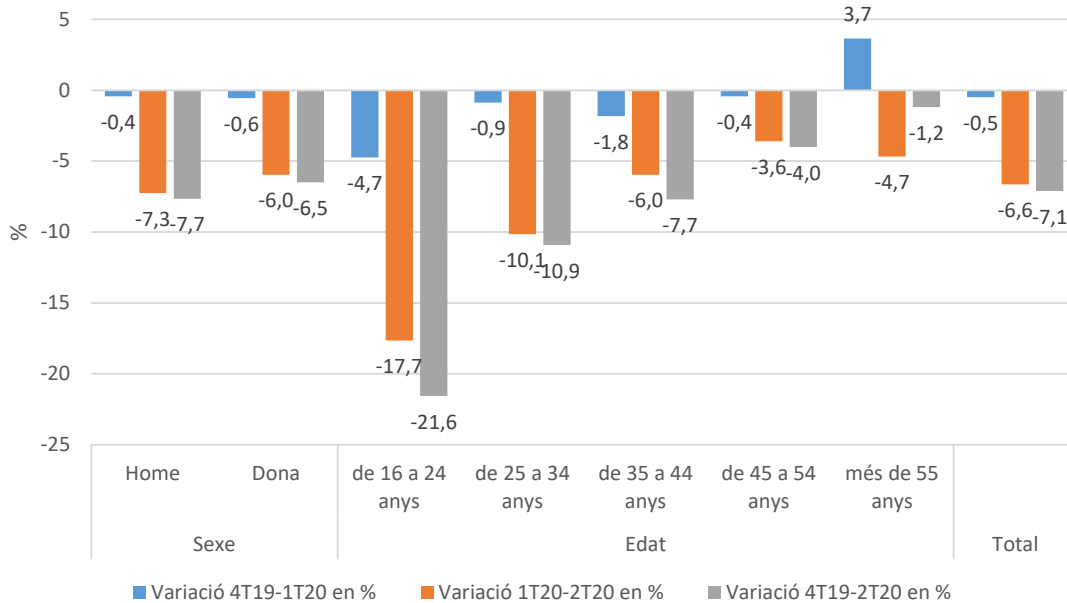
La major part de la reducció d'ocupació s'ha produït entre el primer i el segon trimestre de 2020 (caiguda de 169.813 persones, -6,6%) mentre que la caiguda entre el quart trimestre i el primer trimestre és inferior a l'1% (-12.732 persones). Aquesta reducció de l'ocupació més intensa durant el segon trimestre de 2020 s'observa tant en els homes com les dones i per tots els grups d'edat (vegeu Gràfic 16 i Gràfic 17).

Gràfic 16. Població ocupada per sexe i edat, província de Barcelona, variació intertrimestral, 4T19-2T20

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Gràfic 17. Població ocupada per sexe i edat, província de Barcelona, variació intertrimestral en %, 4T19-2T20

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Per sectors d'activitat, la majoria de la població ocupada de la província de Barcelona és dedica principalment al sector serveis (75,9%) a molta distància de la indústria (18,3%) i la construcció (5,4%) mentre que la agricultura es pràcticament residual (menys de l'1%) (vegeu Taula 7).

Taula 7. Població ocupada per sector d'activitat, província de Barcelona, 4T19-2T20

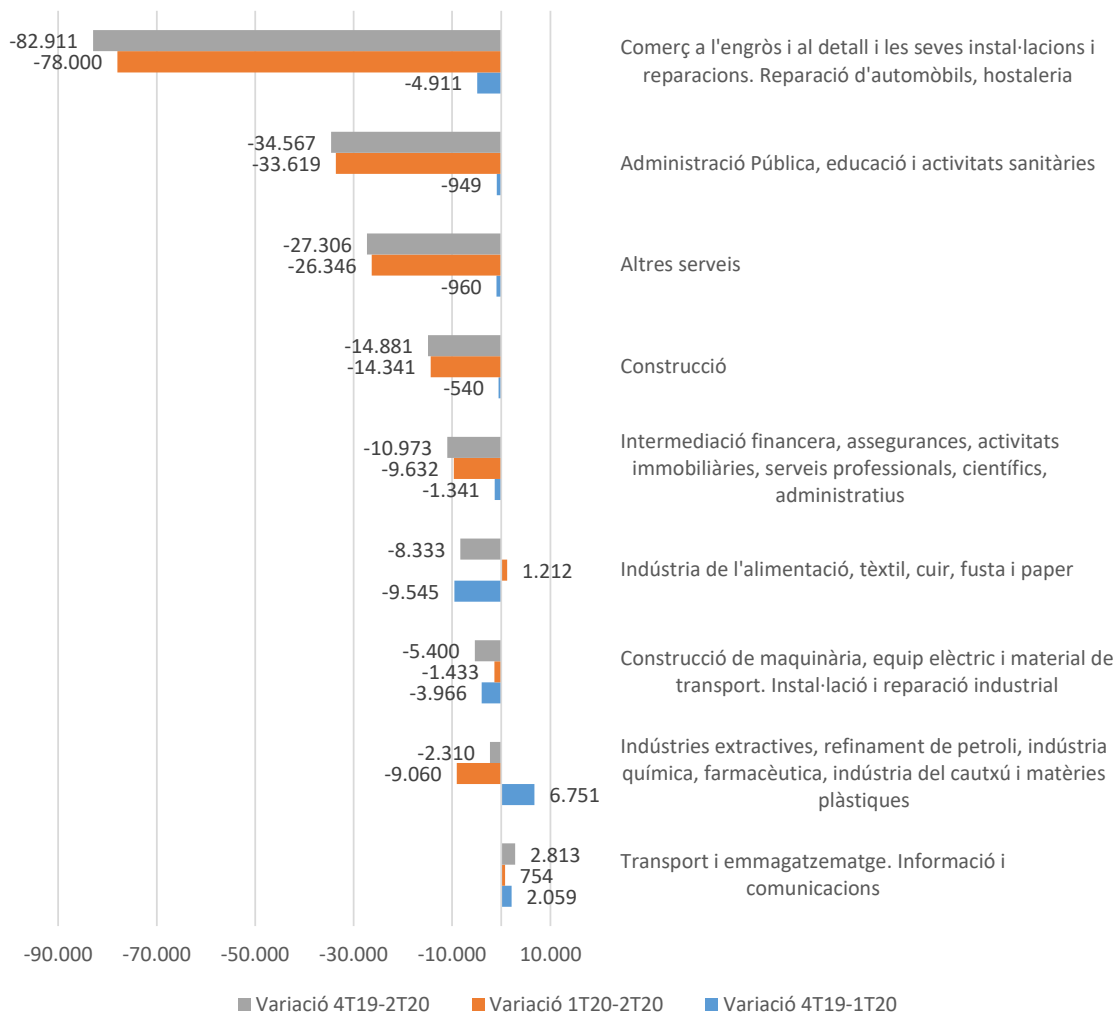
	4T19	2T20	en % sobre el total
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	7.055	8.378	0,4
Indústria de l'alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper	153.069	144.736	6,1
Indústries extractives, refinament de petroli, indústria química, farmacèutica, indústria del cautxú i matèries plàstiques	148.938	146.628	6,1
Construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport. Instal·lació i reparació industrial	152.066	146.667	6,1
Construcció	144.566	129.685	5,4
Comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria	579.941	497.030	20,8
Transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions	252.781	255.593	10,7
Intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius	432.261	421.288	17,6
Administració Pública, educació i activitats sanitàries	508.670	474.103	19,9
Altres serveis (inclou <i>activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment</i>)	190.363	163.057	6,8
Total	2.569.712	2.387.166	100,0

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Entre el quart trimestre de 2019 i el segon trimestre de 2020, cal destacar que totes les activitats han destruït ocupació a excepció del *transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions* que és dels pocs que han creat ocupació (2.813 persones). Entre les activitats que més han disminuït ressalta el *comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria* (-82.911 persones) i que representa el 45% de la destrucció d'ocupació de la província de Barcelona. La segueixen el sector de *l'Administració Pública, educació i activitats sanitàries* (-33.619) a causa sobretot de la finalització del curs escolar i els *altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) (-26.346). A continuació, destaquen el sector de la construcció i *intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius* amb una reducció per sobre de les 10.000 persones. Finalment, cal destacar les activitats industrials per ser les que menys ocupació

destrueixen, en especial les *indústries extractives, refinament de petroli, indústria química, farmacèutica, indústria del cautxú i matèries plàstiques* (-2.310) i *construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport. Instal·lació i reparació industrial* (-5.400), mentre que *indústria de l'alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper* (-8.333) presenta un comportament més negatiu (vegeu Gràfic 18).

Gràfic 18. Població ocupada per sector d'activitat, província de Barcelona, variació intertrimestral 4T19-2T20

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

En termes percentuals, els sectors més afectats per la reducció d'ocupació són els *altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) i *comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria* (-14,3% respectivament) seguit pel sector de la *construcció* (-10,3%). La resta de sectors, en especial el sector industrial han disminuït per sota de la disminució total i tant sols el

transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions és dels pocs que han creat ocupació (1,1%).

Gràfic 19. Població ocupada per sector d'activitat, província de Barcelona, variació intertrimestral en %, 4T19-2T20

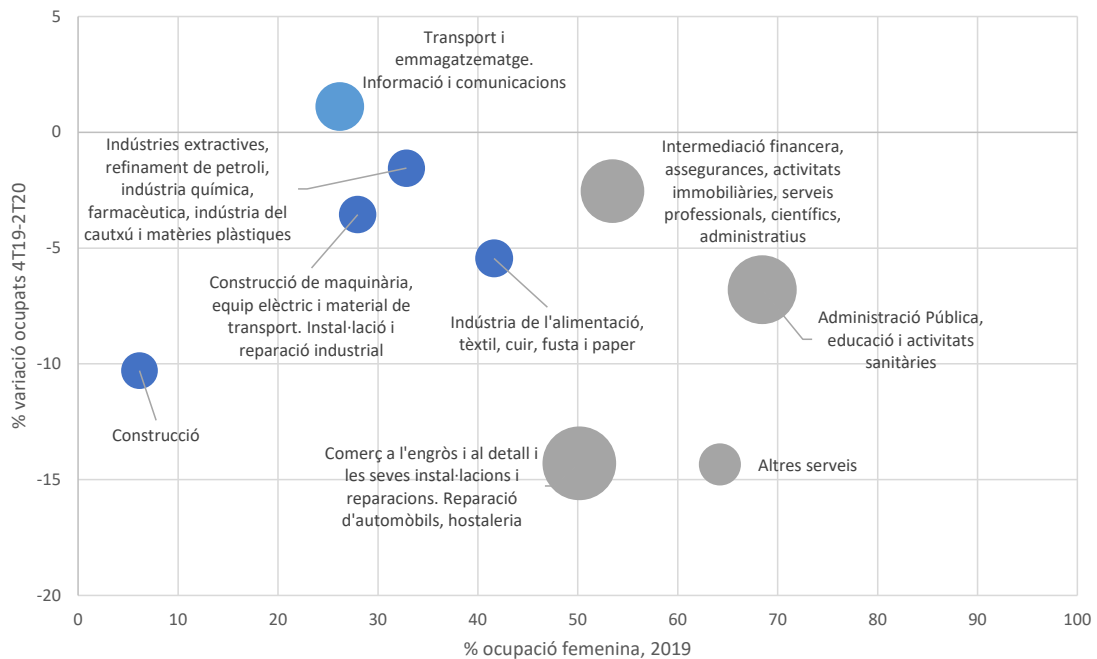

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Com s'ha observat no totes les activitats econòmiques s'han vist afectades de la mateixa forma per la crisi econòmica i aquest fet té unes implicacions importants en termes de gènere, ja que l'activitat no està distribuïda igual entre homes i dones. Per comprovar l'abast d'aquesta desigual distribució es relaciona la caiguda de l'ocupació de cada sector amb el percentatge d'ocupació femenina en el sector. Tal i com es pot veure en el Gràfic 20, les dones estan infrarepresentades en els sectors que s'han vist menys per la crisi de

la covid-19 com són les activitats de *transport i emmagatzematge*; *Informació i comunicacions* i la indústria. En síntesi: dels 5 sectors més masculinitzats n'hi ha tres que tenen la menor disminució d'ocupació, n'hi ha un que crea ocupació i només la construcció presenta l'evolució més negativa. En canvi, en els quatre sectors més feminitzats disminueix l'ocupació i només en un, la *intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius* presenta una de les disminucions d'ocupació més baixes.

Gràfic 20. Població ocupada per sector d'activitat, variació intertrimestral en %, 4T19-2T20 i percentatge d'ocupació femenina per sector d'activitat, 2019, província de Barcelona

Nota: en gris els sectors d'activitat amb un percentatge d'ocupació femenina superior al 50%, en blau aquells sectors amb un percentatge d'ocupació femenina inferior al 50%. En blau fluix aquells sectors amb una variació de l'ocupació positiva.

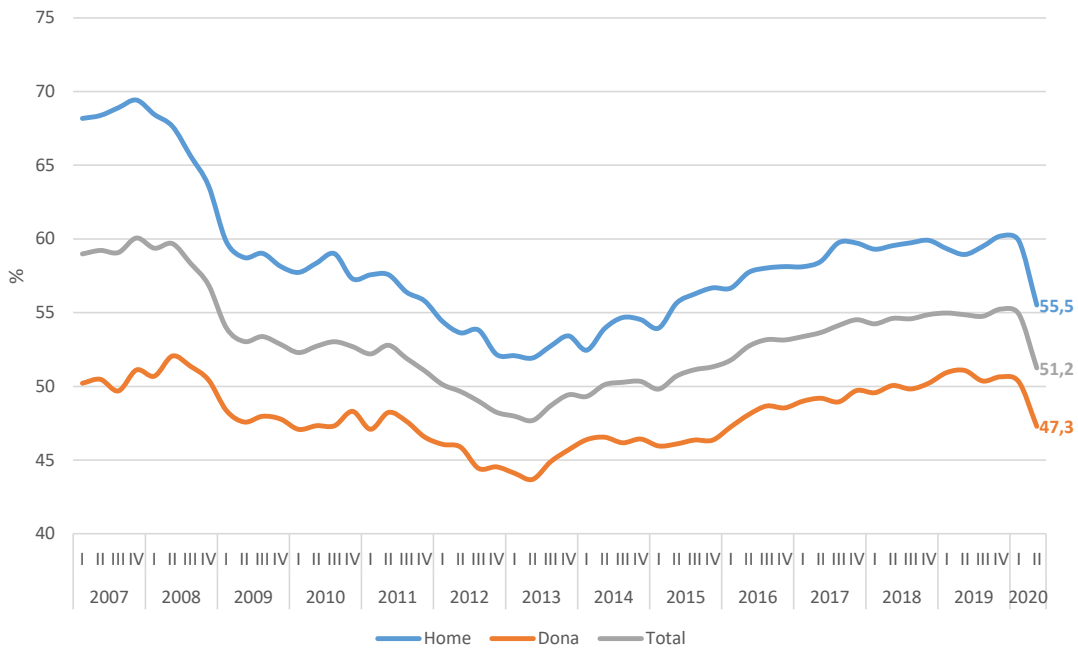
Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

3.2.2 Taxa d'ocupació per sexe i edat

La taxa d'ocupació de la província de Barcelona ha disminuït 4 punts percentuals el segon trimestre de 2020 respecte el quart trimestre de 2019, fins a situar-se en 51,2%. En el cas del homes la reducció ha estat més gran (-4,7 punts percentuals) però tot i això s'ha situat en el 55,5%. En canvi, per les dones, tot i que la reducció ha estat menor (-3,4 punts percentuals), la taxa d'ocupació s'ha situat en el 47,3%. En tots dos casos s'ha modificat

la tendència creixent que s'havia observat amb la recuperació econòmica iniciada a partir de 2014. Però mentre els homes a finals de 2019 encara estaven lluny de situar-se a prop dels valors d'abans de la crisi de 2008 (al voltant del 70%), les dones pràcticament havien assolit els nivells previs a la crisi econòmica quan se situaven al voltant del 51% (vegeu Gràfic 21).

Gràfic 21. Taxa ocupació per sexe, província de Barcelona, en %, 1T 2007-2T 2020

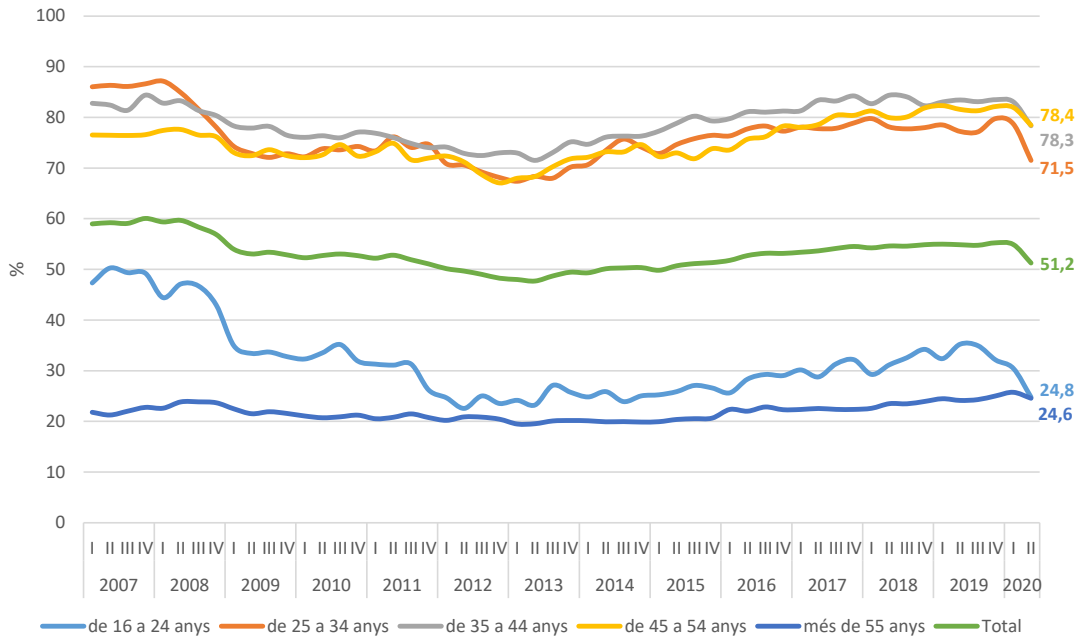

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

La taxa d'ocupació de la província de Barcelona el segon trimestre de 2020 no és igual per tots els grup d'edat. Els ocupats/ades de 45 a 55 anys, seguits dels de 35 a 45 anys i els de 25 a 34 anys són els que presenten la taxa d'ocupació més gran (78,4%, 78,3% i 71,5% respectivament). En canvi, els ocupats/ades de 16-24 anys i els de més de 55 anys són els que presenten les taxes d'ocupació més baixes (24,8% i 24,6% respectivament). Pel que fa a la seva evolució cal destacar que la disminució de la taxa d'ocupació ha modificat la tendència creixent que s'havia observat amb la recuperació econòmica iniciada a partir de 2014. Els grups d'edat més gran, el de 45 a 54 anys i el de 55 anys, tot i disminuir la taxa d'ocupació encara se situen a un nivell per sobre els valors anteriors a la crisi econòmica de 2008. En canvi, la resta de grups d'edat han experimentat una baixada de la taxa d'ocupació quan encara no havien recuperat el nivell previ a la crisi

econòmica de 2008. Destaca especialment els de 16 a 24 anys que ha disminuït la taxa d'ocupació a nivells tan baixos com els de 2012 (vegeu Gràfic 22).

Gràfic 22. Taxa ocupació per edat, província de Barcelona, en %, 1T 2007-2T 2020

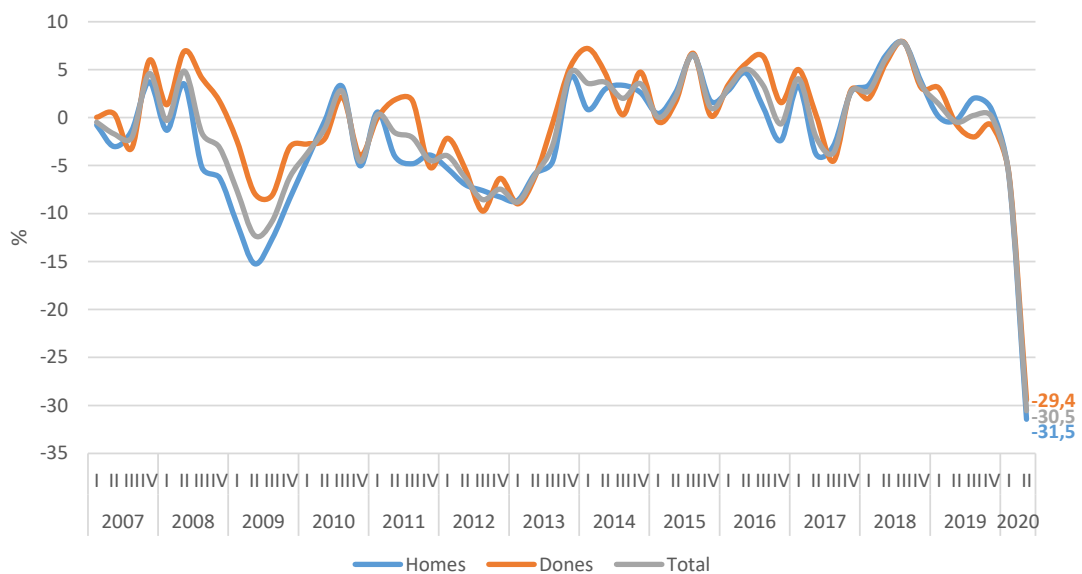
Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Indicadors sobre la intensitat de treball: hores efectives treballades i taxa d'ocupació efectiva

La crisi de la covid-19 no només ha provocat una forta caiguda de l'ocupació sinó també de la intensitat del treball mesurat amb les hores efectives dedicades al treball principal durant la setmana de referència. Com es pot veure en el Gràfic 23, la caiguda de les hores efectives el segon trimestre de 2020 ha estat del 30,5% interanual, més gran que la caiguda del nombre de treballadors/ores (6,1%), que la caiguda de la taxa d'ocupació (3,6%) que la caiguda de la crisi anterior (-12,3% interanual el segon trimestre de 2009). Per altra banda també cal destacar que la caiguda de les hores efectives ha estat lleugerament superior en el homes (-31,5%) en comparació a les dones (-29,5%), però tot i això els homes continuen fent més hores efectives que les dones.

A més de les hores efectives, també es pot calcular la taxa d'ocupació efectiva que s'obté de la divisió entre els ocupats/ades efectius (ocupats/ades menys els treballadors/ores afectats per ERTO i els autònoms que reben prestacions extraordinàries) i la població de 16 i més anys. El resultat el segon trimestre de 2020 és una taxa d'ocupació efectiva per valor de 40,7%, és a dir, 10,5 punts percentuals per sota de la taxa d'ocupació (51,2%) (vegeu Taula 8). Això significa que la caiguda de la taxa d'ocupació respecte el quart trimestre de 2019 no és de 4 punts percentuals sinó de 14,5 punts percentuals.

Gràfic 23. Variació interanual (en %) de les hores efectives dedicades al treball principal durant la setmana de referència, província de Barcelona, 1T 2007-2T 2020

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Taula 8. Taxa d'ocupació i taxa ocupació efectiva, província de Barcelona, 4T19-2T20

	4T19	1T20	2T20	Variació taxa ocupació 4T19-2T20 en p.p.
Taxa ocupació	55,2	54,9	51,2	-4,0
Taxa ocupació efectiva	55,2	54,9	40,7	-14,5

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

3.2.3 Població ocupada no estàndard

Aquest apartat es focalitza en l'anàlisi dels treballadors/ores no estàndards, és a dir, els treballadors/ores a temps parcial, els treballadors/ores autònoms i els treballadors/ores amb contractes temporals. És important analitzar aquests treballadors/ores perquè són més vulnerables als efectes adversos de les crisis econòmiques, per una combinació de factors relacionats amb uns ingressos menors i una protecció laboral reduïda. De fet, els treballadors/ores no estàndards tenen un 40-50% menys de probabilitats de rebre algun tipus de suport en forma d'ingressos durant períodes sense feina que els empleats estàndard i, quan reben ajudes, aquestes solen ser molt menys generoses que per als empleats estàndard (OECD, 2020).

El segon trimestre de 2020 la població ocupada no estàndard a la província de Barcelona assoleix les 887.444 persones, el que representa el 37,2% de la població ocupada total (vegeu Taula 9). Respecte el quart trimestre de 2019, l'ocupació no estàndard ha disminuït en 137.669 persones que, en termes relatius, representa una disminució del 13,4%, però a la vegada representa el 75% de la destrucció d'ocupació de la província de Barcelona (vegeu Taula 10). En comparació, la població ocupada estàndard formada per 1.499.722 persones (62,8% del total) ha tingut un comportament menys negatiu, ja que només ha disminuït en 44.877 persones (-2,9%) i representa el 25% de la destrucció d'ocupació

De les persones que formen la població ocupada no estàndard, la majoria són autònoms a jornada completa (329.398, 37% del total d'ocupats/ades no estàndard) i treballadors/ores amb contracte temporal a jornada completa (259.164, 29%). A continuació, destaquen els ocupats/ades a jornada parcial (assalariats indefinits i altres no assalariats) (169.980, 19%), els temporals a jornada parcial (106.870, 12%) i els autònoms a jornada parcial (22.032, 2%).

Pel que fa a la seva evolució, entre el quart trimestre de 2019 i el segon trimestre de 2020, les majors reduccions d'ocupació s'han concentrat en aquells treballadors/ores amb la situació relativament més precària com són els temporals a jornada completa (-50.447, -16,3%) i els temporals a jornada parcial (-43.599, -29%). En conjunt, aquests dos grups representen un 50% de la destrucció d'ocupació total. Els segueixen els ocupats/ades a jornada parcial (-35.008, -17,1%) que representen un 19% de la destrucció d'ocupació.

En canvi, els autònoms a jornada completa (-5.742, -1,7%) i els autònoms a jornada parcial (-2.874, -11,5%) són els que menys han reduït l'ocupació i els que menys destrucció d'ocupació representen (menys del 5%).

Taula 9. Població ocupada no estàndard i ocupada estàndard, província de Barcelona, 4T19-2T20

	4T19	2T20	En % sobre el total
Autònoms (jornada completa)	335.140	329.398	13,8
Temporals (jornada completa)	309.611	259.164	10,9
Jornada parcial (assalariats indefinits i altres no assalariats)	204.987	169.980	7,1
Autònoms i jornada parcial	24.905	22.032	0,9
Temporals i jornada parcial	150.469	106.870	4,5
Total no estàndard	1.025.112	887.444	37,2
Total estàndard (assalariats indefinits i no assalariats a jornada completa)	1.544.599	1.499.722	62,8
Total	2.569.712	2.387.166	100,0

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE

Taula 10. Població ocupada no estàndard i ocupada estàndard, província de Barcelona, % destrucció d'ocupació i variació d'ocupació, 4T19-2T20

	Variació 4T19-2T20		% destrucció d'ocupació sobre el total
	En valor absolut	En %	
Autònoms (jornada completa)	-5.742	-1,7	3,1
Temporals (jornada completa)	-50.447	-16,3	27,6
Jornada parcial (assalariats indefinits i altres no assalariats)	-35.008	-17,1	19,2
Autònoms i jornada parcial	-2.874	-11,5	1,6
Temporals i jornada parcial	-43.599	-29,0	23,9
Total no estàndard	-137.669	-13,4	75,4
Total estàndard (assalariats indefinits i no assalariats a jornada completa)	-44.877	-2,9	24,6
Total	-182.546	-7,1	100,0

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

A continuació, s'analitza la població ocupada no estàndard i estàndard per sectors d'activitat econòmica i la seva evolució entre el quart trimestre de 2019 i el segon trimestre de 2020. A tots els sectors d'activitat el nombre d'ocupats/ades estàndard sempre és superior al nombre d'ocupats/ades no estàndard. L'única excepció és el sector dels *altres serveis* (inclou les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment) amb una elevada presència de temporals i autònoms.

Si es focalitza l'atenció en la població ocupada no estàndard, els sectors d'activitat amb major nombre de treballadors/ores pertanyen al serveis. En primer lloc, el *comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria* (212.421 persones i 24% del total de no estàndard), seguits en segon i tercer lloc per *l'Administració Pública, educació i activitats sanitàries* (177.638 persones) i per *intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius* (168.737 persones) i que representen el 20% i el 19% de l'ocupació no estàndard de la província, respectivament. En quarta posició es troba els altres serveis (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) (95.976 persones i 11%) seguit pel sector del *transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions* (80.900 i 9%) i *la construcció* (64.568 i 7%). Els tres subsectors de la indústria se situen al voltant de les 25.000 i 30.000 persones cada un d'ells i representen al voltant del 3% del total cadascun (vegeu Taula 11).

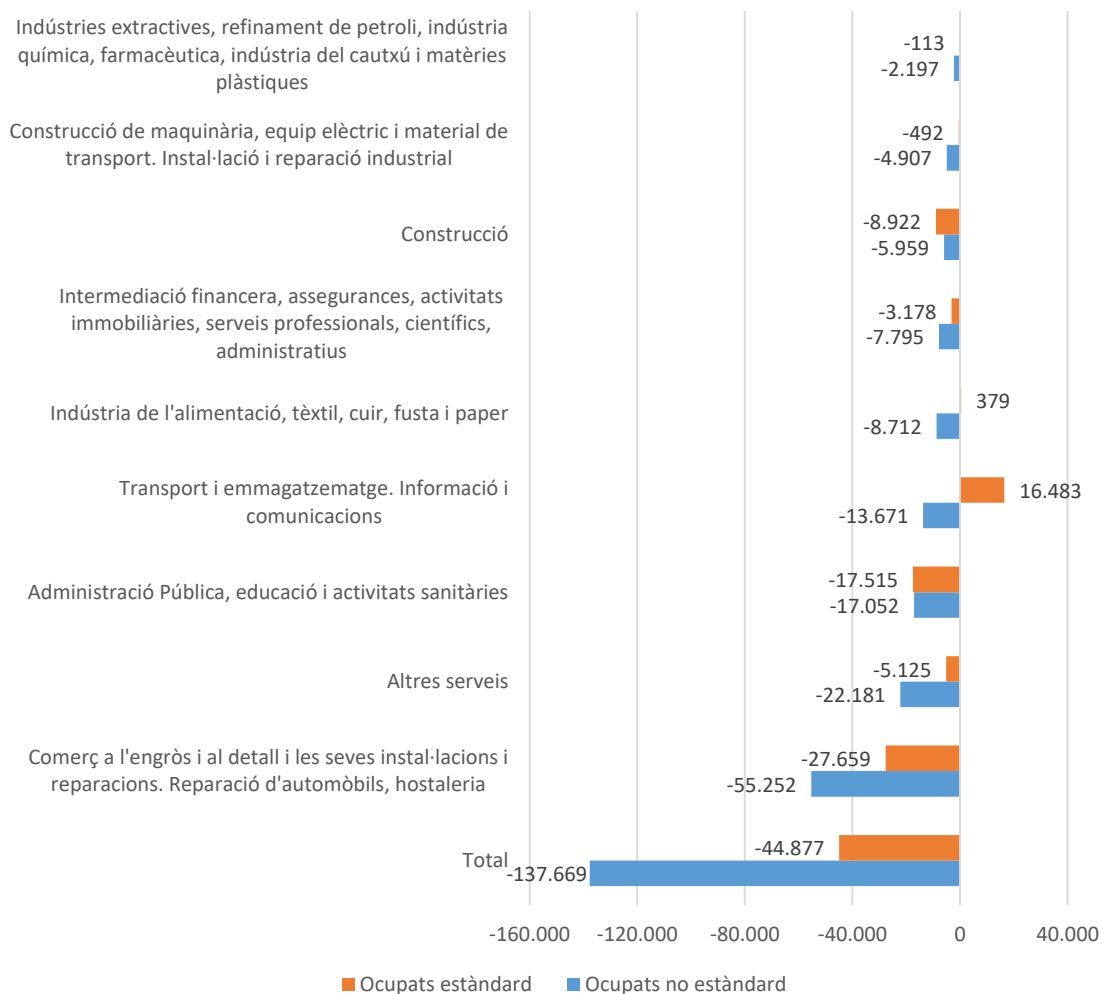
Pel que fa l'evolució entre el quart trimestre de 2019 i el segon trimestre de 2020, la població ocupada no estàndard ha tingut una evolució negativa en tots els sectors d'activitat. Concretament, els que més han disminuït han estat el *comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria* (-55.252 persones) i els *altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) (-22.181). Seguides per *administració Pública, educació i activitats sanitàries* (-17.052) i el *transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions* (-13.671). La resta d'activitats, en especial les activitats industrials, la disminució de treballadors/ores no ha estat tant accentuada i se situat entre les 2.000 i 8.000 persones. En comparació, la població ocupada estàndard no ha disminuït tant l'ocupació com la població ocupada no estàndard i en alguns casos com les activitats de *transport i emmagatzematge. informació i comunicacions* fins i tot ha augmentat l'ocupació (vegeu Gràfic 24).

Taula 11. Població ocupada estàndard i no estàndard per sectors, província de Barcelona, 4T19-2T20

	Població ocupada no estàndard		Població ocupada estàndard	
	4T19	2T20	4T19	2T20
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	4.743	4.801	2.311	3.576
Indústria de l'alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper	40.086	31.374	112.983	113.363
Indústries extractives, refinament de petroli, indústria química, farmacèutica, indústria del cautxú i matèries plàstiques	29.171	26.975	119.767	119.654
Construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport. Instal·lació i reparació industrial	28.960	24.053	123.106	122.614
Construcció	70.528	64.568	74.038	65.116
Comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria	267.673	212.421	312.268	284.609
Transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions	94.571	80.900	158.210	174.693
Intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius	176.532	168.737	255.729	252.551
Administració Pública, educació i activitats sanitàries	194.690	177.638	313.980	296.465
Altres serveis (inclou <i>activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment</i>)	118.157	95.976	72.206	67.081
Total	1.025.112	887.444	1.544.599	1.499.722

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

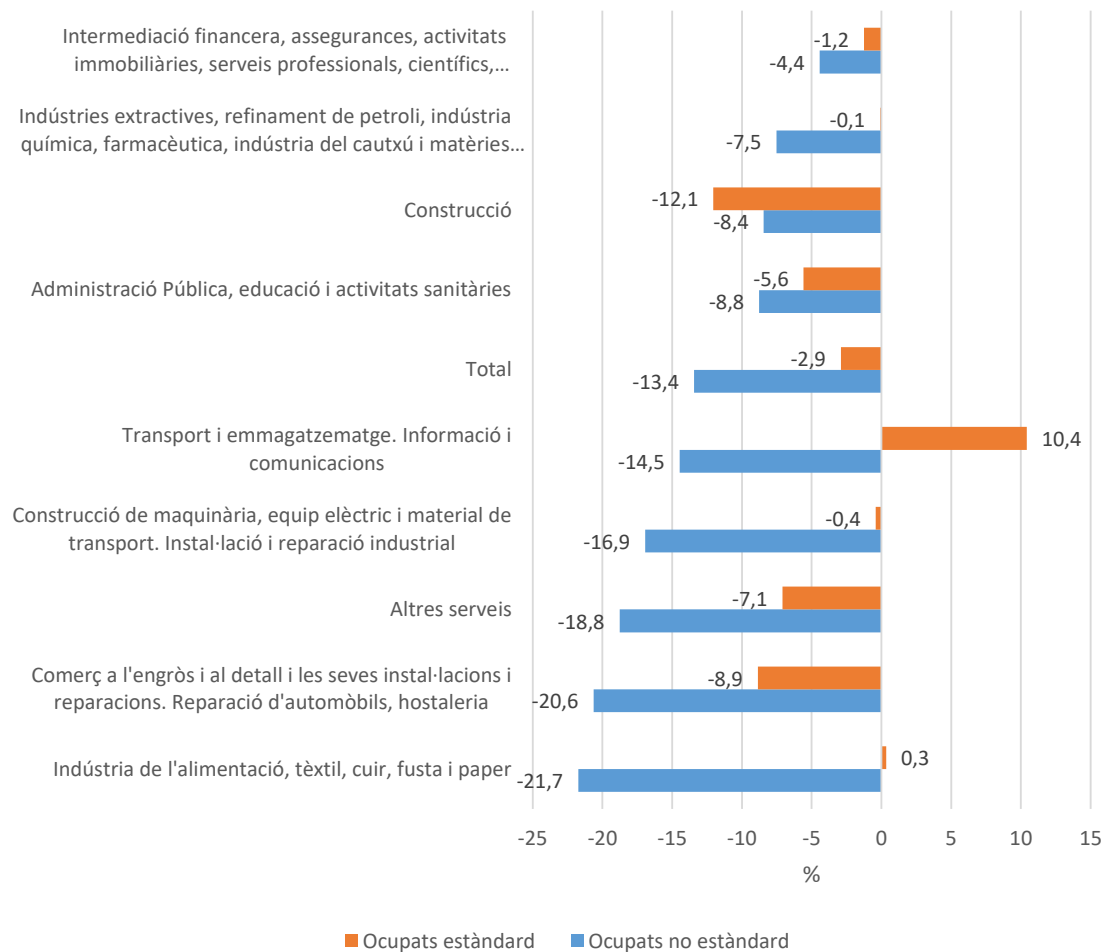
Gràfic 24. Població ocupada no estàndard i estàndard per sector d'activitat, variació en valor absolut província de Barcelona, 4T2019-2T 2020

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Pel que fa l'evolució de la població ocupada no estàndard en termes percentuals les activitats que més han disminuït han estat: la *indústria de l'alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper* (-21,7%), el *comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria* (-20,6%), *altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) (-18,8 %) i la *construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport. Instal·lació i reparació industrial* (-16,9%). La segueixen el *transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions* (-14,5%) mentre que la resta serveis han disminuït per sota de la total (-13,4%). En comparació, la població ocupada estàndard ha disminuït menys que la població ocupada no estàndard i en alguns casos com les activitats de *transport i emmagatzematge. informació i comunicacions* fins i tot ha augmentat l'ocupació) (vegeu Gràfic 25).

Gràfic 25. Població ocupada no estàndard i estàndard per sector d'activitat, variació en %, província de Barcelona, 4T2019-2T 2020

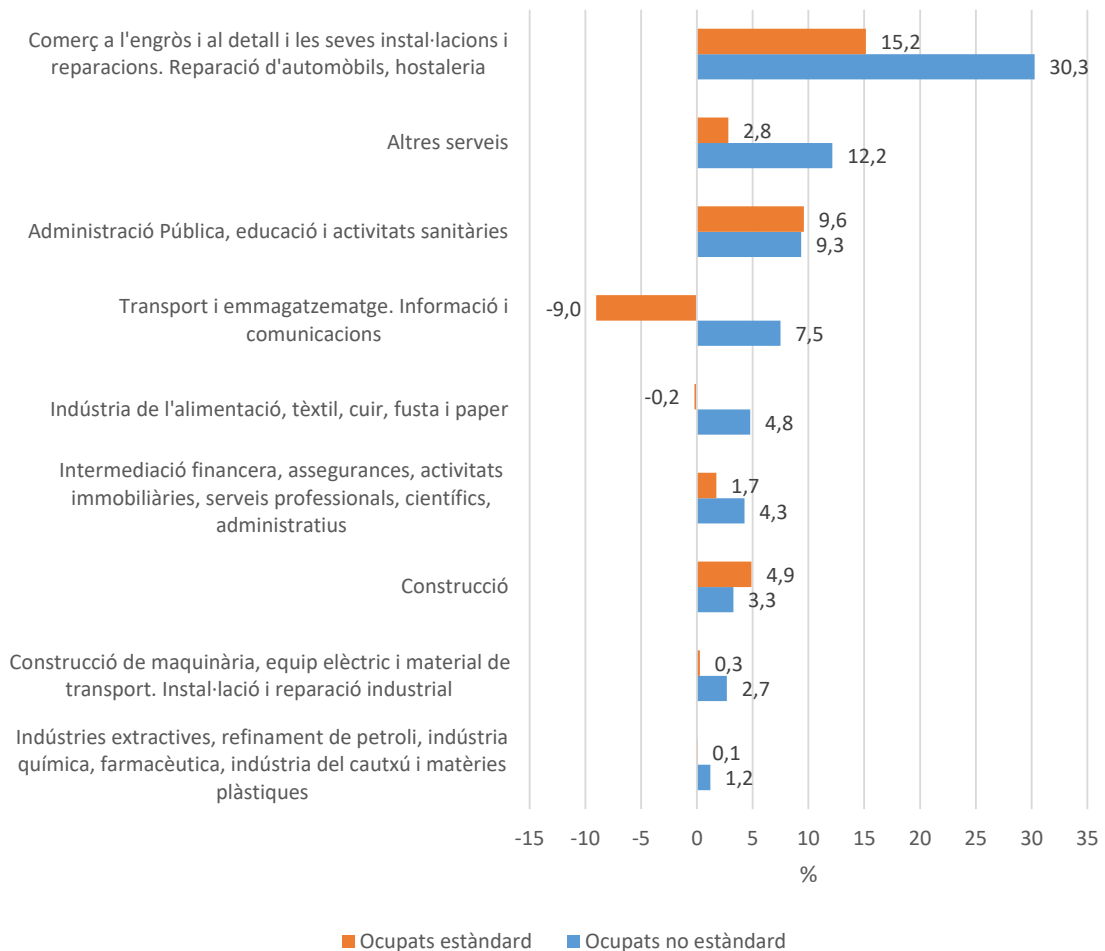

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Com ja s'ha comentat anteriorment, la població ocupada no estàndard concentra la major part de la destrucció d'ocupació de la província de Barcelona (75,4%). Per sectors d'activitat destaca el sector del *comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria* en el qual la destrucció d'ocupació de la població ocupada no estàndard (30,3%) és el doble de la de la població estàndard (15,2%). A continuació, destaca els *altres sectors* en que la diferència entre la destrucció de la població ocupada no estàndard (12,2%) i la població ocupada estàndard (2,8%) és encara més gran. El sector de *l'Administració Pública, educació i activitats sanitàries* destaca per tenir una destrucció d'ocupació semblant (al voltant del 9%) tant en el cas de la població ocupada no estàndard com la ocupada estàndard. En canvi, el sector del *transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions* és l'únic on la destrucció d'ocupació es concentra en la població ocupada no estàndard (7,5%) mentre la població

ocupada estàndard en crea (9%). Pel que fa a al resta de sectors la destrucció d'ocupació és inferior al 5% es especial pel que fa a les activitats industrials (vegeu Gràfic 26).

Gràfic 26. Població ocupada no estàndard i estàndard per sector d'activitat, % destrucció d'ocupació província de Barcelona, 4T2019-2T 2020

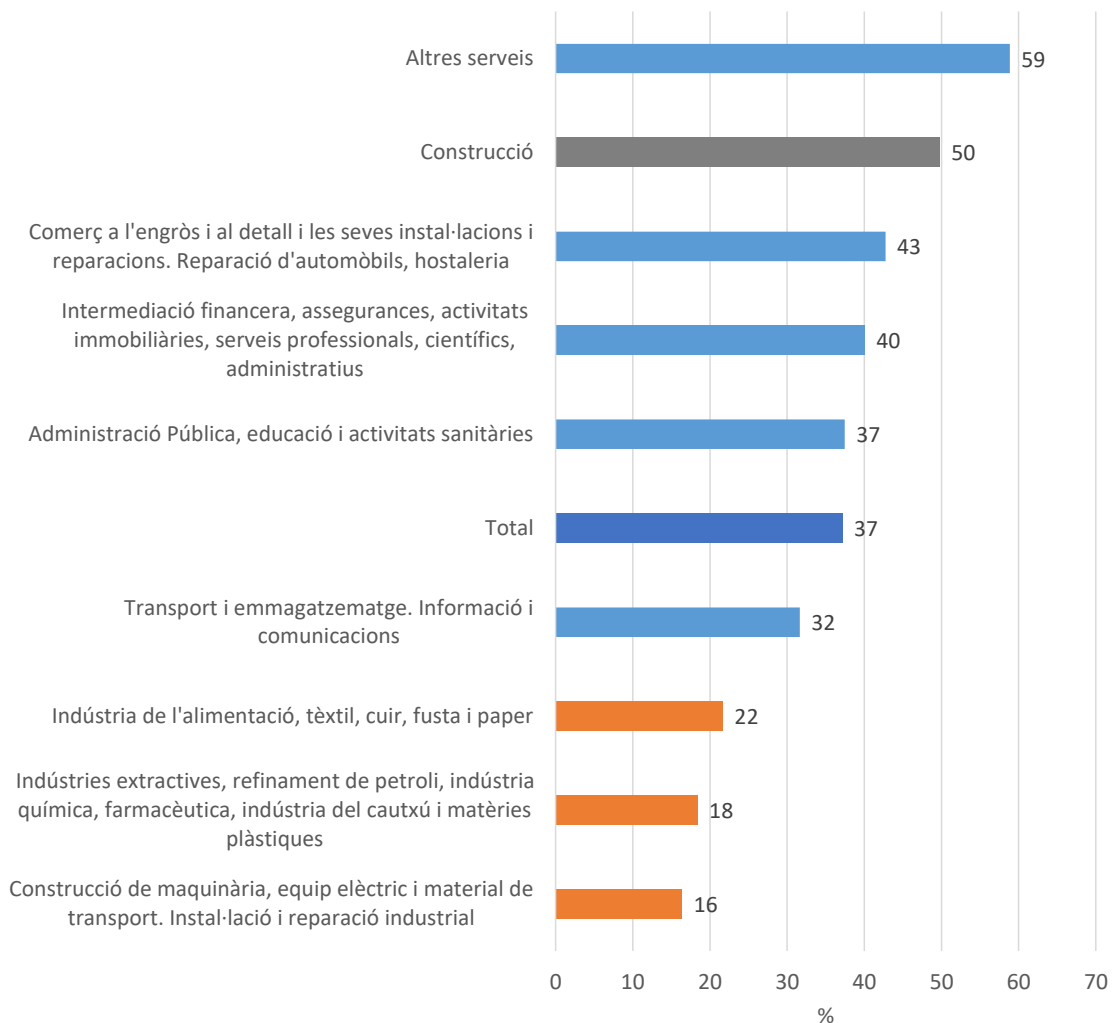

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

A continuació s'analitza quin és el pes de la població ocupada no estàndard sobre la població ocupada total pels diferents sectors d'activitat. Tot i que la població ocupada no estàndard representa un 37% de la població ocupada total, cal tenir en compte que en algunes activitats presenten un valor més elevat. Concretament, els *altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) i la *construcció* presenten els percentatges de població ocupada no estàndard sobre el total dels més elevats: un 59% i el 50% respectivament. La resta d'activitat de serveis (*comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria i intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics,*

administratiu i Administració Pública, educació i activitats sanitàries) presenta un valor igual o superior al de la població ocupada no estàndard. Només les activitats de *transport i emmagatzematge. informació i comunicacions* (32%) i la indústria manufacturera presenten el valors més baixos. Concretament, els tres subsectors en que es s'ha dividit la indústria manufacturera el pes de la població ocupada no estàndard sobre el total se situa entre el 16% i el 22% (vegeu Gràfic 27).

Gràfic 27. Població ocupada no estàndard per sector d'activitat, en percentatge sobre el total de treballadors/ores, província de Barcelona, 2T 2020

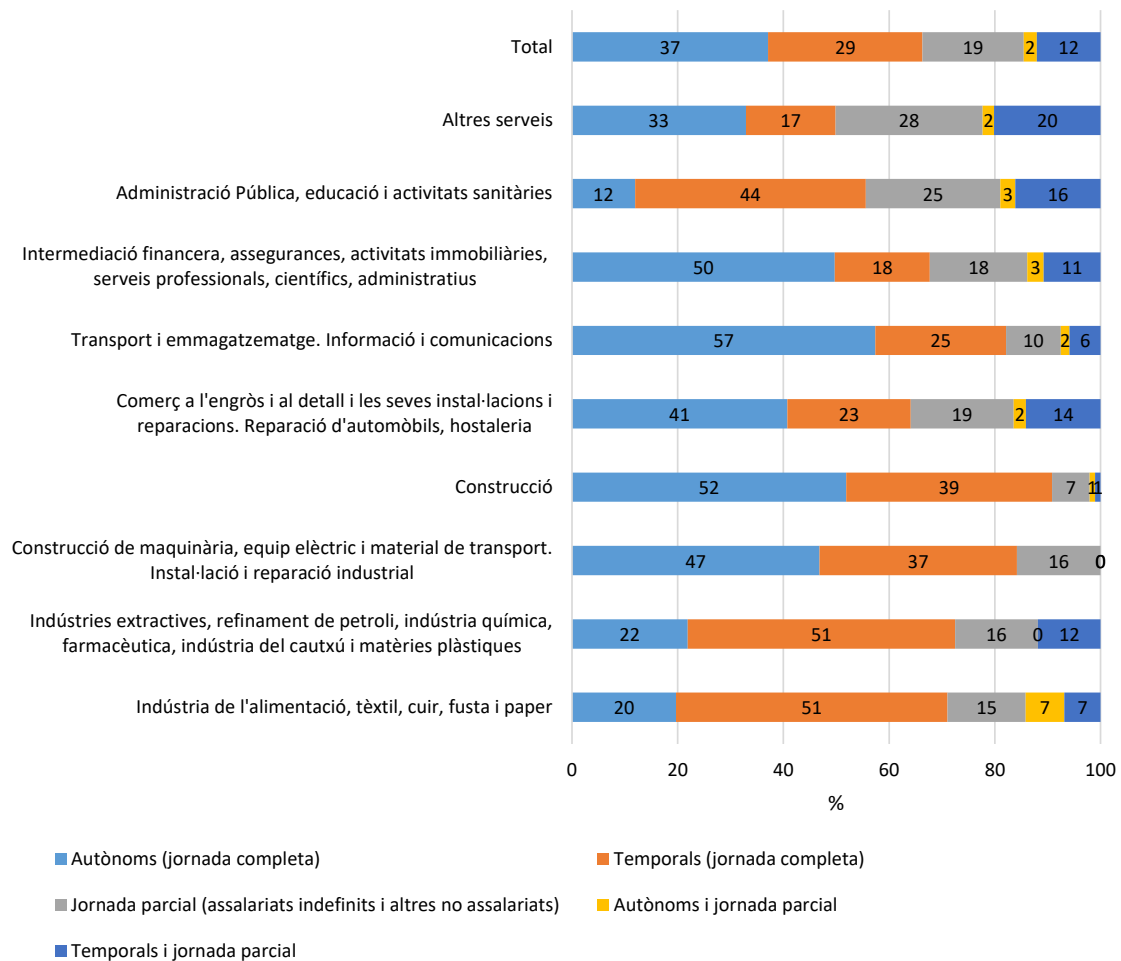
Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Tot seguit s'analitza els subgrups de la població ocupada no estàndard pels diferents sectors d'activitat i s'observen quatre tipus de perfils. El primer perfil correspon a les activitats del sector industrial (*Indústria de l'alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper i Indústries extractives, refinament de petroli, indústria química, farmacèutica, indústria*

del cautxú i matèries plàstiques) que es caracteritzen per un alt percentatge de treballadors/ores temporals a jornada completa, proper al 50% dels ocupats/ades no estàndard. El segon perfil correspon al sector de la *construcció i construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport. Instal·lació i reparació industrial* on predominen els autònoms a jornada completa (al voltant del 50%) (vegeu Gràfic 28).

Pel que fa als serveis s'observen dos tipus de perfils més. Per un costat els treballadors/ores del *comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria; Transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions;* i la *intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius* en que predominen els autònoms a jornada completa (entre el 40-60%) i els temporals (20-25%). En canvi, pel sector de *l'Administració Pública, educació i activitats sanitàries* i els *altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) el pes dels autònoms no és tan important i el pes de l'ocupació es reparteix entre tres grups: els temporals a jornada completa, els ocupats/ades de jornada parcial (assalariats indefinits i altres no assalariats) i els temporals a jornada parcial (vegeu Gràfic 28).

Gràfic 28. Població ocupada no estàndard i el seus subgrups per sector d'activitat, província de Barcelona, 2T 2020

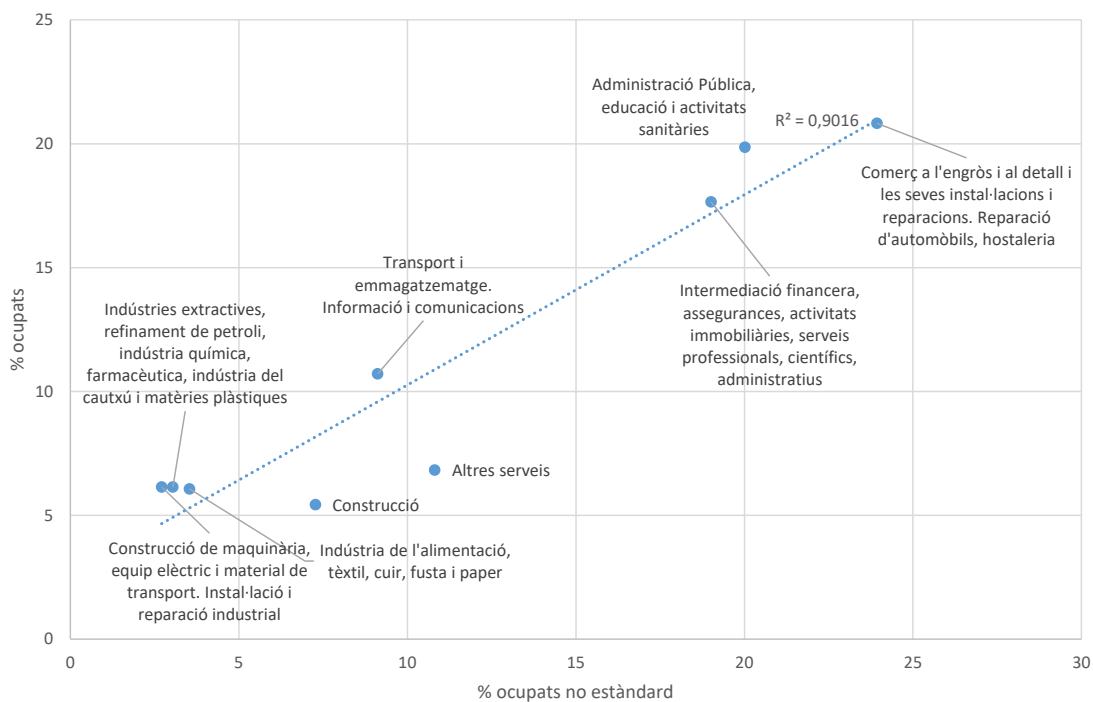

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

Per acabar s'analitza la relació (positiva) que existeix entre el pes dels ocupats/ades no estàndard per sector d'activitat i el pes dels ocupats/ades total per sector d'activitat, tal i com es pot observar en el Gràfic 29. D'aquest gràfic és important destacar que hi ha una sèrie de sectors en que el pes de la població no estàndard és superior al pes sobre la ocupació total i, per tant, serien relativament més vulnerables als efectes de la covid-19 que els altres. S'engloben en aquest grup la *construcció*, i la majoria dels serveis (*comerç a l'engròs i al detall i les seves instal·lacions i reparacions. Reparació d'automòbils, hostaleria; intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics, administratius; i altres serveis* (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*). En canvi, els subsectors de la indústria (*Indústria de l'alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper; Indústries extractives, refinament de petroli,*

indústria química, farmacèutica, indústria del cautxú i matèries plàstiques; Construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport. Instal·lació i reparació industrial) i transport i emmagatzematge. Informació i comunicacions i Administració Pública, educació i activitats sanitàries la situació és la oposada (el pes de la població ocupada no estàndard és inferior a la població ocupada per sector).

Gràfic 29. Població ocupada en relació a la població ocupada no estàndard, per sector d'activitat, província de Barcelona, 2T 2020

Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

3.2.4 Comparació de la caiguda de l'ocupació en els diferents episodis de crisi

Des del anys 70 fins a l'actualitat l'economia de Barcelona, i per extensió la de Catalunya i Espanya, han experimentat tres crisis econòmiques: la de 1976-1985⁹, la de principis

⁹ Aquesta llarga crisi s'inicia per la pujada dels preus del petroli que va tenir un impacte significatiu sobre el model de creixement basat en un intensiu consum de petroli. El procés de reconversió posterior va accentuar l'impacte negatiu sobre l'economia i l'ocupació. A més també s'hi ha de sumar importants pujades de salaris i de les cotitzacions socials producte del desenvolupament de l'estat de benestar i de la transició d'un règim dictatorial a un de democràtic.

dels 90¹⁰ i la de 2008¹¹. Aquesta última no s'havia donat per acabada quan s'hi ha afegit una quarta crisi, la de la covid-19, de duració incerta.

Totes les crisis econòmiques han reduït l'ocupació, però la intensitat i duració d'aquesta reducció de població ocupada ha estat diferent. En el Gràfic 30 es presenta -per la província de Barcelona- la destrucció d'ocupació acumulada respecte al trimestre amb el nivell màxim d'ocupació per cada una de les crisis. Per la crisi de 1976-1989 es va necessitar 51 trimestres (13 anys) per recuperar el nivell d'ocupació inicial, amb una reducció màxima de l'ocupació inicial del 18% el tercer trimestre de l'any 1985.

Durant la crisi de 1991-1996, la destrucció d'ocupació va ser més intensa (la màxima pèrdua d'ocupació va ser del -8,9% el primer trimestre de 1994) però la duració de la crisi va ser més curta i l'ocupació va trigar 21 trimestres (5,5 anys) en recuperar-se.

La crisi de 2008-2019 mostra un comportament singular ja que és una combinació de les altres dues crisis. En primer lloc, és de les més llarga duració ja que ha durat 47 trimestres (uns 12 anys) i de fet, a finals de 2019 encara no havia recuperat tota l'ocupació que s'ha perdut. En segon lloc, també és la que ha tingut la destrucció d'ocupació més intensa: la màxima pèrdua d'ocupació ha estat del 20,4% el segon trimestre de 2013. Des del 2014 l'ocupació ha començat a augmentar progressivament i si no hagués estat per la crisi del covid-19, amb els ritmes de creixement de l'ocupació que es registraven, s'haurien recuperat els nivells d'ocupació precrisi aproximadament cap a l'any 2021 o 2022.

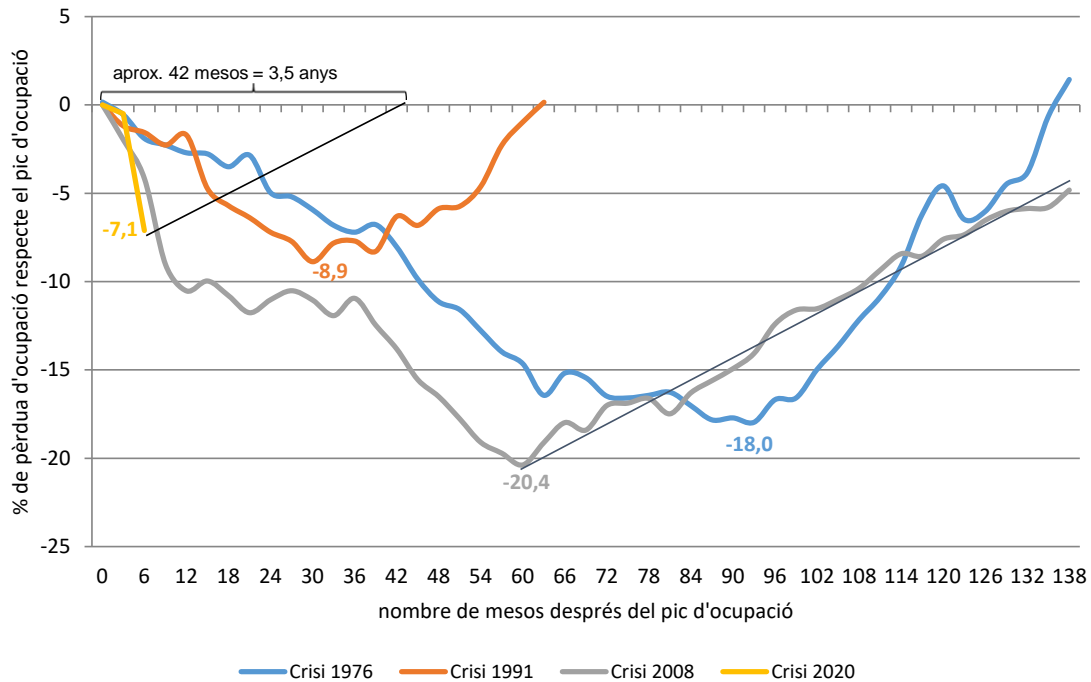
L'actual crisi del 2020 ha significat una reducció de l'ocupació molt elevada, ja que en dos trimestres s'ha destruït el 7,1% de l'ocupació que hi havia el quart trimestre de 2019. No es pot anticipar quant temps pot durar i si la recuperació serà lenta o ràpida, però si s'aplica el ritme de creixement de la recuperació econòmica de la crisi del 2008 es pot

¹⁰ Aquesta crisi molt més curta que l'anterior s'origina com a conseqüència d'una combinació de factors externs (la negativa evolució de les economies europees, les incerteses sobre la continuïtat del projecte europeu, la crisi financera del Japó, la Guerra del Balcans i la del Golf Pèrsic) i de factors interns (la manca de disciplina en la política pressupostària i un augment dels costos i salaris).

¹¹ Les causes d'aquesta crisi tenen com a origen la crisi financera i hipotecària dels Estats Units que es va estendre a la majoria d'economies desenvolupades. En el cas espanyol a més s'hi ha d'afegir el final de la bombolla immobiliària i la crisi bancària i creditícia del sistema financer espanyol

anticipar que es trigarien uns 42 mesos (3,5 anys) en recuperar l'ocupació del quart trimestre de 2019.

Gràfic 30. Pèrdues d'ocupació respecte al trimestre màxim d'ocupació a la província de Barcelona, 1976-2020 (2n trimestre)

Font: EPA, INE

3.3 Empreses

En aquesta secció del treball s'analitza en primer lloc, quina ha estat l'evolució de les empreses davant de la crisi de la covid-19; en segon lloc, quins són els sectors més afectats per la crisi. A més, també s'estudia si existeix alguna relació entre la dimensió de les empreses i el sector d'activitat.

3.3.1 Evolució de les empreses

El conjunt de municipis que formen l'AMB concentraven el juny de 2020 un total de 107.152 empreses (centres de cotització), de les quals dues tercers parts (68.491) se situen al municipi de Barcelona. El mes de juny el nombre d'empreses ha disminuït en 11.253, el que representa una caiguda del 9,5% respecte el febrer de 2020 (vegeu Taula

12). Dintre de l'AMB, l'àmbit que més ha disminuït és Barcelona (9,7%), mentre la resta de l'AMB ha disminuït al voltant del 9% (un valor semblant al de la RMB i la província de Barcelona). En canvi, la caiguda del nombre d'empreses és menor al del conjunt d'Espanya (-6,2%) i Catalunya (-7,3%).

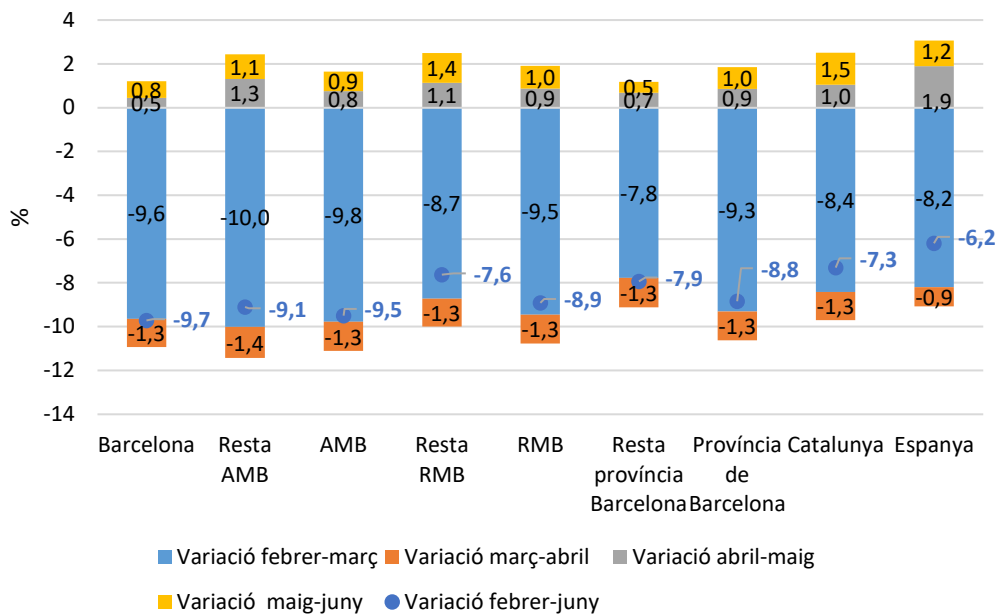
Taula 12. Empreses per diferents àmbits, variació intermensual, febrer 2020 i juny 2020

	Febrer 2020	Juny 2020	Variació empreses	Variació empreses en %
Barcelona	75.869	68.491	-7.378	-9,7
Resta AMB	42.536	38.661	-3.875	-9,1
AMB	118.405	107.152	-11.253	-9,5
Resta RMB	53.136	49.084	-4.052	-7,6
RMB	171.541	156.236	-15.305	-8,9
Resta província Barcelona	15.838	14.581	-1.257	-7,9
Província de Barcelona	187.379	170.817	-16.562	-8,8
Catalunya	257.702	238.864	-18.838	-7,3
Espanya	1.481.312	1.389.455	-91.857	-6,2

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

Cal tenir en compte que la disminució de les empreses entre el febrer i el juny no s'ha produït de forma homogènia durant tots els mesos, sinó que la major caiguda s'ha produït de febrer a març (amb disminucions entre el 8% i el 10% i que coincideix amb els mesos de major paràlisis de l'activitat econòmica provocada per l'estat d'alarma). De març a abril la disminució d'empreses cada vegada és menor (caigudes al voltant del 1%) i durant el mesos següents (maig i juny) es comença a recuperar l'ocupació (creixements al voltant de l'1%) (vegeu Gràfic 31).

Gràfic 31. Variació intermensual de les empreses, en %, febrer 2020-juny 2020

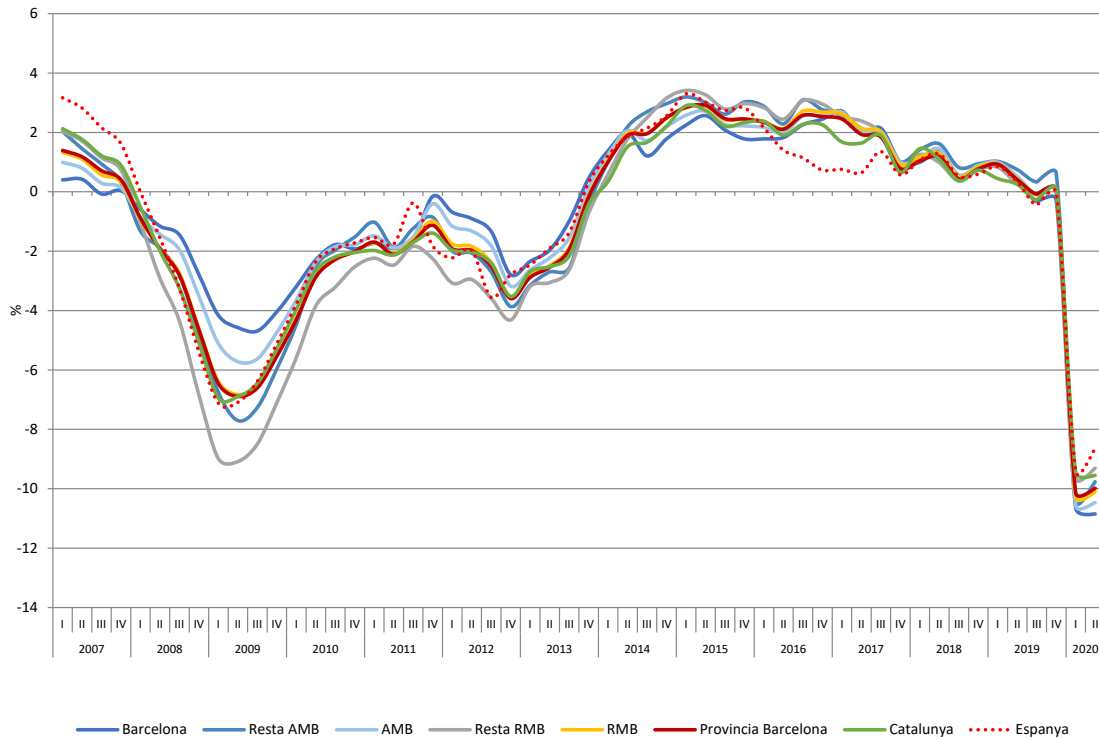

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

En termes interanuals, el nombre d'empreses als municipis de l'AMB, que creixia abans de la crisi (si bé a un ritme proper a zero i en alguns casos, com Barcelona, que havia començat a decreïxer), passa a caure un 10,5% el juny (12.520 empreses menys que un any abans), una disminució sense precedents que no s'havia vist ni durant la crisi del 2008. Barcelona és l'àmbit que més ha caigut el nombre d'empreses (10,9%) mentre a la resta d'àmbits (RMB, l a província de Barcelona i Catalunya) la disminució ha estat lleugerament inferior (al voltant del 10%). Només el conjunt d'Espanya i la resta de la RMB presenta uns valors una mica més baixos (al voltant del 8%) (vegeu Gràfic 32).

Si es compara l'impacte de la crisi de la covid-19 amb la crisi del 2008, s'observa que la crisi actual és més intensa ja que l'impacte es registra en molt poc temps. Concretament, per l'AMB entre finals del quart trimestre de 2019 i el segon trimestre de 2020 (dos trimestres) s'han perdut 11.246 empreses. Aquesta és una xifra semblant a la l'impacte de la crisi de 2008, quan entre el segon trimestre de 2007 i el segon trimestre de 2009 (dos anys) el nombre d'empreses va disminuir en 8.852 unitats.

Gràfic 32. Empreses per diferents àmbits, taxes de creixement interanuals, 1T 2007-2T 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

3.3.2 Empreses per sectors d'activitat econòmica

L'impacte de la crisi sobre el teixit empresarial ha estat molt important, i ha afectat tot tipus d'activitat econòmica, però especialment als serveis. En termes absoluts, la caiguda del nombre d'empreses ha afectat especialment a cinc sectors que concentren 4.939 empreses i el 44% de la caiguda total: *comerç al detall, excepte vehicles* (-1.110 empreses i 9,9% de la caiguda total), *serveis d'allotjament, menjar i begudes* (-1.103 i 9,8%), *comerç a l'engròs, no vehicles* (-1.019 i 9,1%) i *consultoria i serveis tècnics* (-999 i 8,9%) i *activitats administratives i serveis auxiliars* (-708 i 6,3%). La resta d'activitats han disminuït en menys de 600 empreses, sent les activitats industrials les que menys han disminuït en termes absoluts (vegeu Taula 13).

En termes percentuals, la caiguda de les empreses de caire industrial (-12%) ha estat superior a les de serveis (-9,6%). Concretament, les activitats més afectades han estat la *fabricació de productes farmacèutics* (-24,6%), seguides per la *captació, potabilització i distribució d'aigua* (-21,1%) i les *indústries químiques i refinació de petroli* (-19,5%)

però també els serveis com la *recerca i desenvolupament* (-18,3%). En termes generals, la majoria d'activitats han caigut entre un 16% i un 6%. Només unes poques activitats han estat poc afectades per la crisi: *AAPP, Defensa i SS, Altres serveis i activitats llars, submin. energia elèctrica, gas, vapor i les activitats sanitàries* (un disminució del 6% o menys en totes elles). Mentre que la única activitat que ha crescut és la de *indústries extractives* (4,5%) (vegeu Gràfic 33).

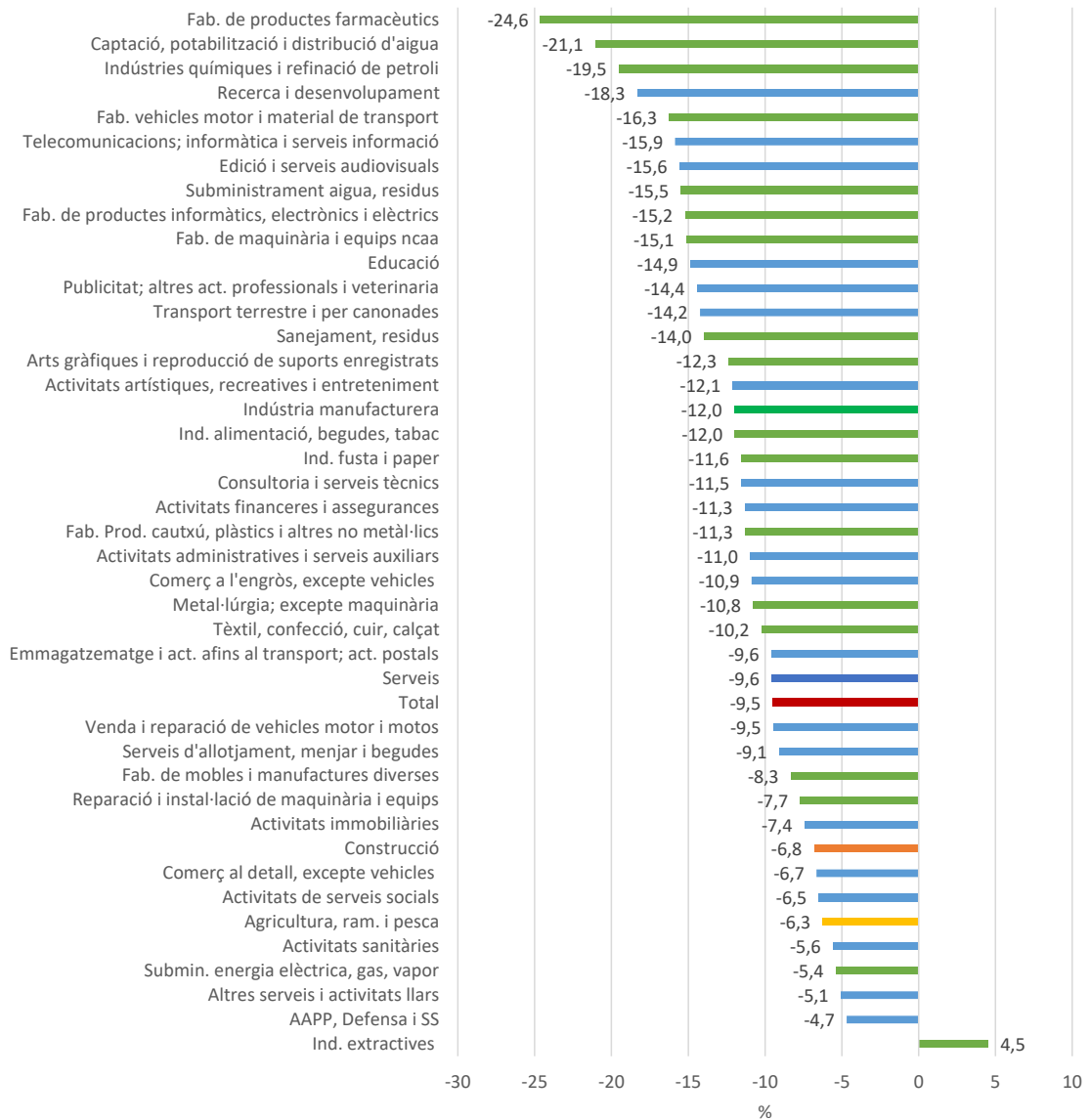
Pel que fa a la resta d'àmbits com Barcelona, la resta de l'AMB, la resta de la RMB, Catalunya i Espanya, la variació de les empreses per sectors d'activitat no és exactament la mateixa a totes elles. Tot i això, en la majoria d'àmbits de Catalunya, les activitats que més disminueixen el nombre d'empreses (amb caigudes superiors al 20% en alguns casos) són: *fabricació de productes farmacèutics i la fabricació de vehicles motor i material de transport*. També cal destacar la reducció d'empreses de determinats sectors en uns pocs àmbits com la *recerca i desenvolupament* a la resta de la AMB (per sobre del -20%) i Catalunya. I del sector de la *indústries químiques i refinació de petroli* a la resta de la RMB, així com la *captació, potabilització i distribució d'aigua* (-26%) a Barcelona. Pel conjunt d'Espanya, els sectors on més disminueix el nombre d'empreses són diferents als de Catalunya: *educació, i activitats artístiques, recreatives i entreteniment* (vegeu Gràfic 34).

Taula 13. Empreses per sector d'activitat a l'AMB, febrer 2020-juny 2020

Activitat econòmica	Febrer 2020	Juny 2020	Variació empreses total	En % sobre la variació total d'empreses
Agricultura, ram. i pesca	96	90	-6	0,1
Ind. extractives	22	23	1	0,0
Ind. alimentació, begudes, tabac	685	603	-82	0,7
Tèxtil, confecció, cuir, calçat	684	614	-70	0,6
Ind. fusta i paper	329	291	-38	0,3
Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	826	724	-102	0,9
Indústries químiques i refinació de petroli	374	301	-73	0,6
Fab. de productes farmacèutics	134	101	-33	0,3
Fab. prod. cautxú, plàstics i altres no metàl·lics	496	440	-56	0,5
Metal·lúrgia; excepte maquinària	1.437	1.282	-155	1,4
Fab. de prod. informàtics, electrònics i elèctrics	401	340	-61	0,5
Fab. de maquinària i equips ncaa	509	432	-77	0,7
Fab. vehicles motor i material de transport	160	134	-26	0,2
Fab. de mobles i manufactures diverses	613	562	-51	0,5
Reparació i instal·lació de maquinària i equips	583	538	-45	0,4
Submin. energia elèctrica, gas, vapor	74	70	-4	0,0
Captació, potabilització i distribució d'aigua	38	30	-8	0,1
Sanejament, residus	143	123	-20	0,2
Construcció	9.484	8.838	-646	5,7
Venda i reparació de vehicles motor i motos	2.027	1.835	-192	1,7
Comerç a l'engròs, excepte vehicles	9.365	8.346	-1.019	9,1
Comerç al detall, excepte vehicles	16.679	15.569	-1.110	9,9
Transport terrestre i per canonades	3.912	3.355	-557	4,9
Emmagatzematge i act. afins al trans.; act. postals	1.697	1.534	-163	1,4
Serveis d'allotjament, menjar i begudes	12.136	11.033	-1.103	9,8
Edició i serveis audiovisuals	1.348	1.138	-210	1,9
Telecomunicacions.; informàtica i serveis infor.	3.694	3.108	-586	5,2
Activitats financeres i assegurances	1.875	1.663	-212	1,9
Activitats immobiliàries	6.219	5.756	-463	4,1
Consultoria i serveis tècnics	8.668	7.669	-999	8,9
Recerca i desenvolupament	475	388	-87	0,8
Publicitat; altres act. professionals i veterinària	3.715	3.179	-536	4,8
Activitats administratives i serveis auxiliars	6.451	5.743	-708	6,3
AAPP, Defensa i SS	726	692	-34	0,3
Educació	3.831	3.261	-570	5,1
Activitats sanitàries	3.705	3.498	-207	1,8
Activitats de serveis socials	1.032	965	-67	0,6
Activitats artístiques, recreatives i entreteniment	2.554	2.245	-309	2,7
Altres serveis i activitats llars	11.208	10.639	-569	5,1
Total	118.405	107.152	-11.253	100,0

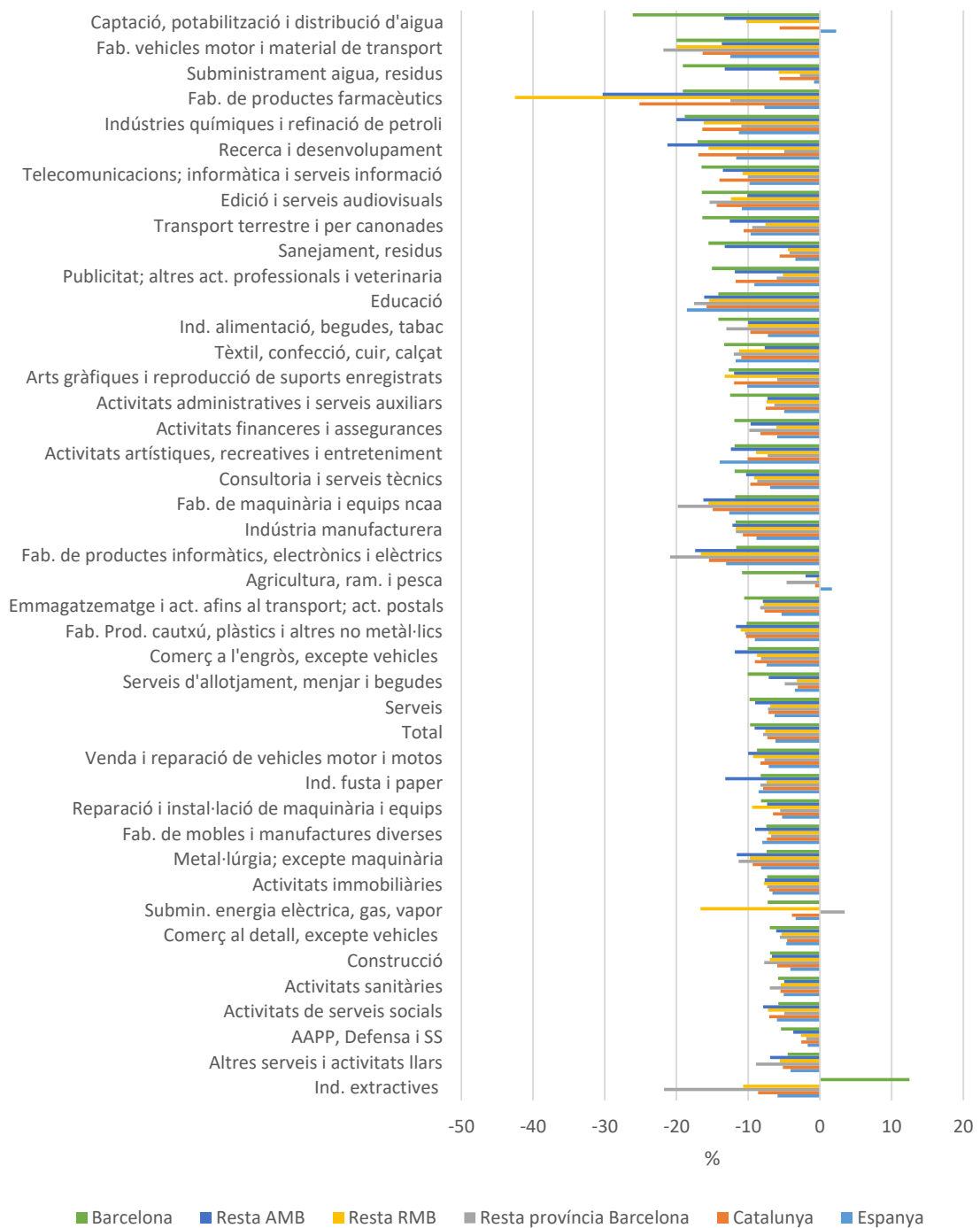
Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

Gràfic 33. Empreses per sector d'activitat, variació intermensual en %, AMB, febrer 2020-juny 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

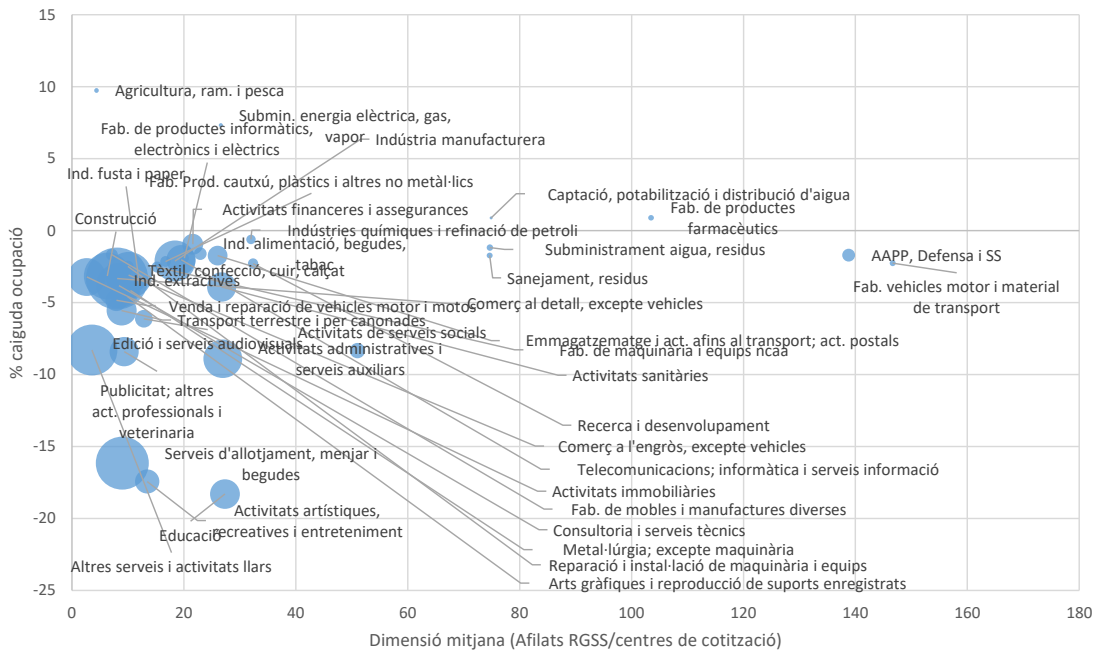
Gràfic 34. Empreses per sector d'activitat en diferents àmbits, variació intermensual en %, febrer 2020-juny 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

Per últim, si es relaciona la dimensió mitjana de les empresa segons els sector d'activitat amb la caiguda de l'ocupació (RGSS), s'observa que sectors amb una elevada dimensió mitjana (per sobre els 100 treballadors/ores), com la *fabricació de vehicles motor i material de transport, AAPP, Defensa i SS*, es caracteritzen per una menor caiguda de l'ocupació (per sota del 2%), i en alguns sector com *fabricació de productes farmacèutics o captació, potabilització i distribució d'aigua* fins i tot augmenten lleugerament l'ocupació. Per altra banda, sectors amb un dimensió mitjana petita com *educació, activitats artístiques, recreatives i entreteniment i serveis d'allotjament, menjar i begudes* són les que estan patint un impacte més fort (per sobre del 15%) (vegeu Gràfic 35).

Gràfic 35. Relació entre dimensió mitjana de l'empresa i caiguda de l'ocupació (RGSS), a l'AMB, febrer-juny 2020

Font: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

3.4 Atur registrat

En aquest apartat s'analitzen els principals aspectes relacionats amb l'atur registrat. En primer lloc, s'estudia quina ha estat l'evolució de l'atur registrat; a continuació, es fa èmfasis en els sectors d'activitat més afectats per l'augment de l'atur. En tercer i quart lloc s'analitza l'evolució de l'atur tenint en compte el sexe i l'edat dels aturats i, finalment, es comprova quin efecte ha tingut l'augment d'ocupació en la taxa d'atur tant per sexe com per edat així com un càlcul de la taxa d'atur simulada a partir de la relació passada entre el creixement del PIB en termes reals i la variació en la taxa d'atur.

3.4.1 Evolució de l'atur registrat

De febrer a juny el nombre d'aturats/ades als municipis de l'AMB ha augmentat en 42.265 persones, fent que l'atur total assoleixi les 200.320 persones. En termes percentuals representa un increment del 26,7%. Dins de l'AMB, l'àmbit que més ha augmentat l'atur és el municipi de Barcelona (29,8%) fins arribar a les 92.735 persones. En canvi, l'increment dels aturats/ades és menor a la RMB (24,8%), la província de Barcelona (24,5%) o Catalunya (22,7%). Per altra banda, és important destacar el conjunt d'Espanya per ser l'àmbit amb un dels increments de l'atur registrat més baix (19%), que s'explica perquè algunes regions entre maig i juny ja han començat a disminuir el nombre d'aturats/ades (vegeu Taula 14).

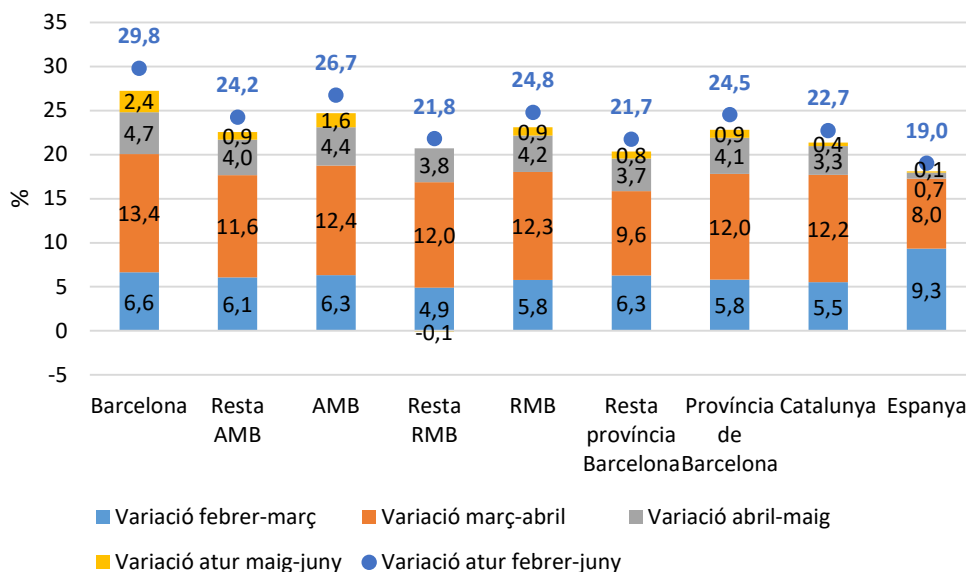
Taula 14. Aturats/ades registrats per diferents àmbits, variació intermensual, febrer 2020-juny2020

	Febrer 2020	Juny 2020	Variació atur	Variació atur en %
Barcelona	71.447	92.735	21.288	29,8
Resta AMB	86.608	107.585	20.977	24,2
AMB	158.055	200.320	42.265	26,7
Resta RMB	102.750	125.151	22.401	21,8
RMB	260.805	325.471	64.666	24,8
Resta província Barcelona	26.926	32.776	5.850	21,7
Província de Barcelona	287.731	358.247	70.516	24,5
Catalunya	395.214	485.019	89.805	22,7
Espanya	3.246.047	3.862.883	616.836	19,0

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

El creixement de l'atur entre el febrer i el juny no s'ha produït de forma homogènia durant tots els mesos, sinó que els majors increments s'ha produït de febrer a març i molt especialment de març a abril (que coincideix amb els mesos de major paràlisi de l'activitat econòmica provocada per l'estat d'alarma). Pel diferents àmbits de Catalunya, s'observa que entre febrer i març el creixement de l'atur se situa al voltant del 6-7%, per després augmentar entre març i abril al voltant del 12-13%. Entre abril i maig el creixement de l'atur ha disminuït fins a situar-se al voltant del 4-5% i finalment, entre maig i juny l'increment de l'atur ha estat molt baix (1-2%). Cal destacar que en el cas d'Espanya l'evolució és lleugerament diferent, ja que el major creixement de l'atur es produeix de febrer a març (9%), seguit del de març a abril (8%), mentre que d'abril a maig només ha crescut un 0,7% i de maig a juny està pràcticament estancat (-0,1%) (vegeu Gràfic 36).

Gràfic 36 Variació intermensual dels aturats/ades registrats per àmbits, en %, febrer 2020-maig 2020

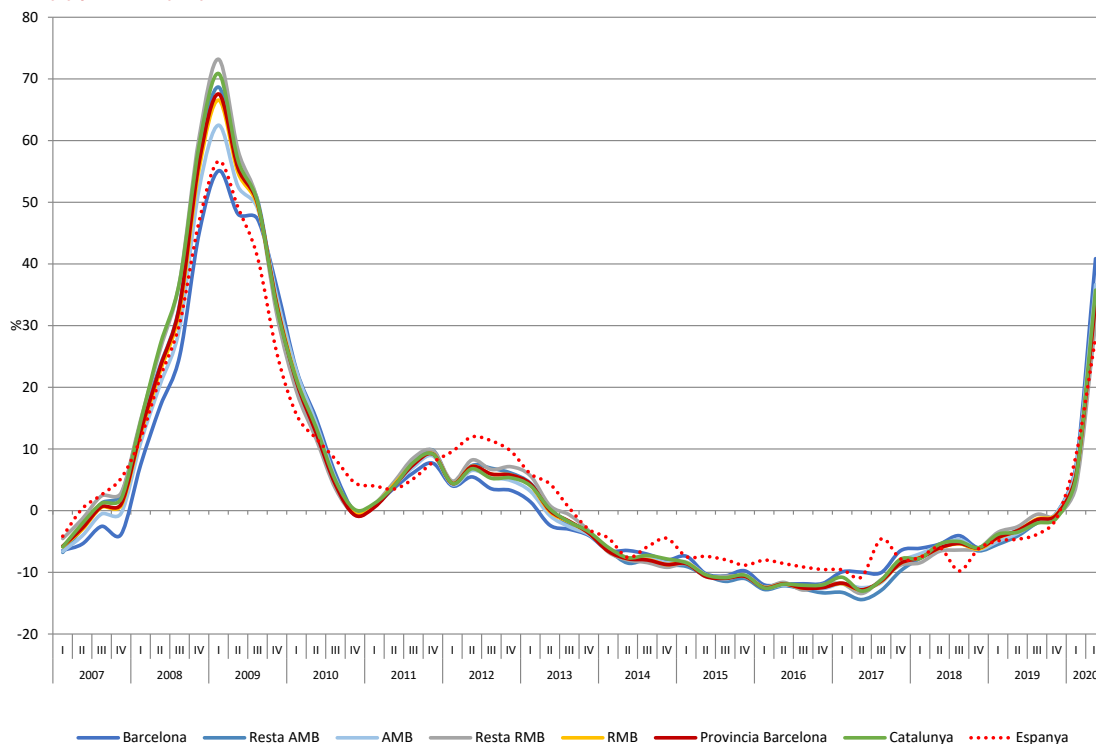
Font: Servicio Público de Empleo Estatal

L'atur als municipis de l'AMB, en termes interanuals, ha incrementat el segon trimestre de 2020 un 36,6% (53.722 aturats/ades més que un any abans). Com a conseqüència, tota la reducció d'atur que s'havia aconseguit durant els mesos anteriors s'ha pràcticament esvaït i l'atur s'ha situat a nivells de l'any 2009. A l'interior de l'AMB, l'augment interanual dels aturats/ades ha estat més gran a Barcelona (40,9%) que a la resta de l'AMB (33,2%). Per altra banda, cal destacar que l'increment de l'atur a la RMB (34,2%), la

província de Barcelona (33,8%) i a Catalunya (35,8%) ha estat significativament superior que el del conjunt d'Espanya (28,1%) (vegeu Gràfic 37).

Cal tenir present que, si bé aquest creixement de l'atur ha estat molt important, de moment, no ha arribat als nivells d'increment observats durant la crisi del 2008, en que els creixements interanuals de l'atur es van arribar a situar entre el 50% i el 70%. També és important recordar que llavors no es va fer un ús tan important de la figura dels ERTO com en aquesta crisi ja que, tot estar regulats des del 1995, no és fins a la reforma laboral de 2012 que es flexibilitza el seu ús i se n'agilitzen els tràmits.

Gràfic 37. Aturats/ades registrats per diferents àmbits, taxes de creixement interanuals, 1T 2007-2T 2020

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Comparant l'impacte de la crisi de la covid-19 amb la crisi del 2008, s'observa la intensitat de la crisi actual si bé cal destacar una diferència respecte del que s'ha destacat prèviament de que la caiguda d'ocupats i d'empreses en els dos trimestres de l'actual crisi és semblant a la caiguda que va tenir lloc en els dos primers anys de la crisi anterior. En el cas del nombre d'aturats, l'increment en els dos trimestres de 2020 és menor que la que va tenir lloc en els dos anys de 2007-2009 (de 46.483 treballadors respecte els 92.028).

Aquesta diferència s'explica per les mesures de introduïdes per fer front als efectes de la present crisi, com els ERTOS que mantenen els treballadors en situació d'alta.

3.4.2 Atur registrat per sector d'activitat econòmica

L'augment de l'atur al municipis de l'AMB entre febrer i juny del 2020 ha afectat a tot tipus d'activitat econòmica. En termes absoluts l'atur ha afectat especialment les *activitats administratives i auxiliars (9.148 persones)*, *hostaleria (6.335 persones)*, *comerç a l'engròs i al detall (5.574 persones)* i que en conjunt representen el 56% de tot l'increment d'atur. La resta d'activitats han incrementat l'atur en menys de 2.500 persones i només *aigua, sanejament i gestió de residus* ha disminuït el nombre d'aturats/ades (si bé és un sector amb un nombre reduït d'aturats/ades).

En termes percentuals, els aturats/ades dels sector serveis són els més afectats, en especial les *activitats artístiques i d'entreteniment (57,2%)*, *l'educació (44,3%)* i la *informació i comunicacions (40,3%)*. També cal destacar les activitats d' *hostaleria, transport i emmagatzematge i activitats administratives i auxiliars* amb increments de l'atur superior al 30% (vegeu Gràfic 38).

Taula 15. Aturats/ades registrats per activitat econòmica a l'AMB, febrer 2020-juny 2020

Activitat econòmica	Febrer 2020	Juny 2020	Variació atur	Variació atur en %
Agricultura, ramaderia i pesca	717	777	60	8,4
Indústries extractives	49	52	3	6,1
Indústries manufactureres	12.823	14.738	1.915	14,9
Energia elèctrica i gas	99	119	20	20,2
Aigua, sanejament i gestió de residus	1.390	1.372	-18	-1,3
Construcció	11.229	13.727	2.498	22,2
Comerç a l'engròs i al detall	25.527	31.101	5.574	21,8
Transport i emmagatzematge	5.942	7.953	2.011	33,8
Hostaleria	16.539	22.874	6.335	38,3
Informació i comunicacions	4.306	6.043	1.737	40,3
Activitats financeres i d'assegurances	1.509	1.760	251	16,6
Activitats immobiliàries	1.548	1.924	376	24,3
Activitats professionals i tècniques	9.467	12.073	2.606	27,5
Activitats administratives i auxiliars	28.507	37.655	9.148	32,1
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	5.208	5.639	431	8,3
Educació	4.799	6.927	2.128	44,3
Activitats sanitàries i serveis socials	8.112	10.034	1.922	23,7
Activitats artístiques i d'entreteniment	2.944	4.627	1.683	57,2
Altres serveis	4.842	6.125	1.283	26,5
Sense ocupació anterior	9.165	10.843	1.678	18,3
Activitats de les llars	3.285	3.899	614	18,7
Organismes extraterritorials	48	58	10	20,8
Total AMB	158.055	200.320	42.265	26,7

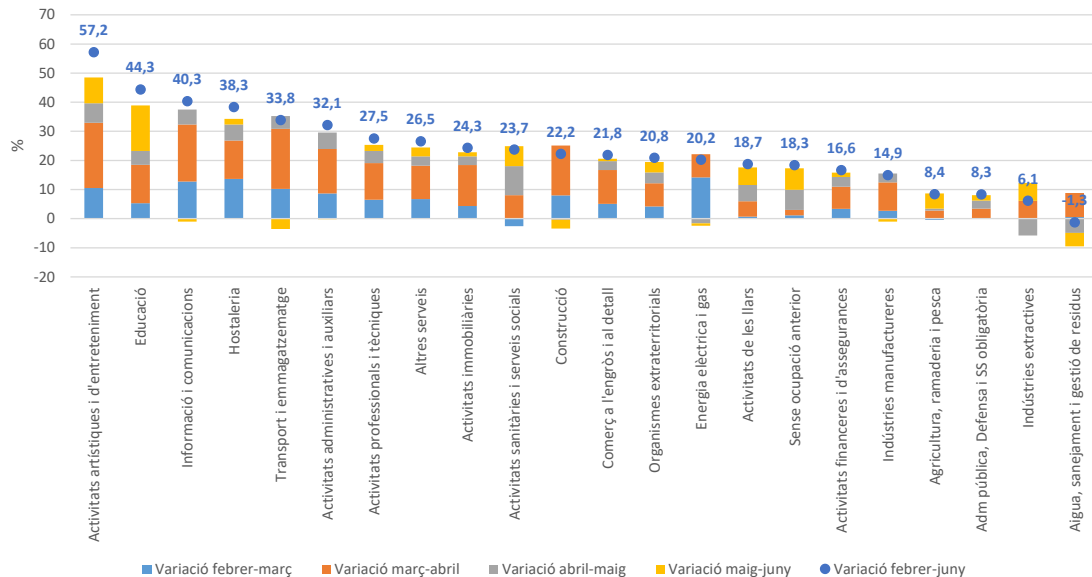
Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Els majors increments d'atur en termes percentuals s'han produït especialment de febrer a març i molt especialment de març a abril, com ja s'ha comentat anteriorment. Quan es desglossa la variació intermensual de l'atur per sectors d'activitat, s'observa que durant els mesos de març i abril els majors increments d'atur (en molts casos de dos dígits) s'han concentrat en *activitats artístiques i d'entreteniment, informació i comunicacions, transport i emmagatzematge i hostaleria*. En canvi, pels mesos de maig i juny els majors creixements a més de les *activitats artístiques i d'entreteniment* també es localitzen les *activitats sanitàries i serveis socials, l'educació* i els aturats *sense ocupació anterior* (vegeu Gràfic 38).

També és important destacar que les activitats amb menor creixement de l'atur durant la major part dels mesos són les *indústries extractives, agricultura, ramaderia i pesca, aigua, sanejament i gestió de residus i Administració pública, Defensa i SS obligatòria,*

si bé cal tenir en compte que les tres primeres són activitats amb molt pocs treballadors/ores i pocs aturats/ades.

Gràfic 38. Variació de l'atur registrat per activitat econòmica, en %, AMB, febrer 2020-juny 2020

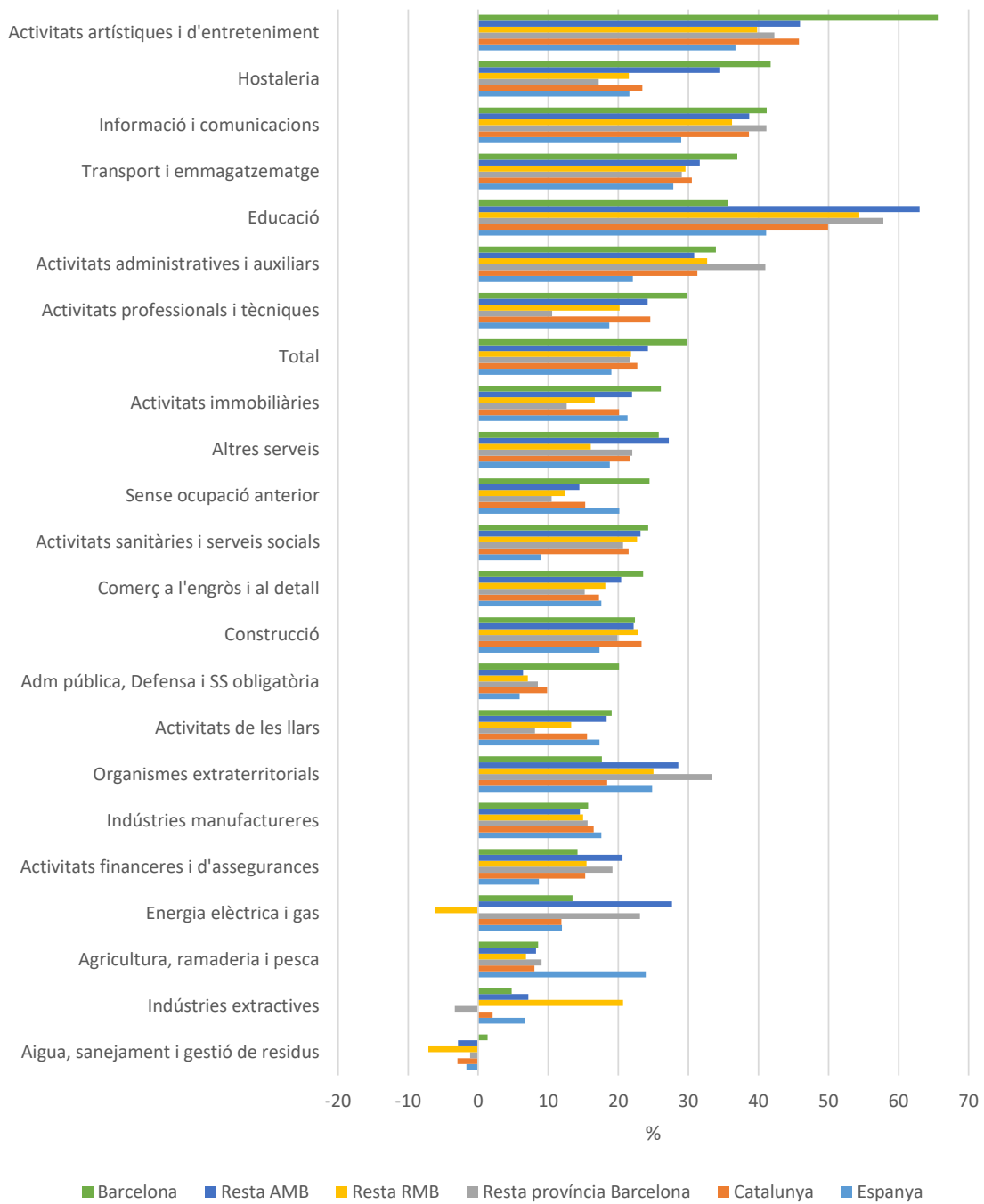

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Pel que fa a la variació dels aturats/ades registrats dels principals sectors d'activitat per diferents àmbits, cal destacar que Barcelona té un comportament lleugerament diferent a la resta. Mentre a la resta de l'AMB, la resta de la RMB, Catalunya i Espanya les activitats que més incrementen l'atur són l'educació (amb creixements entre el 40-60%), les activitats artístiques i d'entreteniment (creixements entre el 35-45%), informació i comunicacions (creixement del 30-40%). A Barcelona destaca el creixement de l'atur en primer lloc (molt per sobre els altres àmbits) en les activitats artístiques i d'entreteniment (65,6%), en segon lloc en l'hostaleria (41,8%) i en tercer lloc en la informació i comunicacions (41,2%).

També és important destacar que en el cas de Catalunya, resta província Barcelona i la resta RMB a més dels tres sectors citats destaca el creixement de l'atur en les activitats administratives i auxiliars. Pel que fa a la resta de l'AMB als tres sectors ja mencionats s'hi ha d'afegir l'hostaleria, mentre a Espanya i Barcelona s'hi ha d'afegir transport i emmagatzematge (vegeu Gràfic 39).

Gràfic 39. Atur registrat per seccions d'activitat econòmica en diferents àmbits, variació intermensual en %, febrer 2020-juny 2020

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

3.4.3 Atur registrat per sexe i edat

Pel que fa a l'evolució de l'atur per sexe de l'AMB, entre febrer i juny, s'observa que l'increment del nombre aturats homes ha crescut a un ritme superior al de les dones (28,7% respecte 25,2%) (vegeu Taula 16). No obstant això, cal tenir en compte que durant el mes de juny el nombre de dones aturades (109.504 persones) és superior al del homes (90.816), una situació que s'observa des de l'inici de la recuperació econòmica (l'any 2014). De fet, el nombre d'homes aturats només ha estat superior al de les dones durant el període de recessió econòmica entre el 2008 i el 2014. Durant la resta de períodes el nombre de dones aturades sempre és superior al del homes (vegeu Gràfic 40).

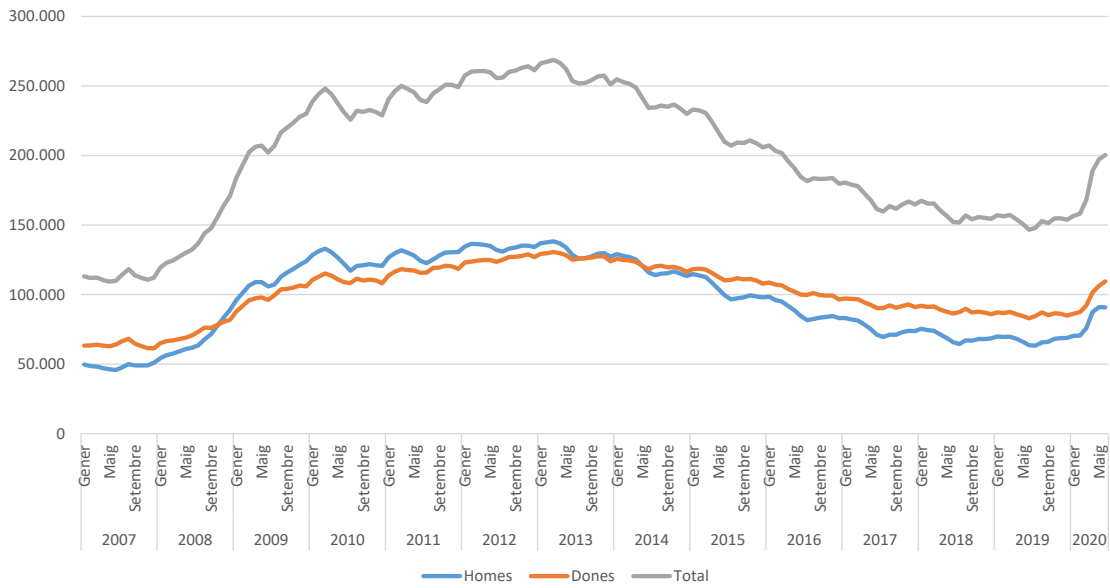
Pel que respecte a l'atur segons l'edat, cal destacar que el grup d'entre 25 i 39 anys és el que més ha incrementat (41,7%), seguit de molt a prop pels de menys de 25 (41,2%) i en menor mesura els de 40 a 54 anys (26,7%). Només els de més de 54 anys han crescut a un ritme més baix (8,6%). També cal tenir en compte que, durant el mes de juny, els aturats/ades de 40 a 54 anys, tot i no ser un dels que més ha crescut, són el grup més nombrós (72.143 aturats/ades), seguit pels aturats/ades de 25 a 39 anys (63.321) i els de més de 54 anys (49.466). Els grup de menys de 25 anys són el que menys aturats/ades té. És importat destacar que aquesta ordenació per grups d'edat és relativament nova ja que des del 2013 amb la recuperació econòmica el major grup d'aturats/ades és el de 40 a 54 anys. Anteriorment (abans de la crisi econòmica del 2008) el principal grup d'edat en nombre d'aturats/ades era el de 25 a 29 anys seguit pel de 40 a 54 anys, però arrel de la crisi de 2008 i probablement pel progressiu envelliment de la població la situació s'ha invertit (vegeu Gràfic 41).

Taula 16. Aturats registrats per sexe i edat, AMB, variació intermensual, febrer 2020-juny 2020

	Febrer 2020	Juny 2020	Variació atur	Variació atur en %
Home	70.582	90.816	20.234	28,7
Dona	87.473	109.504	22.031	25,2
Menys de 25 anys	10.902	15.390	4.488	41,2
Entre 25 i 39 anys	44.683	63.321	18.638	41,7
Entre 40 i 54 anys	56.922	72.143	15.221	26,7
Més de 54 anys	45.548	49.466	3.918	8,6
Total	158.055	200.320	42.265	26,7

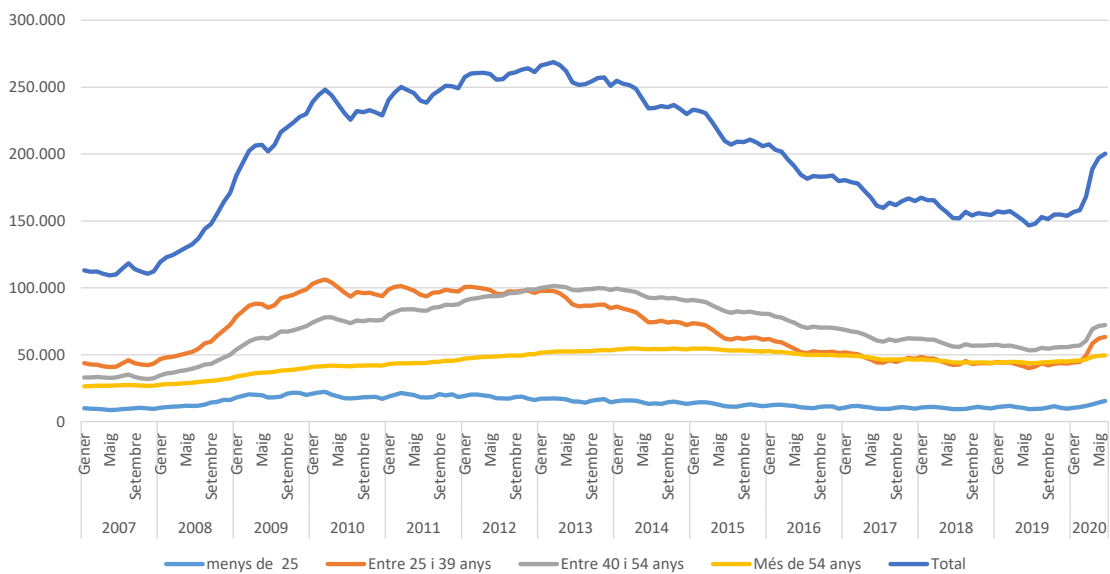
Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Gràfic 40. Aturats registrats per sexe, AMB, 2007-juny 2020

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

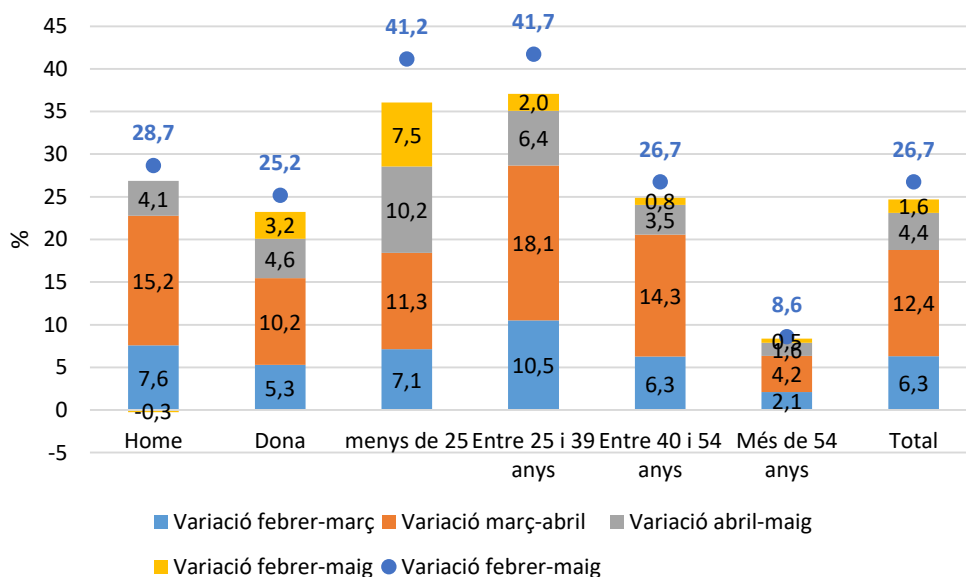
Gràfic 41. Aturats/ades registrats per grups d'edat, AMB, 2007-juny 2020

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Com ja s'ha comentat anteriorment, els majors increments d'atur tant per sexe com per edat s'ha produït especialment el març i molt especialment a abril, mentre que pel maig i el juny el creixement ha estat cada cop més moderat. De fet, tant en homes com en dones la major part del creixement de l'atur s'explica per l'increment entre març i abril (15% i 10% respectivament), mentre que els mesos restants la variació de l'atur cada cop és menor i fins i tot en el cas dels homes és negativa pel mes de juny. En el cas dels aturats/ades per edat, en tots els grups els majors increments s'ha produït de febrer a març i de març a abril. L'única excepció són els aturats/ades de menys de 25 anys que els majors increments d'atur s'han produït de març a abril (11,3%) i d'abril a maig (10,2%) (vegeu Gràfic 42).

Gràfic 42. Variació intermensual de l'atur registrat per sexe i edat, en %, AMB, febrer 2020-juny 2020

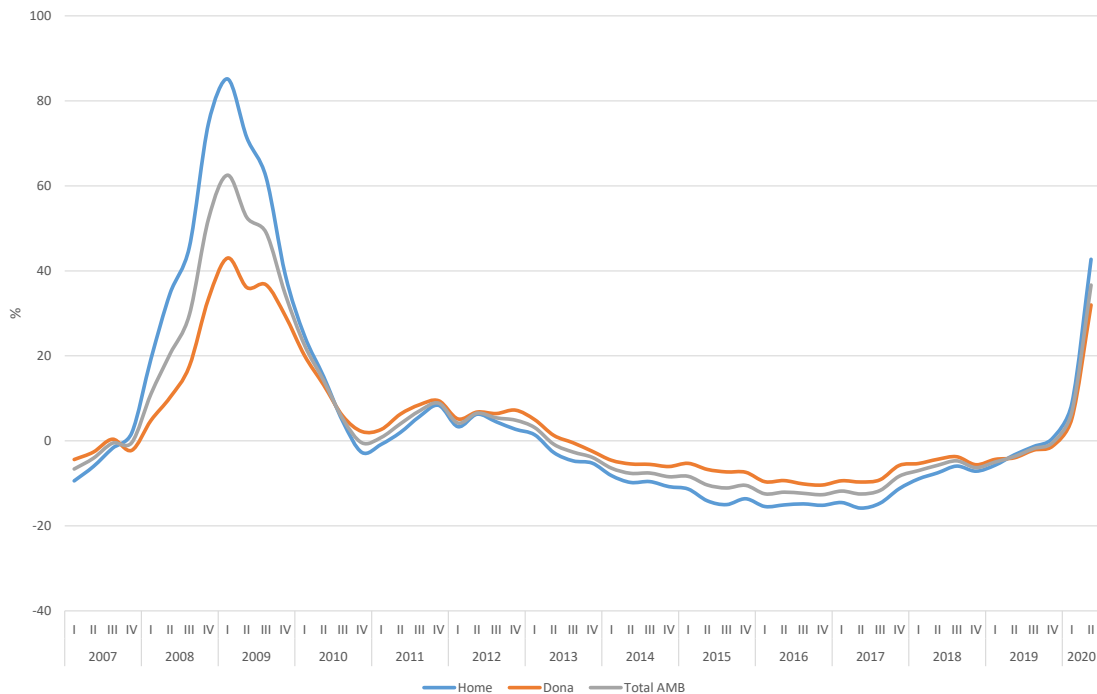
Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Com a conseqüència de la crisi de la covid-19, els aturats registrats homes als municipis de l'AMB han incrementat un 42,7% interanual el segon trimestre de 2020. En canvi, les dones ho fet a un 32%, un ritme més baix i per sota de la del conjunt de l'AMB (36,6%). Aquest major creixement de l'atur dels homes en períodes de crisi és una tendència que s'observa al llarg del temps, ja que en l'anterior crisi, el nombre d'aturats registrats homes va créixer a un ritme molt superior al de les dones (especialment del 2008 al 2010). En canvi, durant el període de creixement econòmic (2014-2019) el nombre d'aturats

registrats disminueix de forma més ràpida en els homes que per les dones (vegeu Gràfic 43).

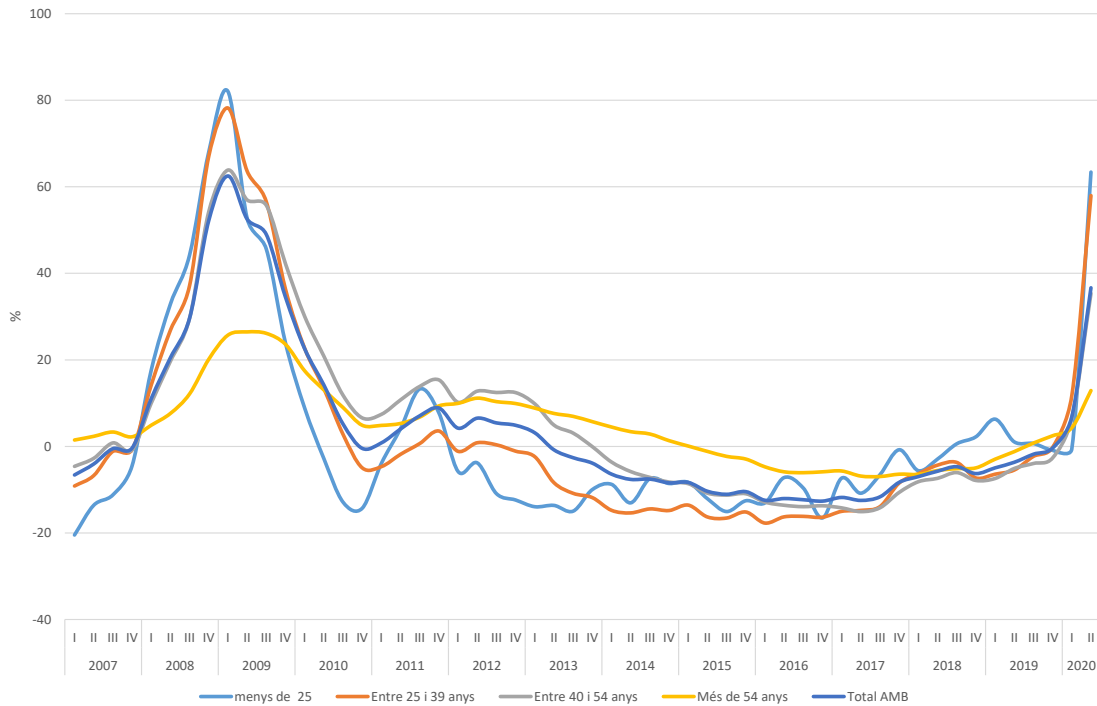
Pel que fa als grups d'edat, l'augment d'atur s'ha concentrat (com en l'anterior crisi) en els grups de població més joves: els aturats/ades de menys de 25 anys han augmentat un 64,5% seguit pels aturats/ades de 25 a 39 anys que ho ha fet un 58%. En canvi, els aturats/ades de 40 a 54 anys i els de més de 54 anys han crescut un 35,4% i un 12,9% respectivament (vegeu Gràfic 44).

Gràfic 43. Aturats registrats per sexe, taxes de creixement interanuals, AMB, IT 2007-2T 2020

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Gràfic 44. Aturats/ades registrats per edat, taxes de creixement interanuals, AMB, 1T 2007-2T 2020

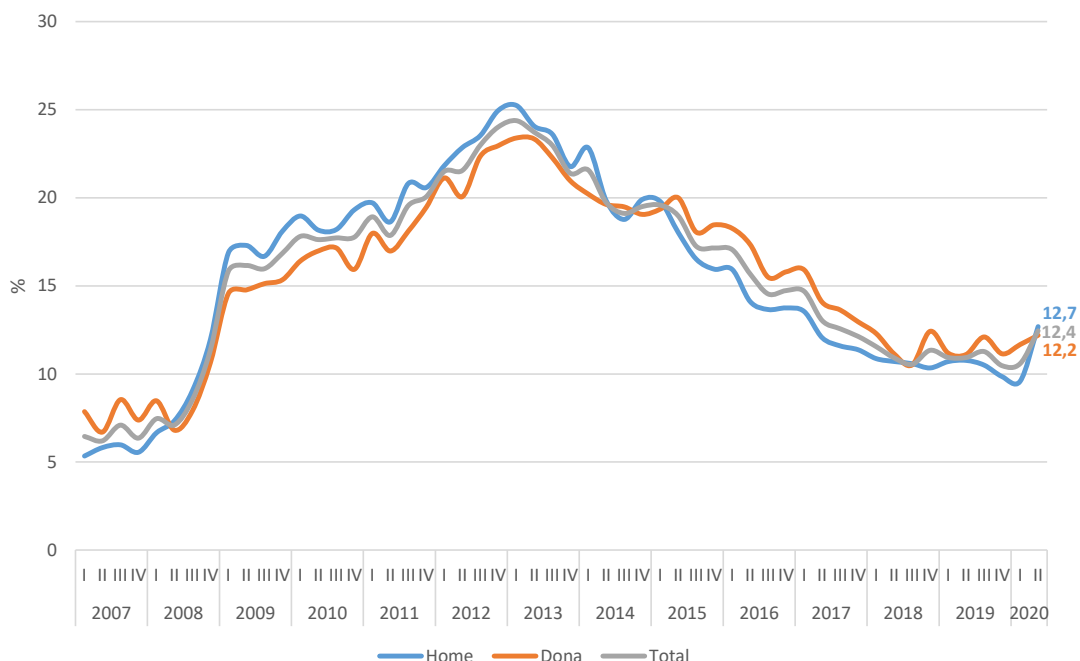
Font: Servicio Público de Empleo Estatal

3.4.4 Taxa d'atur per sexe i edat

La taxa d'atur de la província de Barcelona el segon trimestre de 2020 ha augmentat 2 punts percentuals respecte el quart trimestre de 2019 i s'ha situat en el 12,4%. Amb l'impacte d'aquesta nova crisi la tendència decreixent que havia seguit la taxa d'atur des de 2013 s'ha vist escapçada i ha impedit que recuperi els nivells previs a la crisi econòmica de 2008 (quan s'havia arribat a situar al voltant del 7%).

Per sexes, la taxa d'atur el segon trimestre de 2020 ha augmentat més en els homes que en les dones de tal forma que s'ha situat en el 12,7% en el cas del homes i en el 12,2% en el cas de les dones. En tots dos casos s'ha modificat la tendència decreixent que s'havia observat amb la recuperació econòmica iniciada durant el 2013 i encara estan lluny de situar-se a prop del valors d'abans de la crisi de 2008 (al voltant del 6% en homes i del 8% en dones) (vegeu Gràfic 45).

Gràfic 45. Taxa d'atur per sexe, província de Barcelona, en %, 1T 2007-2T 2020

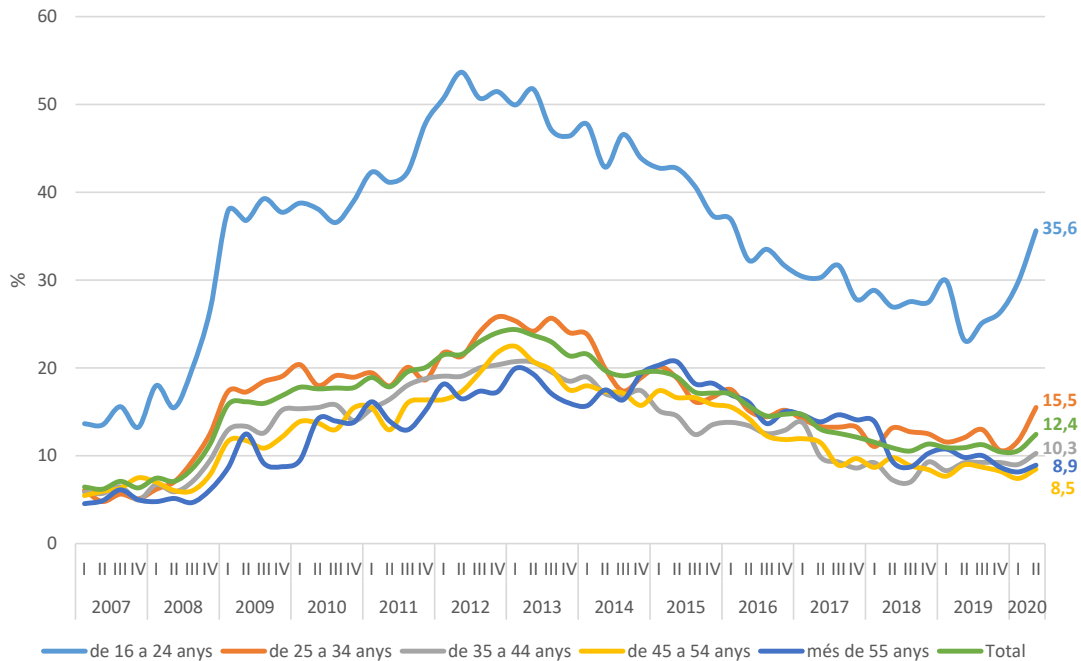
Font: IERMB a partir de les microdades de l'EPA, INE.

La taxa d'atur de la província de Barcelona el segon trimestre de 2020 no és igual per tots els grup d'edat. Concretament, els aturats/ades més joves (de 16 a 24 anys) són els que presenten la taxa d'atur més alta (35,6%), seguits a molta distància pels aturats/ades de 25 a 34 anys (15,5%) i a més, són els que han crescut més (en termes de punts percentuals) entre el quart trimestre de 2019 i el segon trimestre de 2020. En canvi, els aturats/ades de 35 a 44 anys i especialment els més grans (els de 45 a 54 anys i els de més de 55 anys), són els que presenten les taxes d'atur més baixes (10,3%, 8,5% i 8,9% respectivament) i a la vegada són els que menys han incrementat més entre el quart trimestre de 2019 i el segon trimestre de 2020.

Cal destacar que la taxa d'atur juvenil habitualment és més elevada de la resta de grups d'edat i del conjunt de la població. En concret, el segon trimestre de 2020 se situa 23 punts percentuals per sobre de la taxa d'atur general (modificant la tendència decreixent que s'havia observat amb la recuperació econòmica iniciada durant el 2013), si bé encara no ha assolit el valors de 2012 quan l'atur juvenil superava els 50% i la diferència amb la el conjunt de la població era de més de 30 punts percentuals. Pel que fa a les taxes d'atur de la resta de grups, han augmentat al mateix ritme que la taxa d'atur del conjunt de la

població, però en termes generals sempre s’han situat per sota d’aquesta (vegeu Gràfic 46).

Gràfic 46. Taxa d’atur per edat, província de Barcelona, en %, 1T 2007-2T 2020

Font: IERMB a partir de les microdades de l’EPA, INE.

Ara bé, com ja s’ha comentat en epígrafs anteriors, cal tenir en compte que tant el nombre d’aturats com la taxa d’atur (EPA) estan -en certa mesura esbiaixades- pel fet que s’ha introduït (per primer cop) la figura dels Expedients de Regulació Temporal d’Ocupació. Com és conegut, els treballadors aollits en aquesta figura resulten com treballadors en situació d’alta, si bé reben una prestació pública com si fossin aturats. A més, com també ja s’ha vist, una altra diferència significativa d’aquesta en aquesta crisi ha estat la reducció en les hores efectives treballades. Per tant, per tenir una aproximació més ajustada a l’impacte sobre l’atur, caldria considerar una mesura que tingui en compte la caiguda la podria ser una taxa d’atur “real” fem una metodologia estadística a partir de la coneguda llei d’Okun.

3.4.5 Comparació entre la taxa d'atur EPA i la taxa d'atur simulada

Com s'ha posat de manifest en els apartats anteriors, aquesta crisi no només és diferent per la seva (elevada) magnitud i l'impacte diferencial per sectors, sinó també per les mesures de mercat de treball adoptades (sense precedents) per intentar reduir l'impacte negatiu sobre l'ocupació, que afecten als assalariats (ERTOs), autònoms i també a les hores treballades efectives. El resultat és que alguns dels indicadors fonamentals de la situació del mercat de treball com el nombre d'aturats/des o la taxa d'atur poden no estar reflectint la situació real.

En aquesta secció s'intenta aproximar el valor de la taxa d'atur a partir de la relació passada entre el creixement del PIB en termes reals i la variació en la taxa d'atur. La idea és que quan augmenta el PIB la taxa d'atur disminueix, i viceversa. Es tracta d'una coneguda relació empírica que va ser destacada per l'economista Arthur Okun ja el 1962, que en termes formals es presenta:

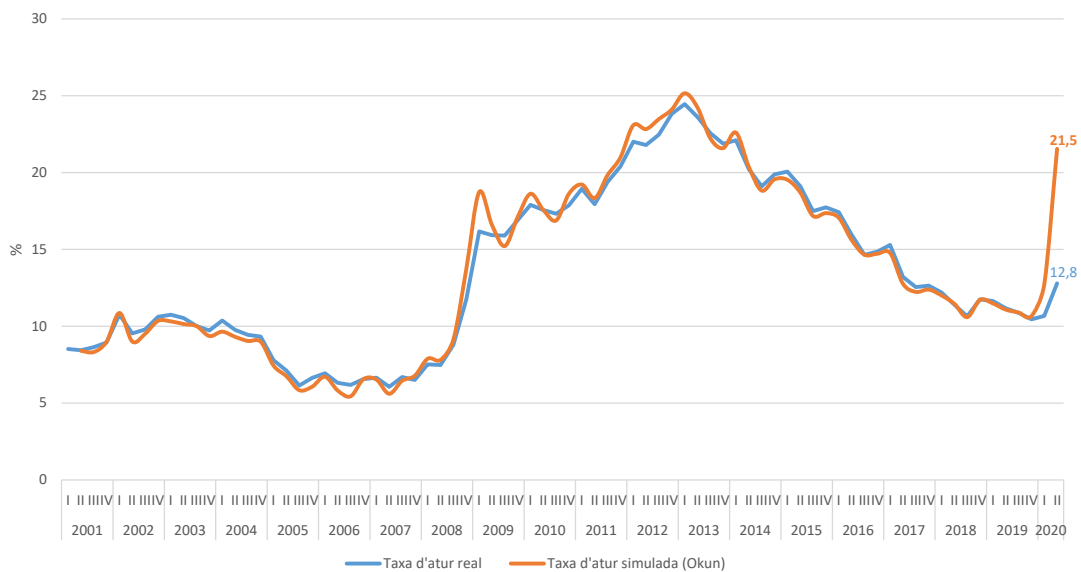
$$\Delta U_q = \alpha + \beta_0 \Delta \log(Y_q) + \beta_1 \Delta \log(Y_{q-1}) + \beta_2 \Delta \log(Y_{q-2}) + \varepsilon_q$$

A partir de l'estimació dels paràmetres α i β_i , es vol simular quin seria el valor actual de la taxa d'atur donada la caiguda en el PIB en termes reals (que anomenen aquí taxa d'atur simulada). Les dades que s'utilitzen per fer l'estimació són la taxa d'atur trimestral segons l'EPA i la taxa de variació intertrimestral en volum del PIB, de Catalunya, pel període de 2000 fins el quart trimestre de 2019 (just abans de la crisi actual).

Un cop obtinguts els paràmetres estimats, es calcula el valor de la taxa d'atur simulada que s'obté de l'equació anterior amb els valors reals de caiguda del PIB des del 2001 fins el segon trimestre de 2020. Al gràfic següent es mostren les dues taxes d'atur, la EPA i simulada, on es pot apreciar com les dues sèries tenen una evolució pràcticament idèntica fins el començament de la crisi, però en els dos darrers trimestres les dos sèries se separen fins a registrar una diferència molt destacada el segon trimestre de 2020 de gairebé 10 punts percentuals: del 12,8% de la taxa d'atur EPA fins el 21,5% de la taxa d'atur simulada.

Aquesta diferència es pot interpretar, en primer lloc, com una mesura de l'efectivitat de les mesures introduïdes, ja que la reducció del PIB hagués portat a un augment de l'atur molt significatiu. En segon lloc, com un avís de l'impacte que podria tenir sobre l'atur i l'economia en general, d'una gestió imprudent (per massa ràpida) de la reducció dels mecanismes introduïts en el mercat de treball.

Gràfic 47. Taxa d'atur trimestral, real i simulada (segons Llei d'Okun), Catalunya, 1T 2001-2T 2020

Font: IERMB a partir d'Idescat.

3.5 Contractació

En aquest secció del treball s'analitzen dos temes. En primer lloc, quina ha estat l'evolució dels contractes davant de la crisi de la covid-19. En segon lloc, s'analitza si els homes i les dones han estat igualment afectades per la crisi i quines són les modalitats de contracte més afectades: temporals o indefinits.

3.5.1 Evolució dels contractes

El mes de juny de 2020 es van signar 66.341 contractes als municipis de l'AMB, dels quals un 60% es concentren als municipi de Barcelona (39.695). Entre febrer i juny els contractes registrats als municipis de l'AMB han disminuït un 47,8%, que en termes

absoluts significa 60.650 contractes menys. Dins de l'AMB, el municipi de Barcelona és l'àmbit que més ha disminuït el nombre de contractes (48.313 que representa un 54,9% de contractes menys). En comparació, la resta de la AMB ha reduït el nombre de contractes en un 31,6%, una xifra similar a la del conjunt de Catalunya (-30,7%). Per altra banda, la disminució dels contractes registrats a la RMB i a la província de Barcelona supera el 40% en ambdós casos. També és important destacar el conjunt d'Espanya per ser l'àmbit amb una disminució dels contractes més baix (27,3%) (vegeu Taula 17).

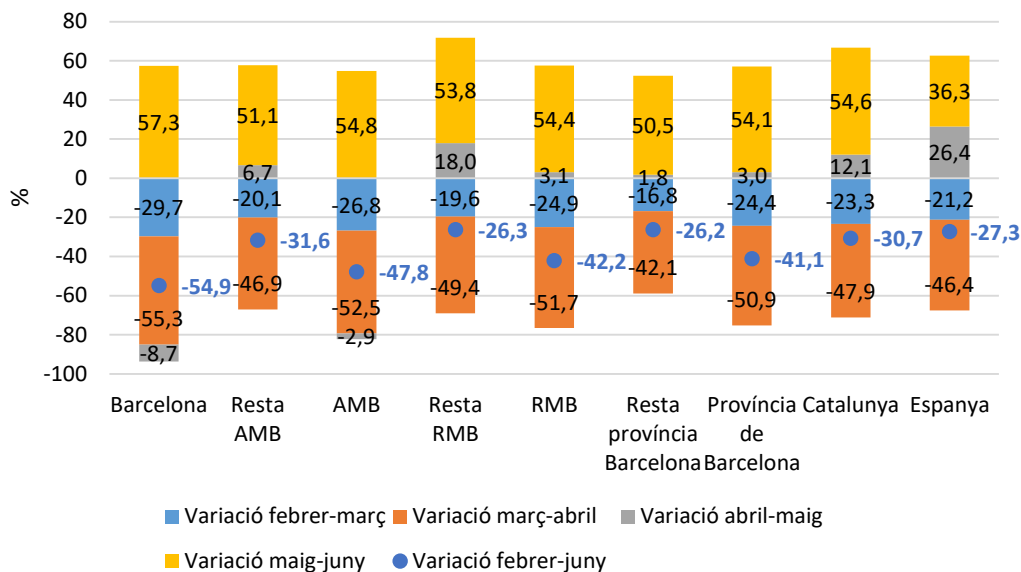
Taula 17. Contractes registrat per àmbits, febrer 2020-juny 2020

	Febrer 2020	Juny 2020	Variació contractes	Variació contractes en %
Barcelona	88.008	39.695	-48.313	-54,9
Resta AMB	38.983	26.646	-12.337	-31,6
AMB	126.991	66.341	-60.650	-47,8
Resta RMB	44.596	32.886	-11.710	-26,3
RMB	171.587	99.227	-72.360	-42,2
Resta província Barcelona	12.527	9.242	-3.285	-26,2
Província de Barcelona	184.114	108.469	-75.645	-41,1
Catalunya	237.368	164.438	-72.930	-30,7
Espanya	1.594.070	1.159.033	-435.037	-27,3

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Cal tenir en compte que la disminució dels contractes entre el febrer i el juny no s'ha produït de forma homogènia durant tots els mesos. Les majors disminucions s'ha produït de febrer a març (reduccions del 20-30%) i molt especialment de març a abril (reduccions al voltant del 50%). En canvi, d'abril a maig, però sobretot de maig a juny (augment del 50%) hi ha un canvi de tendència i els contractes han començat a augmentar. Per àmbits, cal destacar que Barcelona presenta les majors disminucions i els majors augments de contractes mentre que Espanya la situació és la oposada (vegeu Gràfic 36).

Gràfic 48. Variació intermensual dels contractes per àmbits, en %, febrer 2020-juny 2020

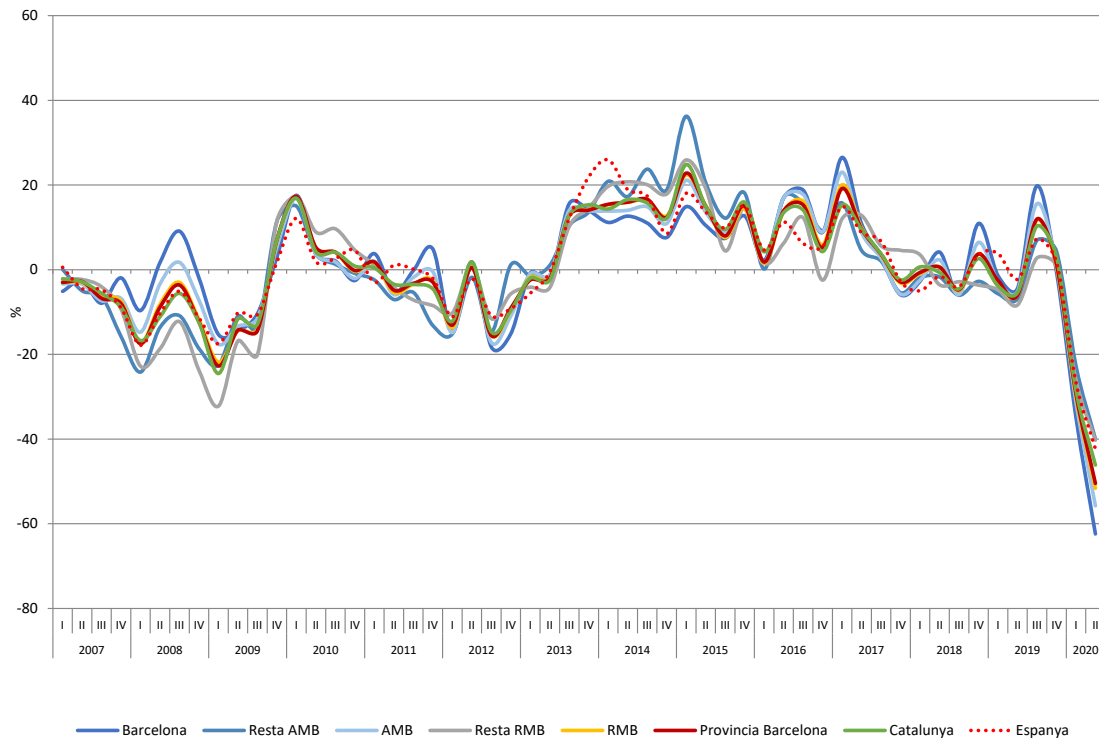

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Els contractes als municipis de l'AMB, en termes interanuals, ha experimentat amb la crisi del covid-19 una caiguda sense precedents d'un 55,8% el juny (83.661 contractes menys que un any abans). En comparació amb la crisi del 2008, la major disminució que s'havia observat era del 17,6% el primer trimestre de 2009. A l'interior de l'AMB, la caiguda interanual dels contractes més gran ha estat a Barcelona (62,4 % el març, 40% a la resta de l'AMB). Per altra banda, la disminució dels contractes a la RMB (51,6%), la província de Barcelona (50,5%) i a Catalunya (46,1%) ha estat superior que al conjunt d'Espanya (42,3%) (vegeu Gràfic 49).

Pel que fa a l'evolució dels contractes, cal destacar que aquests segueixen una tendència de dents de serra amb trimestres de grans creixements seguits de trimestres amb gran caigudes. Tot i això s'observa com entre 2014 i 2017 els contractes seguien una tendència creixent (creixements per sobre del 10%). En canvi, a partir de 2018, tot i que els contractes seguien creixent, cada cop ho feien a un ritme més baix, que la crisi del covid-19 ha acabat alterant dràsticament.

Gràfic 49. Contractes registrats per àmbits, taxes de creixement interanuals, 1T 2007-2T 2020

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

3.5.2 Contractes registrats per modalitat i sexe

Als municipis de l'AMB entre febrer i juny s'ha registrat una reducció de 50.827 contractes temporals i de 9.823 contractes indefinits (cal recordar que l'elevada rotació del contractes temporals provoca que hi hagi treballadors/ores que puguin concentrar diversos contractes de curta durada). En termes percentuals, la caiguda dels contractes temporals (-47,9%) ha estat un punt superior a la caiguda dels contractes indefinits (-46,8%). En canvi, pel que fa als contractes per sexe les dones han registrat 31.606 contractes menys i els homes 29.044. En termes percentuals, les dones han disminuït el nombre de contractes (-50,3%) a un ritme superior al dels homes (-45,2%). Si es te en compte el sexe i el tipus de contracte, en tots els casos la caiguda dels contractes és superior per les dones que pels homes (vegeu Taula 18).

Com ja s'ha comentat anteriorment, la disminució dels contractes no s'ha produït de forma homogènia durant tots els mesos sinó que les majors disminucions s'han produït de febrer a març (-26,8%) i molt especialment de març a abril (-52,5%). Durant els mesos

d'abril a maig la disminució és més petita (-2,9%) i a partir de maig a juny incrementa de forma molt important (creixement del 54,8%). Per sexes, tant les dones com els homes redueixen el nombre de contractes els mesos de març i abril però a partir del maig, i sobretot el juny, la situació canvia. Els homes estan augmentant el nombre de contractes (50,1%) però els contractes de les dones augmenten més (60,3%).

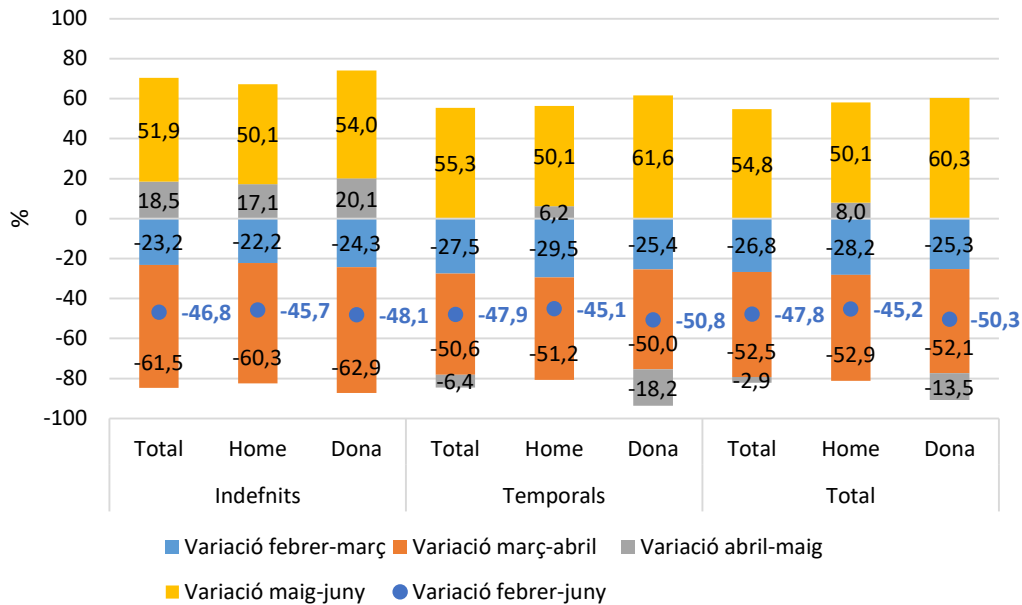
Per modalitat de contracte, cal tenir en compte que els contractes indefinits disminueixen de forma important, especialment de març a abril però un cop acabat l'estat d'alarma es recupera la contractació, en especial de maig a juny (a un ritme més elevat per les dones que pels homes). Els contractes temporals segueixen pràcticament la mateixa evolució que els indefinits si bé no augmenten fins al juny. En el cas dels homes, durant el maig ja tornen a créixer tot i que el juny les dones creixen més que els homes (vegeu Gràfic 50).

Taula 18. Contractes per modalitat i sexe, AMB, febrer 2020-juny 2020

	Febrer 2020	Juny 2020	Variació contractes	Variació contractes en %
Indefinits	20.978	11.155	-9.823	-46,8
Home	11.091	6.026	-5.065	-45,7
Dona	9.887	5.129	-4.758	-48,1
Temporals	106.013	55.186	-50.827	-47,9
Home	53.113	29.134	-23.979	-45,1
Dona	52.900	26.052	-26.848	-50,8
Totals	126.991	66.341	-60.650	-47,8
Home	64.204	35.160	-29.044	-45,2
Dona	62.787	31.181	-31.606	-50,3

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Gràfic 50. Variació intermensual dels contractes per modalitat i sexe, en %, AMB, febrer 2020-juny 2020

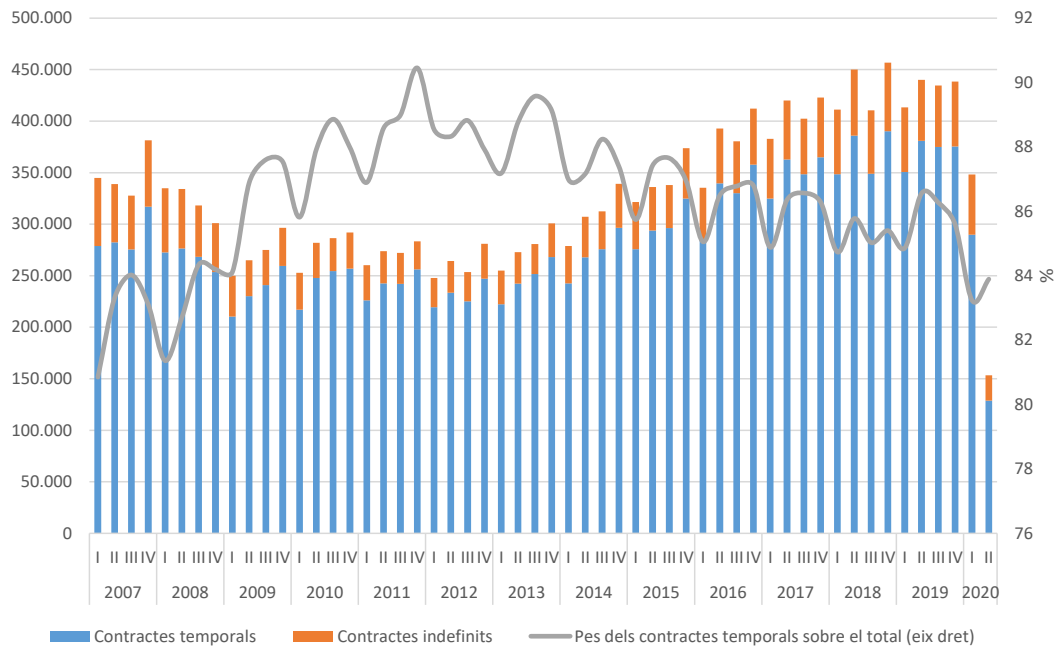

Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Pel que fa l'evolució trimestral dels contractes durant el segon trimestre de l'any 2020, es van signar un total de 153.379 contractes a l'AMB dels quals 128.680 van ser contractes temporals (84% del total) i 24.699 van ser contractes indefinits (vegeu Gràfic 51). És important destacar que el nombre de contractes registrats el segon trimestre de 2020 va ser el mes baix registrat durant la sèrie iniciada el 2007, fins i tot per sota els valors de la crisi del 2008. L'elevada temporalitat, tot i que continua sent una característica destacada del mercat laboral, ha anat disminuint i ha deixat enrere els valors propers al 90% registrats durant 2011-2013, un dels pitjors períodes de la crisi econòmica del 2008.

Els contractes temporals als municipis de l'AMB han experimentat una caiguda sense precedents durant el segon trimestre de 2020, tant en homes com en dones, fins arribar als 128.680 contractes, el valor més baix de la sèrie iniciada el 2007. Per sexes, cal tenir en compte que els homes amb 66.801 contractes (52% dels contractes temporals) van signar més contractes que les dones amb 61.879 contractes (48% dels contractes temporals) (vegeu el Gràfic 52). Una característica dels contractes temporals és l'elevada estacionalitat, és a dir, el quart trimestre de cada any la contractació de temporals és més elevada que la dels altres trimestres de l'any. Aquesta és una situació que probablement canviarà durant un temps amb la irrupció de la crisi de la covid-19.

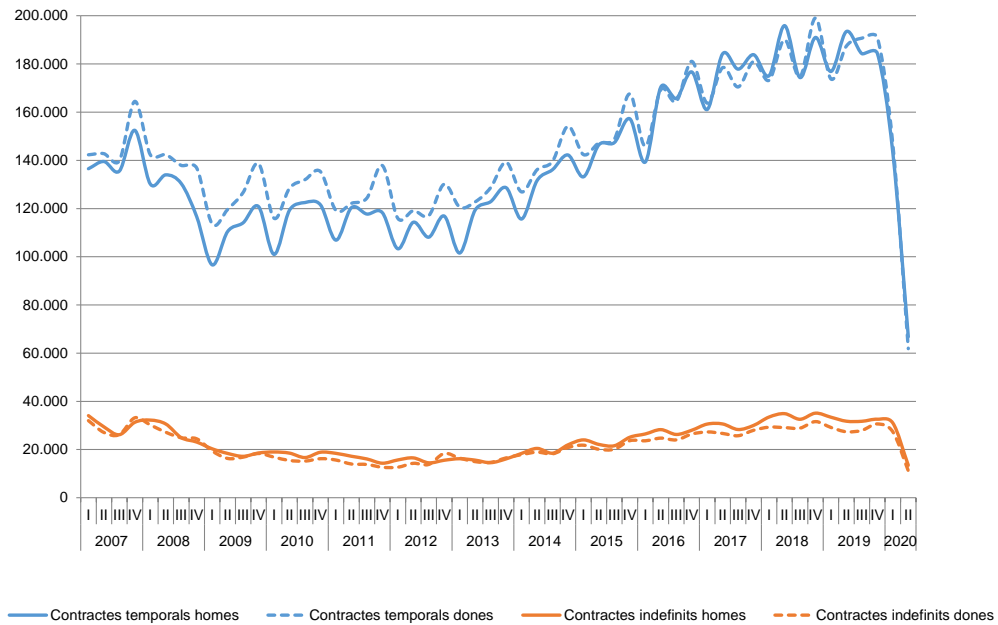
Gràfic 51. Contractes segons modalitat, AMB, 2007-2020 (2n trimestre)

Nota: Les dades trimestrals fan referència a l'acumulat dels tres mesos de cada trimestre.
 A partir de gener de 2012 s'inclouen les dades dels contractes dels empleats de la llar.
 Font: Servicio Público de Empleo Estatal

Pel que fa als contractes indefinits, els municipis de l'AMB també han experimentat una caiguda sense precedents fins arribar als 24.699 contractes el segon trimestre de 2020 (uns valors per sota als del segon trimestre de 2012 el punt més baix durant la crisi de 2008). Per sexes, els homes en van signar 13.467 (55%) i les dones 11.232 (45%). Aquesta situació, en què en termes generals els homes registren més contractes d'aquest tipus que les dones, es repeteix durant tot el període 2007-2020 i a diferència dels contractes temporals, no s'observa tanta estacionalitat.

Gràfic 52. Contractes segons modalitat i sexe, AMB, 2007-2020 (2n trimestre)

Nota: Les dades trimestrals fan referència a l'acumulat dels tres mesos de cada trimestre.
A partir de gener de 2012 s'inclouen les dades dels contractes dels empleats de la llar.
Font: Servicio Público de Empleo Estatal

4 RESUM I CONCLUSIONS

La pandèmia de la covid-19 ha provocat una gran pèrdua de vides humanes i una crisi econòmica sense precedents al conjunt del planeta. No s'havia experimentat una recessió tan profunda des de la Gran Depressió dels anys trenta, que s'ha traduït en un fort descens del PIB a nivell mundial i un fort augment de l'atur. Comparativament, el PIB de Catalunya i Espanya ha caigut més que el conjunt de la zona Euro i les perspectives econòmiques són excepcionalment incertes, si bé el consens és que la recuperació no començarà fins el 2021.

La crisi econòmica ha tingut efectes molt importants en el mercat de treball. En els municipis de l'AMB s'ha produït una disminució de l'afiliació sense precedents, de tal forma que el mes de juny el nombre de treballadors/ores (règim general i autònoms) ha disminuït en 98.948 persones (-5,7% respecte el mes de febrer). Una disminució de l'ocupació superior a la resta d'àmbits com la RMB i la província de Barcelona (al voltant del 5%) o de Catalunya i Espanya (al voltant d'un 4%).

L'impacte de la crisi ha afectat pràcticament a totes les activitats econòmiques a l'AMB, però ha afectat especialment als serveis: *educació* (per la finalització del curs escolar); *serveis d'allotjament, menjar i begudes; activitats administratives i serveis auxiliars; activitats artístiques, recreatives i entreteniment i comerç al detall* amb caigudes entre el 5% i el 20%. Aquests cinc sectors concentren el 65% de la destrucció d'ocupació. Es tracta d'activitats que requereixen una gran interacció social i no es poden fer a distància de forma òptima.

La crisi ha comportat un fort xoc sobre el mercat de treball de la província de Barcelona que ha afectat de forma heterogènia als diferents segments de la població ocupada (sexe, edat, etc.). Concretament, la població ocupada el segon trimestre de 2020 que era de 2.387.166 persones, ha disminuït en 182.546 persones (-7,1%) respecte el quart trimestre de 2019. Els homes han experimentat un caiguda de l'ocupació superior a la de les dones, tant en termes absoluts com en termes percentuals. Tot i la major caiguda de l'ocupació, el nombre d'homes ocupats és superior al de les dones.

Tots els grups d'edat han disminuït l'ocupació però els grups d'edat més grans, de 45 a 54 anys i els de més de 55 anys, són els que menys han caigut tant en valor absolut com en termes percentuals. En canvi, els grups d'edat més joves, és a dir, els de 16 a 24 anys i els de 25 a 34 anys són dels que més disminueixen sobretot a nivell percentuals (-21,6% i -10,9% respectivament).

Com a la crisi anterior els més afectats són les dones i els joves. Les dones, tot i que han experimentat un caiguda de l'ocupació menor a la dels homes, es veuen més afectades per dos motius: en primer lloc, parteixen de nivells d'ocupació inferiors al dels homes i en segon lloc, estan menys representades en els sectors menys afectats per la caiguda de l'ocupació (*transport i emmagatzematge; Informació i comunicacions* i la indústria). Pel que fa als joves, aquests és un dels grups d'edat més afectats per la reducció d'ocupació, si bé tan sols representen un 5% de l'ocupació total (i presenten una taxa d'activitat reduïda). Tornen als valors d'ocupació més baixos i enllacen amb una altra crisi i sense haver pogut recuperar els nivells d'ocupació anteriors.

La taxa d'ocupació de la província de Barcelona disminueix un 4% interanual el segon trimestre de 2020 fins a situar-se en 51,2%; ara bé, si es consideren els ocupats/ades efectius, llavors la taxa d'ocupació seria de 40,7%, és a dir, 10,5 punts percentuals inferior de la taxa nominal.

La caiguda de l'ocupació ha afectat especialment aquells col·lectius més vulnerables a les crisis com són la població ocupada no estàndard (és a dir, els treballadors/ores a temps parcial, els treballadors/ores autònoms i els treballadors/ores amb contractes temporals). Tot i que només són el 37% de la població ocupada, han tingut un comportament més negatiu (-137.669 persones i -13,4%) que la població ocupada estàndard i a la vegada concentra la major part de la destrucció d'ocupació de la província de Barcelona (75% del total).

La població ocupada no estàndard es concentra en alguns sectors com els altres serveis (inclou *activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment*) i la *construcció*, mentre és més baixa en els sectors de més qualitat d'ocupació com la indústria manufacturera o sectors relacionats amb la tecnologia (*informació i comunicacions*). Tot això posa de manifest que un dels greus problemes de mercat de treball és la baixa qualitat de

l'ocupació (concentrada en alguns sectors), que de fet ja es produïa abans de la crisi i que aquesta només ha empitjorat.

En el cas de les empreses (centres de cotització), els municipis de l'AMB s'han vist afectats per la crisi (caiguda de 11.253 empreses, -9,5% entre febrer i juny). Els sectors més afectats són cinc (*comerç al detall, excepte vehicles, serveis d'allotjament, menjar i begudes, comerç a l'engròs, no vehicles i consultoria i serveis tècnics i activitats administratives i serveis auxiliars*) i representen el 44% de la caiguda total. Cal tenir present que no totes les empreses s'han vist afectades per igual en aquesta crisi. No és casualitat que els sectors amb una elevada dimensió mitjana com la indústria manufacturera (per sobre els 100 treballadors/ores) han experimentat una menor caiguda de l'ocupació (per sota del 2%). Mentre sectors amb una dimensió mitjana petita com *educació, activitats artístiques, recreatives i entreteniment i serveis d'allotjament, menjar i begudes* són les que estan patint un impacte més fort (per sobre del 15%). Per tant, també en aquesta crisi s'observa que la dimensió empresarial permet afrontar millor les conjuntures econòmiques adverses.

La crisi de la covid-19 també ha significat un augment de l'atur que, en els municipis de l'AMB ha augmentat en 42.265 persones només de febrer a juny (increment del 26,7% en termes percentuals), fent que l'atur total assoleixi les 200.320 persones. De nou, els col·lectius més afectats han estat les dones (tot i que el creixement de l'atur és superior en els homes la xifra absoluta d'aturades és superior a la dels aturats), els joves (els de 16 a 24 anys presenten la taxa d'atur més elevada, del 35,6%, 23 punts percentuals per sobre de la taxa d'atur general). Per sectors, l'atur ha afectat especialment les *activitats administratives i auxiliars, hostaleria; comerç a l'engròs i al detall* i que en conjunt representen el 56% de tot l'increment d'atur.

Es tracta d'una crisi que a més de la caiguda de l'ocupació que s'ha descrit s'acompanya d'una sèrie d'impactes permanents en l'ocupació i en la destrucció del teixit empresarial. Pel que fa a l'ocupació, la pandèmia ha provocat una major dificultat per trobar feina, ha significat una pèrdua de competències dels treballadors, a més de perjudicar el col·lectiu dels aturats de llarga durada. L'impacte està sent heterogeni sectorialment i territorialment i fa que alguns sectors i àmbits es recuperin més ràpidament mentre

d'altres ho fan (i faran) més lentament. Pel que fa al teixit empresarial, ha afectat a la sostenibilitat o solvència de les empreses i també ha provocat dificultats a la renovació del capital físic. En definitiva, una pèrdua productivitat i de competitivitat de les empreses.

Davant d'aquest caràcter únic de la crisi actual s'han aplicat una polítiques diferents com l'ús massiu del ERTO, els suports als autònoms i un endeutament massiu sense precedents. Totes aquestes solucions són de caràcter temporal i no es podran mantenir indefinidament en el temps sense posar en perill la sostenibilitat de les finances públiques. Per tant, cal fer una transició de les mesures excepcionals a la "normalitat" post-covid-19. En aquest escenari entra en joc el disseny del programa de suport europeu anomenat Next Generation EU (NGEU) que ha de permetre transitar de sectors amb poc potencial a noves activitats generadores de creixement econòmic i llocs de treball sostenibles en el temps i amb el medi ambient.

REFERÈNCIES

- Banco de España (2020). Escenarios macroeconómicos de referencia para la economía española tras el covid-19. Boletín económico 2/2020, Banco de España.
- Bassets, Marc (2020). La carrera por anticipar el mundo de mañana. El País, 19/4/2020.
- Galletto, V., S. Aguilera i M. Figuls (2020). Bases per a la diagnosi sobre l'activitat econòmica a l'àrea metropolitana de Barcelona. IERMB-AMB.
- García, Gemma y Esteban Sanromá (2020). Efecto de la crisis derivada de la covid-19 sobre el empleo de la economía española. infoIEB núm. 34, abril 2020. IEB- Universitat de Barcelona.
- Gutiérrez, Maite (2020). El turismo teme perder hasta 62.000 millones sin la campaña de verano. La Vanguardia, 31/3/2020.
- Haass, Richard (2020). The Pandemic Will Accelerate History Rather Than Reshape It. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2020-04-07/pandemic-will-accelerate-history-ratherreshape-it>.
- IMF (2020), World Economic Outlook Update, June 2020.
- OECD (2020). OECD Economic Outlook, Volume 2020 Issue 1: Preliminary version, No. 107, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/0d1d1e2e-en>.
- Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona – SIMBA. IERMB, <https://iermbdb.uab.cat/>
- Tertrais, Bruno (2020). Year of the Rat. The Strategic Consequences of the Coronavirus Crisis. Note nº 17/20, April 6, 2020, Fondation pour la recherche stratégique, Paris. ISSN : 2273-4643.
- The pandemic may exacerbate the divide among workers (2020, April 11th edition). The Economist.

Tocci, Nathalie (2020). International Order and the European Project in Times of covid-19. Istituto Affari Internazionali. IAI Commentaries, Rome, March 2020.

UNWTO (2020). UNWTO World Tourism Barometer May 2020. Special focus on the Impact of covid-19.